

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

phoenix

ROMAN

TARİK SİPANİ

DİLSİZ MARTI

TARİK SİPANİ

DİLSİZ MARTI

•

Dilsiz Martı

Tarık Sipahi

Kitap Editörü: Gürsel Caniklioğlu

Kapak Resmi: Tarık Sipahi

Kapak ve Sayfa Düzeni: Leyla Çelik
Baskı

Desen Ofset A. Ş.

Birlik Mah. 448. Cad. 476. Sk. No: 2

Çankaya / ANKARA Tel: (312) 496 43 43

©Phoenix Yayınevi Tüm Hakları Saklıdır.

Temmuz 2009, Ankara

Phoenix Yayınevi - 211

ISBN No: 978-605-5738-25-9

Phoenix Yayınevi

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay-Ankara

Tel: 0 (312) 419 97 81 pbx

Faks: 0 (312) 419 16 11

e-posta: info@phoenixkitap.com

http: [//www.phoenixkitap.com](http://www.phoenixkitap.com)

Dağıtım:

Siyasal Dağıtım

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay-Ankara

Tel: 0 (312) 419 97 81 pbx

Faks: 0 (312) 419 16 11

Yerebatan Cad. Salkım Söğüt Sok.

Keskinler İş Merkezi No: 8/505

Sultanahmet-Eminönü/İstanbul

Tel-Faks: (0212) 528 86 00

e-posta: info@siyasalkitap.com

http: [//www.siyasalkitap.com](http://www.siyasalkitap.com)

DİLSİZ MARTI

Tarık Sipahi

Tarık Sipahi, İstanbul doğumlu. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Sinoloji Bölümü'nü bitirdi. Ankara'da bir bankada, sonra İsveç'te iki yıl lokanta, fabrika gibi işlerde çalıştı. İstanbul'a döndü. Bir ara kütüphanede çalıştı. 1984'de muhabirlik yapmaya başladı. Şimdiye kadar çeşitli aylık, haftalık dergilerde, günlük gazete eklerinde röportajlar yaptı, yazılar yazdı. 1980 yılında bu yana yağlı boya resim yapıyor arada sergiler açıyor.

Yayınlanmış kitapları

Oyunbozan ve Köprücüsü (Turuncu Yayınevi, 2004), *Dokuz Öpüşen Balık* (Çitlembik Yayınları, 2005), *Lacivert Kedi* (Çitlembik Yayınları, 2007), *Hala* (Periferi Kitap, 2008)

Aritmetik ve matematik ustası
Muzaffer Öktem'e

Aşağıdaki metinler Çanakkale İli'nin Ayvacık kazasına bağılı Behramkale, Kayalar, Bektaş, Kozlu, Menteşe, Sazlı ve Marmara Adası'ndaki Gündoğıdu ile Asmalı köylerinde 2027 yılında yapılan çeşitli 'kazı/araştırma'larında bulunan değışik zamanlara ait taş, mermer, kil, ahşap tabletlerden, çok eski parşömenlerden alınmadır.

Töreye göre, evlenecek prenses iki talibi arasında kalırsa ve bir türlü karar veremezse damadı bir oyunla belirliyordu. Adaylardan diğerine göre daha yaşlı olan damat adayı bir şekil yapmasını istiyordu kızıdan. Yedi siyah tahta parçasıyla. (EK 1) Kız istenen şekli yaparsa adaylar arasından istediğini kendi belirliyordu. Yok, kız istenilen şekli yapamazsa adaylar arasında seçimi müneccim başı yapıyordu. Yılların geleneği böyle idi.

Bu yıl genç kralın en küçük kız kardeşi evlenecekti. İki aday vardı. Yaşlı siyah sakallı bir kâhin ve genç sarışın bir muhafız. Yaşlı damat adayı siyah yedi tahta parçası ile düşünen kedi şeklini yapmasını -meydana getirmesini (EK 2) istedi prenses-ten- genç kızıdan. Düşünen kediye düşünmeye başladı genç prenses. Herkes soluğunu tutmuştu. Prensese eğer bu tahtalarla belirtilen - istenen düşünen kedi şeklini sabaha kadar yaparsa sevdiği genç muhafız ile evlenecekti. Eğer yapamazsa müneccim başı karar verecekti genç kızın kiminle evleneceğine. Muhtemelen de arkadaşı yaşlı kâhinle evlendirecekti prensesi. Geleneğe göre süre geceden başlıyor, sabaha kadar sürüyor, güneşin ilk ışıkları ile de bitiyordu. Gece sabaha karşı genç prenses hala düşünen kediye yapamamıştı. Kızarmış yüzü telaşlı parmakları

ile çaresizce yedi farklı siyah tahtanın yerlerinin değiştiriyordu boş mermer masanın üzerinde. Ve bir türlü yan yana getirdiği tahta parçaları, düşünen kedi biçimini oluşturmuyordu. Bir keresinde dilsiz gibi (EK 3) düşünen bir martı yaptı. Ama istenen kuş değil kedi idi. Devam etti çabalarına.

Sessizce onu izleyen dört erkeğin bakışları altında. Siyah sakallı kâhin, genç sarışın muhafız, kardeşi kral ve müneccimbaşı. Sıkıntıyla, üzgünce. Tahtaların yerini değiştirdi, durdu.

“Yeni bir süre koyabilirim – zamanı değiştirebilirim. Süreye - zamana ben karar veririm değil mi” dedi genç kral birden. “Evet” dedi müneccimbaşı “Siz kralsınız” saygıyla eğildi. “O zaman” dedi kral “süreyi artık değiştiriyorum bu gelenekteki sabaha kadar olan zamanı değiştirip yedi yıla çıkarıyorum.” “Evet, yedi yıl” diye tekrarladı yüksek sesle. “Tabi” dedi müneccimbaşı yine saygıyla hafifçe öne eğilip; gergin dudaklarını gizlemeye çalışıp. “Artık prensesin düşünen kedi yapması için önünde yedi yılı var” dedi. Genç kral kız kardeşinin gözlerinin içinin parlamasına bakmadan ciddi bir sesle. “Tamam, o zaman” dedi. “Önünde yedi yıl var düşünen kedi yapması için prensesin.” Sonra birden bakışlarını kız kardeşine yöneltti. Gülümsediler birbirlerine. İki kardeş.

Küçük siyah bir taş kutu taşıyordu Hititli şişman tüccar. Koltuğunun altında. Kutunun her tarafı andezitti. (EK 4) Menteşesi de çok ince mermerden. Çok narin kibar bir işçiliğe sahipti kutu. İçinde yazılı çok küçük taş bir tablet vardı. Minnacık. (EK 5) Çok küçük. Bu taş tabletin üzerine sıfırsız sayılar yer alıyordu. Tüccar gülerek “Bu küçültülmüş ve kopya; oyuncak gibi” dedi “Bunun aslı yüz misli büyük ve çok uzak sıcak bir ülkede bulunuyor. Bu minyatür kopyasını Kommagera'dan (EK 6) gelen bir gezginden aldım” dedi.

Bedduacı Lamponia (EK 7) Panayırı'na ilk kez gelecekti - katılacaktı. Yanında binlerce değişik beddua muskaları getireceği söyleniyordu. Bu haberle çalkalandı köy. Herkes çok heyecanlanmıştı. Yıllardır hakkında türlü dedikodular bilgiler duydukları bedduacıyı en sonunda artık tanıyacaktı. Yarın onu yakından görecektirdi. Liman köyü halkından, aralarında sadece hancının karısı, bedduacıyı tanıyordu. Çok eskiden genç kızken görmüşmüş; hatta söylediğine göre onunla konuşmuşmuş bile.

O gece herkes liman köyünün tek hanında toplanmıştı. Pek çok büyük yaşlı ağaçların yer aldığı hanın büyük bahçesindeki masalar tıka basa insanlarla dolup taşıyordu. Bu serin ilkyaz gecesinde konuşulan tek konu bedduacıydı. Yarın geleceğini öğrenmişlerdi. En çok da Hititli şişman tüccarla Mısırlı kaptanın etrafı kalabalıktı.

Mısırlı kaptan anlattı: "Bazı muskalarında öfkeyi ve öfkeye bağlı kol kuvvetini yok eden bitki yaprakları var. Fısıltıyı gök gürültüsü, gök gürültüsünü fısıltı olarak algılıyor beddua yapılanlar – bedduaya uğrayanlar. Çok çeşitli bedduaları var. Hatta bazı bedduaları da kötü ruhlu yaşlı kadınlar için. Yalnız ve sessizce ölürse bu koca karılar 'komşuları evi pis bulmasın korku-

su' ile devamlı temizlik yapmak arzusuna uğruyorlar, böyle de bir bedduası da var."

Hititli şişman tüccar anlattı: "Köleler arasında en yaygın olan beddua muskası, sahiplerinin ağır hastalıklara yakalanması. Ayrıca 'Azap şehrinde uyan' diyen aşık muskası da var. Bırakılan sevgililer, 'terk eden aşık azap şehrinde uyansın' muskasına çok rağbet ediyorlar."

Kaptan anlatmasına devam etti: "Hayatta her işi hep doğru yaptığını söyleyenler için yanlışlık bedduası da var."

Kızına, yağmur damlalarının sesini daha güzel duysun diye bir balkona açılan uzun koridorun ucunda mermer bir yağmur odası yaptıran genç kralın baş bahçıvanı dedi ki: "Benim duyduğum, bedduacı çocukluktan beri rastladığı, karşısına çıkan beddua muskalarını, sözlerini hatta arada şarkılarını da topladı. Daha sonra bedduaları kendi yapmaya başladı. Yeni beddua muskaları ortaya çıkardı. Bir keresinde de 'İt ürür kervan yürür' diyen bir kral yardımcısı için özel bir ağır hastalık bedduası yazdı. Yaşlı bir çiftçinin özel isteği üzerine. İlk yazdığı bedduanın bu olduğu söylenir. Bedduası tuttu. Kralın yardımcısı ağır hastalıklarla can verdi."

Hancı anlattı: "Çaresizleri rahatlatıyor. Gülümsetiyor. Umutsuzların ruhlarını kurtarıyor. Doğayı koruyan bedduaları da var mesela yazlık villaları için ağaç kesenlere karşı." (EK 8)

Sadece geceleri yüzen – denize giren prenses dedi ki "Bedduacı her zaman yanında üç kurumuş kazayağı taşırmış."

Anamorur'dan, (EK 9) rüzgârlı şehirden, gelen bir şarkıcı kadın dedi ki: "Duyduğuma – söylendiğine göre çocukluğunda hiç gülmezmiş, büyüdükten, beddua yapmaya başladıktan sonra gülmeyi öğrenmiş."

Eski köle, artık çok yaşlı on dokuzuncu gemi kürekçisi en uzun süre kürek çektiği - çalıştığı - kölelik yaptığı geminin tam burnunda kocaman bir göz resmi olduğunu anlatıyordu. Sık sık

rüyasına yüksek dalgalarla beraber giren gemisini unutamayan yaşlı köle. Rüyasını anlatmayı kesti: “Bedduacıyı ben de duydum” dedi. “Çok az yemek yemiş. Her zaman.” Ve sustu.

Sadece kendine diz çökerek yaşayan (EK 10) yaşlı bir tiyatrocu kadın ekledi: “Cümleleri yarım yarım kurduran bir bedduasını duydum ben. Bir de ‘kötü bir krala öldükten on yıl sonra kralın bütün yaptıklarının boşa gideceğini insanlara zarar veren biri olarak hatırlanacağı’ bedduası yazıp verdi bu kötü kalpli krala. Kral bu bedduayı okuduktan sonra nedense sağır oldu ve iyileşemedi.”

“Zeytini kesince yeşeriyor ve de gençleşiyor” dedi çok yaşlı ve bunak bir çiftçi. Yüksek sesle bağırarak.

Her zaman neşeli olan ve konuşurken hep karşısındakinin erkek, kadın, çocuk, yaşlı kim varsa – kim olursa olsun, ellerini tutan ve elini tuttuktan sonra konuşan her zaman gezgin şarkıcı – soytarı dedi ki “Benim duyduğuma göre de hiç güldüğünü görmemişler. Merak ediyorum acaba onu güldürebilir miyim diye. Bedduacıya eğer gelirse, karşılaşırsak diye bir hazırlığım bile var” dedi gülerek.

Genç bir çoban yüksek sesle: “Tek kural var beddualarında. Çocuklara beddua etmiyor.”

Mısırlı kaptan devam etti anlatmasına: “Bedduacı daha ilk gençliğindeyken ilgilendi beddualarla. Önce bedduaları topladı duyduklarını kendisine anlatılanları biriktirdi. Parşömenlere yazdı konularına/cinslerine göre ayırdı. Beddua hakkında araştırmalara başladı. Sonra beddua yapmaya bildiklerinden öğrendiklerinden yola çıkarak yeni beddualar üretmeye başladı. Daha sonra da henüz hiç beddua etmemişleri ve de çok çaresizleri buldu. Onları dinledi. Şaman kuşu olarak kendine korvusunu (EK 11) seçti.. Korvus tüylerini acı çekenlerin gözyaşlarına sürerek onlarla çaresizce ağladı. Bu ağlama sırasında aklına gelen yeni bedduaları not aldı parşömenlere.”

Zayıf yüzlü genç bir gemici: “Bir hekim-rahip anlatmıştı bana.” dedi “Bedduacının doğuştan bir hastalığı varmış: Zihni katarak denilen. (EK 12) Bedduacı her olayda görüneninin yarısını algıliyormuş. Eksikmiş bilgileri. Ve bu eksiklikte onun sezgilerin yanlış bir tür güç katıyormuş. Uzun süre sekizinci keşişin yanında kalması, keşişle yaptığı geceler gündüzler boyu süren konuşmaları - bilgi alış verişleri işe yaramamış. Rahatsızlığı geçmemiş ama bu rahatsızlık onda mistik, gizli bilinmez bir güç yaratmış.”

Her zaman beş kelimeli mektuplar yazan bir genç şair de dedi ki: “İçi dolu vakit kaybedenlere de içi boş vakit kaybedenlere de beddua-muskası varmış.”

Dördüncü keşiş anlattı: “İki yıl önce genç üç gemici gözleri bağlı olarak bir ağacın dibini kazdılar. Ağacın cinsini bilmeden-görmeden ve topraktan çıkardılar ve iki koy ilerdeki beyaz mermer kapılı şatodaki güzel prensesin bahçeye bakan birinci kattaki yatak odasının önündeki kazdıkları çukura yerleştirdiler. Özenle taşıdıkları genç ağacı. Tüm bu işleri yaparlarken gözleri bağlıydı gemicilerin. Küçük ağacı topraktan sökerken de yeni yerine toprağı kazıp dikerken de – yerleştirirken de. Ne cins bir ağacı taşıdıklarını nereye gömdüklerini anlamadılar. Sabah prenses balkonunun önünde tüm dalları çiçekler dolu küçük sevimli müthiş güzel bir erguvan ağacına uyanmıştı. Hayranlıkla soluksuz – nefesi kesilerek uzun zaman şaşkın ve katıksız sevinçle baktı durdu ağaca. Sabah erken uyandığında. Sonra bu prenses kendisine bu ağacı hediye eden bedduacı ile evlendi.” (EK 13)

Yörenin gezgin olmayan tek kadın hekim rahibin nerede, hangi köyde yaşadığını bilen tek kişi olan yaşlı marangoz anlattı: “Bedduacı çok hızlı sürermiş atını. Süratine göre atının rengi de değiştirmiş. Değişik hızlarda değişik renk almış at: Kırmızı, yeşil, mavi. Gibi.”

Kralın özel muhafızlarına katılmak için yolculuk yapan dokuz asker geldi geç saatlerde bahçeye. Yolculuklarına ara vermişlerdi. Dördü geçmişinden, dördü geleceğinden korkuyordu askerlerin. Biri de ne geçmişinden ne geleceğinden korkuyordu. Merakla Bedduacı hakkında anlatılanları dinlemeye başladılar.

Her kötü kralın nasıl öleceğini bilen kâhin lafa karıştı: “Bedduacının bindiği geminin hiçbir zaman rüzgârı kesilmezmiş; her zaman rüzgâr dolarmış - esermiş o geminin yelkenlerine”.

Seksen bin kişilik tiyatro yapımında Eryhai’da (EK 14) on bir yıl çalışan yaşlı bir taş ustası anlattı: “Yıllar önce bedduacı kendi diktiği nar ağacına ziyarete giden yaşlı prensese yolculuğunda eşlik etti. Ve yolculuk çok iyi -çok güzel ve de çok kolay geçti, hiç bir zorluk fırtına, haydutların saldırısı olmadı- olmadan. Bedduacı sayesinde. Prenses de ona Mısırdan getirilmiş deve kuşu tüyü dolu üç çuval hediye etti.”

“Tüm bedduaları tutuyor mu” diye sordu hancının kızı kalabalığa.

“Kesinlikle evet” diye cevap verdi, her Lamponia Panayırında çok uzun kirpikli rengârenk kuşlar satan kadın satıcı. Ve devam etti konuşmaya. “Benim bildiğim - duyduğum sadece bir bedduası tutmadı. O da Mısırlı genç bir kadınla sevişirken ölen Fenikeli çok yaşlı kaptanın kızı bedduacıya bir beddua muskası yaptırdı. Bu beddua muskasını babasının ölümüne neden olan Mısırlı küçük kadına gönderdi. Hediye olarak, kandırarak. Ama bu beddua tutmadı nedense.”

Gençlerin dans için toplanmalarından her zaman korkan başrahip dedi ki: “Bedduacı bazı kuşların dillerini anlıyormuş ama konuşamıyormuş.”

Mısırlı kaptan, “Bedduacının doğduğu yerlerde gökyüzü her zaman çöl rengindeymiş” deyip şu cümleyi ekledi: “Dünyada sadece bir tane bedduacı vardır. Ve babadan oğula geçer.”

Bahçesi, altına ne yağmur ne güneş ne ışık geçiren yapraklarını hiç bir mevsim dökmeyen üç ağaç türü ile doluydu. Orman gibi olan pinus brutia (EK 15) juniperus (EK 16) picea orientalis (EK 17) ile. Kışın juniperusuun (Ardıç Ağacı) kırmızı tohum - meyveleri yere düşüp ıslak toprağı lekeliendiriyordu. Bu güzel bahçenin sahibi olan ve bu her mevsim koyu gölgeli bahçesiyle gurur duyan ve bazı dolunay vakitlerinde sevgilileri ile dans edip sevişen yaşlı heykeltıraş - yontucu şunları anlattı bilgiç bilgiç gülümseyerek bedduacı hakkında kendisini dikkatle dinleyen bahçedeki kalabalığa; "Bedduacı uzun süre üçüncü keşişin yanında da yaşadı gençliğinde. Üç kuleli köprü (EK 18) yapımında da çalıştı." Biraz sustuktan sonra da ekledi "Bedduacının bakışları duran bir toz bulutu gibidir". Bahçedeki kalabalıktan hiç kimse de bu sözden - ifadeden bir şey anlamadı.

Koyu kırmızı eşarplı genç gemici söze karıştı: "Babamdan dinledim. Kralın oğlu küçükmüş. Sandala yalnız binmesi yasakmış. Yasalar gereği. Kullanmaması gerekiyormuş yaşı küçük olduğu için. Kaza yapar diye. Söz dinlememiş hem sandala yalnız binmiş hem de kürekleri çok hızlı çekmiş, akıntıyla beraber sandalını çok hızlanmış. O da bu hızı çok sevmiş; kendi de bu hızı arttırmış. Kürekleri çok hızla çekerek sürmüş. Hızla. Bu sırada derede kendi halinde - yavaş yavaş karşıya geçmekte olan şarkıcı yaşlı bir kadını öldürmüştü kralın oğlu. Ama kral babası onu cezadan - yasalardan kurtarmış. Çeşitli oyunlarla. Çaresiz kalan yaşlı şarkıcının kızı bedduacıya gitmiş. Durumu - annesinin başından geçeni - olayı anlatıp beddua yapmasını - muska istemiş. Bedduacı kızını dinledikten sonra bu ölümü beddua etmiş ve muska yazmış ve o muskayı yaşlı annenin öldüğü yerde, kralın oğlunun kaçtığı yerde derenin kenarında yakmış. Küllerini suya savurmuş. Kralın oğluna beddua etmiş. Yıllar sonra kralın oğlu cezalandırılmış olmuş böylece. Uzun süren acılar ve kapanmayan yaralar içinde can vermiş kralın oğlu."

Üç anlamlı bir ismi olan "Etrafı saran – Çekingen – Gülümser" (EK 19) genç ve çok yakışıklı bir marangoz için az rastlanan bir isimdi. Anlattı "Geçen yaz bir satıcıda ilk kez aynalı bir muska gördüm. Hititli şişman tüccarın sattıkları arasında. Acaba aynalı beddua muskası olur mu diye düşündüm. Hala da cevabı bilmiyorum" dedi.

Kalabalıktan yaşlı bir hizmetçi kadın dedi ki: "Bir beddua-sında çocuk ağlaması ile martı çığlığı sesinin aynı olarak du-yulmasını sağlıyordu. Bedduaya uğrayan – tutulan insan bütün martı seslerini ağlayan çocuk sesleri olarak işitiyordu."

Genç bir çiftçi dedi ki: "Kolay sade basit bedduaları da var. Kesilmeyen hıçkırık, günlerce devam eden hapşırık gibi." Çok yaşlı cerrah - berber dedi ki: "Kral yanlısını gördü. Beddua ile. Unuttu yine gördü..." "Anlaşılmaz konuşuyor berber-cerrah" dedi hancı karısına. "Çok içti de onun için" dedi karısı hancıya. "Yoo" dedi hancı, sadece uyduruyor / yalan yanlış."Konuşmak sesini duyurmak için sadece bu kelimeleri uyduruyor."

"Bir keresinde" diye konuşmalara kattı kendini yeşil gözlü genç taş ustası "Bedduacının verdiği öfkeyi yok eden bitki yap-rağı suyunu içirdiler birine. Ben oradaydım. Kol kuvveti sıfıra indi o adamın. Hiçbir kavgayı kazanamadı artık. Hayatı boyun-ca. Duyduğuma göre sonraları da hep güçsüz yaşadı hayatını."

Sarhoş bir gemici anlattı: "Bedduacı yüzlerce hatta binlerce değişik beddua muskası getireceğini söyledi önümüzdeki yıl Lamponia Panayırı'na, telaşla ayrılırken /getireceği söylendi geçen sene Nicea (EK 20) şehrinde rastladığımda." – (EK 21) Hancı anlattı, yer elması şarabını yudumlarken: "Rüya bedduası da var onda. Her gece aynı rüyayı görüyordu bedduaya uğra-yan. Bu rüyayı gören kendisinin rüyada bir cinayet işlediğini görüyor.

Öldürdüğü insanın ölüsü ile aynı hücreye koyuyorlar onu. Ve ona soruyorlar, bu hücrede üç ay birlikte mi yaşarsın öldür-

düğünle yoksa - ya da öldürdüğünü yanından ayırmamak şartı ile dışarıda-özgür- beş ay mı yaşarsın; yanında taşıyacağın ölü bedenle? Cevap verecekken sıkıntıyla uyanıyordu bu bedduaya uğrayan. Bu hep böyle sürüyor tam uykuya daldığında yine aynı rüyayı görüyor. Geceler boyunca.”

Yorgun bakışlı orta yaşlı bir çiftçi yavaş yavaş şunları söyledi: “Bir Krala yaptığı bedduayı duydum. Krala öldükten sonra onun tüm yaptıklarının boşa gideceğini aslında iyi diye yaptığı bütün şeylerin - hizmetlerinin ülkeye zarar vereceği anlatan - bildiren bir beddua yaptı. Bu bedduasında kral kulaklarını kesik - yok sanıyor - öyle hissediyor hiçbir şey duymamaya başlıyor. Sağırlaşıyor. Kral ‘Kulaklarım kesik’ duygusundan kurtulamıyor.” (EK 22) . Kral bedduaya uğrayınca zürriyetinin lanetli olacağını bildi ve uyanır uyanmaz kulaklarım kesik kâbusu ile yaşamaya başladı hep ve de sık sık kulaklarına götürüyordu ellerini günlerce, aylarca. Sonunda iyi işler yapmaya başlayana kadar sürdü bedduanın etkisi. . (EK 23)

Köyün tek kambur balıkçısının yaşlı annesi anlattı. Kambur balıkçının batan bir gemiden kurtulan savaşçı kadın olan bir karısı vardı. Küçük deniz kabukları ile süslü kemerini çok seven. Çok iyi ata binen ok atan. Porsuk ağacından yaptığı çok güzel bir yayı ile sık sık ava çıkan. (EK 24) Kambur balıkçının annesi, yabancı güzel savaşçı kızın kayın validesi zorlukla konuşuyordu yaşlılıktan; “Kötü zalim krala karşı çaresiz kalan bir köy halkının, aralarında erzak, kıymetli taş ve de para toplayıp bedduacıdan aldıkları bir -beddua varmış. Beddua sonunda “kötü krala sonsuz beyaz bir çöl düşüyor” diyen bir şarkının nakarat ile de destekleniyormuş. Ve kral bu şarkıyı duyduktan sonra hiç uyuyamamış yıllarca. Zayıflıktan halsizlikten de ölmüş sonunda.”

Sarayın en genç hizmetçisi en beyaz tenli olanı bir küçük genç kız annesinden duyduklarını anlattı: “Haklıydım ama sat-

rapa bağıramadım bile onun için bedduacıdan yardım istedim. Bana yardımcı oldu. Bana haksızlığı yaşatandan satraptan intikamımı aldım. Havaya savurduğu tozlu bir beddua ile.” (EK 25)

Siyah sakallı çok zayıf bir tüccar anlattı: “Bedduacının uzak ülkesinde her yılın sonbahardaki yedinci şiddetli yağmur - fırtına sonrası ilk dolunay gecesi. Beddua gecesi olarak kutlandı. Kutlanıyor – da. Gelenek olarak sürdü. O gece yapılan tutulan edilen beddualar kutsal sayılır. (EK 26)

Genç iki asker birlikte anlattılar, çünkü birlikte iken öğrenmişlerdi bu bilgileri. Bir savaş sonrası yaralı bir askerden: “Bedduacının en sevdiği şarkı bir çocuk şarkısıymış. ‘Ateş ağlatır, su güldürür” diye.

Siyah uzun pelerinli bir satrapın yanında oturan genç bilge oğlu dedi ki: “Babam onu bir keresinde atını beslerken görmüş. Kekik ve buğdayı karıştırıp verirken. Öyle değil mi baba?” diye satrapa döndü. Satrap ‘evet’ işareti yaptı başını hafifçe öne eğip.

Kalabalıkta bahçe duvarına yakın arka masaların birinde oturan zayıf bir gemici dedi ki: “Bedduacı zamanla tüccar oldu beddua taciri olarak çok zengin olmuştu. Sık sık da şöyle diyordu artık “yalan ya da sahte beddualardan sakınmak gerek, çok tehlikeli olur yalan beddua yapımcıları..lar..”

Sekizinci Keşiş dedi ki: “Hayatta hep yanlış yapanların yanlıştan kurtulmaları için de beddua hazırlamıştı bir keresinde; bir tür ters bedduası olmuştu böylece.”

Sarışın uzun boylu çok adaleli bir muhafız anlattı: “Kralın muhafızları vergiden şikâyet edenleri yakalamışlardı. Şikâyetçileri, yani üç yaşlı gemici ve dört yaşlı çiftçiye yaka paça salondan çıkarırlarken..”Çağır gelsin çibanlı hastalık bedduası” diye bağırıyorlardı birbirlerine; muhafızlar onları sürüklerken. Sonra muhafızlar hastalandılar. Ölümcül çibanlar çıkardılar.”

“Bir de şöyle bir beddua duydum” dedi yine kambur balıkçının yaşlı annesi: “Bedduacının çok özel bir bedduası varmış ki

bu beddua tüm gizli konuşmaları ortaya çıkarırmış. Gizli konuşmaları yapanlar kalabalıkta bu yaptıkları gizli konuşmaları istekleri dışında bağıra bağıra tekrar ederlermiş. Bu gizli kalması gelen konuşmaları ne zaman hangi kalabalıkta söyleyeceğim korkusu ile yaşarlarmış bedduaya uğrayanlar. Odalarından dışarı çıkamazlarmış – aylarca. Beddua geçene kadar.”

Uğultu gibi bütün bu konuşmalar sürüyordu salonda.

“Kaç yaşında bu bedduacı” diye sordu hancının kızı merakla genç gemiciye. Onu yerine sekizinci keşiş cevap verdi yüksek sesle. “Bedduacının yaşı yoktur”. .

“Yüzü de yoktur ”dedi kapıdan yeni içeri gelen biri. Bunu söyleyen kapının önünde duruyordu.

Nedense herkes sustu. Bu arada sessizliğin rengi değişti. Kapıdan içeri giren o güne kadar hiç tanımadıkları – görmedikleri biriydi.

Altıncı Keşiş gergin dudakları ve yavaşça kımıldayan gözleri ile gülümsedi.

Yedinci Keşiş gergin gözleri ve yavaşça kımıldayan dudakları ile gülümsedi

Her yeri hızla ağır ve koyu bir sessizlik sardı. Her yere kesif bir suskunluk çöktü. Bunu söyleyenin saçları yoktu. Kaşları da kirpikleri de. Gözleri çöl gökyüzünün rengindeydi. Dudakları incecik ve çok kısık bir çizgi gibiydi. Hancının karısı kocasının kulağına eğildi. “Bir gün erken geldi” dedi kısık saygılı bir sesle kapıdan girene dikkatle bakarken.

Sonra cümlelerini yarım yarım kurmaya başladı; gülüyordu da bir yandan. Cümleyi kafasında tam kuruyor - düşünüyor ama söylerken yarıda bırakıyordu. Yine gülerek. Biraz sonra her cümlesinden sadece bir kelime söylemeye başladı kahkahalar atarak. Yarım cümleyi tek kelimeye düşürmüştü. Çok eğlendiği kendisinin belliydi. Kahkahalarla. Garip ve soğuk bir dikkatle onu dinleyen yedi keşişe aldırmadan. Karanlık başlarken tek harfleri artık bağırmaya başlamıştı katıla katıla gülerken bir yandan. “Birden düşecek ve susacak” diye düşündü dördüncü keşiş. Küçük çocuk prensin bu yeni hastalığına karşı çaresiz. (EK 27)

Konuşmasını güçlükle sürdürmeye başladı. Martı çığlıkları  itlilik e arttı. Martılar  o aldı. Kanat sesleri de  ı lıklara katıldı. Artık sözleri anlaşılmamaya başladı. Sonunda konuşan susmak mecburiyetinde kaldı.. Bahçedeki herkes ve konuşan ince siyah elbiseli - pelerinli satrap; martılara bakmaya başladılar. Aynı anda bahçede ateşin üstünde kaynayan suya battı hancının eli yanlışlıkla. Bir anki dalgınlı ıyla. Hızlı/hızla bir acı hissetti. Aynı anda yılların sevgili karısı da birden elinde bir acı hissetti. Mutfaktan koşarak çıktı, bahçeye doğru yöneldi. Nedensiz. Hissetti i acıyla. Birbirlerine doğru yaklaştılar. Susmak bilmeyen martı çığlıkları arasında.

“Hiç çocukluğundan bahsetmiyorsun” dedi hancının şişman evde kalmış yaşı geçkince kızı Köprücücüne. Güldü Köprücücüsü. Kalkıp mutfığa gitti. Özel olarak ayrılmış, gri ve parlak bir sürahide (EK 28) getirdi yer elması şarabını. Sessizce. Masadaki bardakları doldurdu. Sonra “Anlatayım bari” dedi tekrar gülümseyerek.. “Çooooook eskiden zeytin ağacının toprağı kavrayan çok yaşlı bir gövdesi vardı. Kurumuş gibiydi ağaç. Ağacın kök olarak kalın toprağı giren kısmı iri bir hayvanın pençeleri gibiydi. Bu pençelerin yanında uyuyordum. Yerde kalın lacivert bir kilimin üzerinde. Bu kıpırtısız pençelerin yanında kımıldayan dalların gölgelerini canlı sanırdım Çok küçük-tüm. Kök girişlerini de pençeleri de canlı yaşlı bir hayvanın sanırdım. Oysa benim pençe sandığım çok yaşlı zeytin ağacının gövdesinden uzanıp toprağı giren eğri büğrü kök dallarıydı. Ve rüzgârda dalların sesini bu yaşlı garip canlı hayvanın karanlıkta nefes alması sanırdım. Bu pençelerin ‘neden hiç kıpırdamadığını’ düşünürken gizlice korkarak ya da ‘ya kıpırdarsa’ diye endişelenerek uyurdum. Bahçede yerde çok uyudum küçükken. Bütün zeytin ağaçlarının gövdeleri yarıktı, Ağaçların içini hatta kimi zaman arkasını gösteren pencere gibi idi bu yarıklar; hep

bu zeytin ağaçları kovuklarından bakardım, yüzümü ağaca yaklaştı-
tırıp. Toprak-
tan çıkar gibi... Toprağa yakın boşluklar. Garip –
tuhaf pencereler gibiydiler. Neden bu kadar küçük pencereler
vardı anlamazdım.” “Sonra içini çekti. Sustu. Kısa bir sessizlik-
ten sonra devam etti: “Annemle misafirliğe - ziyarete, yeni bir
komşumuza gitmiştik sanırım. Bahçede gökte ikinci mehtabı
gördüğümde sevinçle anneme seslendim “Aaa, anne burada da
bir mehtap var” diye Birincisini mağaraya girerken görmüştüm
gökte. İkincisini mağaranın öteki ucundaki küçük bahçede gör-
müştüm. Meğer iki tane sandığım sadece tek bir taneymiş. An-
nem söyleyince mehtabın tek bir tane olduğunu öğrenince çok
şaşırmıştım.” .

Derin bir nefes aldı. Devam etti. “Küçük dere-
de yüzmeme hiç unutamıyorum; öncelikle (EK 29) karşıya geçtiğim zamanı,
karşı kıyıda ayağa kalktığım zamanki babamın sevincini neşesi-
ni hatırlıyorum. Bir de yüzerken dere akıntısında çok zorlandı-
ğımı, kollarımın ağrıdığını. Babam dereyi geçtiğim-
de - geçtiğim için sevincinden ağlamıştı yarışı kazandığımda. Onun gözyaşla-
rını unutamıyorum.”

Kısa bir an susup gecenin karanlığında çok az insanın oldu-
ğu bahçedeki masada konuşmasına devam etti: “Bir keresinde
belime ip bağlayıp çok derin bir kuyuya sarkıtmışlardı. Kuyuya
düşen bir kılıcı çıkartmak için. Kuyu ağzı çok dardı. Ancak ben
sığabilirdim. Çok çocuktum. Nemli küf kokan dar kuyuda taşla-
ra sürte sürte zifiri karanlığa -karanlığı indim. Çok korkmuş-
tum. Küçük avuçlarıma çok zor sığan zorlukla kavradığım –
tutabildiğim - taşıyabildiğim o çok ağır kılıcı kucaklayışımı beni
iple çekerlerken ki düşürecekler - düşeceğim korkum hala sı-
cak.” Sustu. Devam etti konuşmaya. “Sonra yıllar sonra biraz
daha büyükken ama yine de çocukken yine bir kılıç için yine bir
kuyuya indirildim ve o zaman ilkinde olduğu kadar korkma-
dım. Bunu da hatırlıyorum.” Tekrar sustu. Serin rüzgârda uzak-

tan gelen kuş sesleri arasında konuşmasına devam etti. "Çok küçükken evimizin bahçesinde duvarın bittiği yerde küçük kayalıkların başladığı yerde yarı yıkık duvarla çınar ağacının arasında fırın vardı. Annemin ekmek yaptığı. Her zaman oradan ateş duman ve is kokusu yayılırdı ama bir gün oradan ateş duman ve is kokusu yayılmadı. Fırını bahçenin başka bir kısmına taşımışlardı. Babam daha büyük daha güzel bir fırın yapmıştı. Hep alıştığım yarı yıkık duvarla çınar ağacının arasında bulamamıştım dumanı ateşi. Üzülmüştüm. Sonra bahçenin başka bir yerinde daha uzak büyük bir kayanın üstünde yüksek bir yerde yanında bulmuştum yeni fırınımızı ama yine de ağlamıştım. Eski fırından çıkan dumanların çınar ağacı dalları arasında kayboluşu yoktu artık. Sanki aynı ekmek lezzeti de yoktu artık. Ağlamıştım. Nedense.". Hancının şişman evde kalmış hiç evlenmemiş kızı Köprücücesinin susmasından istifade gidip - yararlanıp köz de yeni pişmiş soğan ve bal getirdi masaya. Biraz yediler. Sonra devam etti Köprücücesi, yer elması şarabını yudumlayıp. Yavaş sakın bir sesle "Bir keresinde küçük bir deniz kenarı koyundaki uzun nehir gibi bir denizin üç yamacı arasında, Firukulimen'de (EK 30) konaklamıştık. Bütün sesleri annemin kahkahalarını babamın gür sesini hep iki kere duyuyordum. Her kelime iki tane olmuştu. Çok şaşırmıştım. Yankı çoğalması kahkahaların gülüşmelerin çoğalmasına artmasına çok şaşırmıştım. Ne kadar çok gülen konuşan var diye şaşırmıştım; seslerin kalabalıklaşmasına. Sonradan öğrendim yankının ne olduğunu."

Derin bir nefes aldı biraz sustu sonra devam etti:"Bir ağaca tırmanıyordum. Çok küçüktüm. İnatla zorlukla tırmandım. Sonra. Düştüm. Ne olduğunu nasıl olduğunu anlamadan. Kim bilir belki de ilk düşüşümdü bir ağaçtan, Neyse. Her tarafım kıpırmızı oldu. Kanlar içindeydim. Çok korktum. Eve koştum. Annem hemen üstümü başımı tüm yaralarımı yıkadı. Telaşa ka-

pılmadan. Bir yandan da gülüyordu. Yıkanınca geçti tüm yaralar. Hiçbir yerim kanamamıştı. Kan yoktu. Annem gülerek, yaralanmamışsın ki dedi. "Dutlanmışsın" sadece dedi sevecen bir sesle. Ağaç karadut ağacıymış ve ben dutların arasından düşüp yuvarlanmışım sadece. Ağacın altında ki eski karadutları ezmiştim. Benim kan sandığım üstüme başıma bulaşan yuvarlanırken ve de yerdeki ezdiğim karadutların sularıydı. Anlayınca güldüm. Ertesi gün yine aynı ağacın altına gittim. Bu kez tırmanmadım. Dut topladım. Eve gittim. Kapıda durdum. Elimde dutları sıktım. Annemi kandırdım. "A elim kesilmiş" diye bağırdım. Şaşırdı. Dururumu anlayınca da bana bir iki vurdu şakakıktan ben hafif tokatları yerken çok gülüyordum. Gülüyorduk. Uzun serin yeni bir rüzgâr uğultusunu dinlediler hep beraber. Hancının şişman hiç evlenmemiş kızı hancının karısı ve Köprücücesi. Sonra rüzgârın uğultusu hafifleyince devam etti Köprücücesi. "Yine çok küçükken iki avurdumu şişirip birden ağzımı açıp boşaltıyordum tuttuğum havayı, ağzımdan tuhaf sesler çıkıyordu - çıkarıyordum. En küçük kardeşimi güldürüyordum. Onun katıla katıla gerdanını kırarak, başını geri atarak kıkırdayarak gülmesine seviniyordum- gülmesini seviyordum - hoşuma gidiyordu. Ben de gülüyordum." Sustu. Rüzgâr dindi. Kuş sesleri de çok uzaklaşmış ve çok azalmıştı.

"Yatalım mı" artık dedi hancının karısı kısık sesle. "Olur" diye mırıldandı kızı sakın solgun bir sesle. Bir şey söylemedi Köprücücesi. Kalktılar. Hep beraber. Hana doğru yürümeye başladılar

O gün okuma yazmayı tam olarak öğrendi genç prens. Sahilde sevinçle gezindi o gün. Önce sık sonra deniz kenarına doğru seyrek katırtırnakları kaplamıştı uzun kumsalı. Gezmesinden döndüğünde kâhin ve kral geldi. “Yaz” dedi kral okuma yazma öğrendiğine göre. “Bir daha asla yazmayacağım hiçbir kâğıda hiç bir kelime, cümle. Hiçbir yazılı kayıt bırakmayacağım geriye.” Çocuk şaşkınlıkla yazdı. Dikkatle. Yavaş yavaş. Arada bir dilini dışarı çıkarıp. Yüzünü parşömene çok yaklaştıırıp. Neredeyse yanağı değecek kadar. Kral prensi elinden tutup. Kuleye çıkardı. Küçük bir odaya girdi. Taş bir masa taş iki sandalyenin olduğu. Duvara dayalı büyük uzun mumlar da vardı penceresiz odada.

“İşte” dedi kral “tüm emir ve isteklerini penceresiz bu odada yazdıracaksın. Sen söyleyeceksin. Baş vezirin yazacak. Okuyabilirsin tabii ki ama kendi parmaklarıyla hiçbir yazı yazmayacaksın. Krallığımızın geleceğı için.” “Peki” dedi prens kral babasına, saygıyla - korkuyla - sevgiyle. Bakarak. Öyle de oldu. Prens büyüdü. Kral öldü. Tahta geçti. Savaşlara katıldı. Evlendi. Ama hiçbir zaman hiçbir yazı yazmadı. Savaş emirlerini, kanunları, vergi isteklerini, hazine kayıtlarını, özel emirlerini, komşu

ülke krallarına mektupları.. Hep yazdırdı. Hep babasının kendisini küçükken götürdüğü penceresiz odaya gidiyor. O söylüyor veziri yazıyordu. Sadece mührü basıyordu kesesinden çıkarıp kral babasından devir aldığı; yazılanları yazdırdıklarını okuduktan sonra

Yıllarca bu iş böyle sürdü. Sadece tek kızının evlendiği gün gizlice bir şiir yazdı pembe ince parşömene. İçinden gelmişti. Dayanamamıştı. Karısına okudu. Sonra dikkatle altın işlemeli vişneçürüğü bir geniş kadifeye sarıp. Dört satırlık bir şiir. Sakladı. Kral yaşlanıp ölünce kraliçe bu şiiri hatırladı. Vişneçürüğü bir keseye sarılı şiiri buldu. Kızına verdi. Kızı o akşam, babasının öldüğü akşam keseyi açtı. Ve babasının şiirini okudu. Daha doğrusu okumaya çalıştı. Kral yıllardır yazmadığı için şiiri dört satırlık kelimeler yerine dağınık küçük kargacık burgacık çizgilerle yazmıştı daha doğrusu yazdığını sanmıştı. Hiçbir şey anlaşılmıyordu. Durdu şaşırды. Sonra baş nedimesini çağırdı. Buyurdu. Vişneçürüğü bir kadifeye diktirdi parşömeni. Ve büyük salonun duvarının tam ortasında astırdı. Bir resim gibi. Yıllarca orada kaldı. Şiir -resim- çizgiler. Kimsenin okuyamadığı kelime benzeri kargacık burgacık çizgiler; karalama gibi karışık çiziklemeler.

Önceleri soranlara açıklandı anlatıldı. Zamanla. Unutuldu. Krallar değişti. Zaman geçti. Daha sonraları da krallığın bir büyüğü sembolü olarak kabul edildi. Kimi vezirler bu çizgileri ustalara küçük boyda kopyalatıp elbiselerine diktirdiler. Muhafızlar kollarına diktirdiler. Hatta gemilerin burnuna bile aynısı yapıldı bu dağınık çizgilerin. Savaşta kendilerine güç versin diye. (EK 31)

Güvercin geldi. Süzüldü. Geniş bir daire çizdi. Devam etti daire çizmeye. Daireler çizmeye. İkinci bir güvercin geldi ona katıldı. Sonra başka güvercinlerde. Pek çok güvercin oldu; havada aynı daireyi ısrarla - sabırla çizen. Dönen. Uçan. Uzaktan hanın bahçesinden, tesadüfen göğe bakarken, hava nasıl olacak diye, güvercinlere dikkat eden Köprücüsü "Gidelim" dedi. Genç gemiciye ve gözünü hastalıklardan korumak için yapılmış yeşil göz boyası süren hancının kızına.

Kalktılar gittiler. Yürüdüler. Kuşların dairesinin tam ortasında doğru. Yolda Köprücüsü anlattı "Sabahtan beri önce göğe sonra güvercinlere bakıyorum. Bu dairenin ortasında mutlaka bir şey var. Yoksa bu kadar güvercin bu kadar özen ve dikkatle ısrarla dönmezlerdi. Yürüdüler, yürüdüler iki dere, üç yamaç geçip. Biraz tırmandılar. Sonra biraz daha tırmandılar. Gözleri dönerek uçan güvercinlerde. Gittikçe yaklaştılar kuşlara yukarı doğru tırmandıkça. Sonunda bir kayalığa geldiler. Başlarını kaldırdılar kuşlar etraflarında çevrelerinde döner gibiydiler. Gelmişlerdi. "Tamam" dedi Köprücüsü burası. "Biraz sola" dedi hancını kızı. "Evet" dedi gemici. "Evet" dedi Köprücüsü. Kayalığı aştılar ve dik küçük bir uçurumun dibinde parlayan

küçük taşlar gördüler. Pırıl pırıl sarı sarı. Ve büyük kırılmış parçalanmış pek çok sandık parçaları. Eski ağır siyah sandık parçaları - tahtaları etrafa saçılmıştı. Aynı anda üç şey birden oldu.

“Altınlar” diye bağıdı genç gemici. Yağmur başladı. Ve bütün kuşlar dağıldılar - kaçıştılar kayboldular. Uçurumun aşağı inen duvarı ıslaktı. Eski bir duvardı uçurum. Çökmüş. Yıkılmış. Taş merdiven kayalar çıkıntı olarak yapılmıştı. İki metrede bir. Yarım çıkık taşlardan oluşan merdiven aşağı doğru uzuyordu. Düz duvarda üç sırada bir çıkık taşlardan merdiven aşağıya doğru. Ama ıslak duvarın çok kaygan olduğu belliydi. Aşağıya inmeyi çok istediler ama cesaret edemediler.

“Hayatımızda dertlerimiz altında nasıl ezildiğimizi, başımızdan geçen kötü olayların altında ruhlarımız parçalanırken nasıl çözüldüğümüzü, tükendiğimizi yazan anlatan parşömenler bunlar” dedi yaşlı kadın sahaf sıkıntılı sıkıntılı zorla gülümseyen aklı başka yerde olan güzel prensese. Sonra ekledi “bu parşömen tomarının içine karışmış bir de bu mektup var. İçinden çıktı. Tesadüfen karışmış.” Okuyayım mı sana. “Peki, oku” dedi prenses yarı merakla. “Üzerinde On dokuzuncu mektup yazıyor; şöyle: “Sana seni nasıl sevdiğimle ilgili söylemediklerimi - söyleyemediklerimi biliyor olduğunu bilmemle yaşıyorum seni.(EK. 32) Kapı açıldı ve içeri pelerinli yaşlı bir adam girdi. Kenarları taşlarla yapılmış küçük yapay bir gölü kimlerin yaptığını araştıran satrap gelmişti sahafa.

“O kötü kalpli – ruhlu kralın ne zaman nasıl öleceğini biliyorum dedi yaşlı kâhin. Nerede nasıl öğrendim anlatayım mı?” diye sordu sonra da kısık bir sesle. Hiç gözlerini kırpmadan konuşuyordu uzun zamandır. Bu son cümlelerinde de göz kapaklarının kıpırtısızlığı sürdü. Büyük mermer salondaki sessizliğin rengi değişti. Birinci keşiş gülümsedi. İkinci keşişin yüzü donuklaştı. Üçüncü keşiş kaşlarını kaldırdı. Dördüncü keşiş dudaklarını gerdi. Beşinci keşiş elinde saydığı tespihi durdurdu. Altında keşiş gözlerini kırıştırdı ve yüzü gerildi. Yedinci keşiş ellerini yüzüne götürdü kırçıl sakalına dokundu. Sekizinci keşiş **“Ben de biliyorum”** dedi hiç kımıldamadan. Sessizleşen salonda kralın nasıl öleceğini iki kişi biliyor yedi kişi bilmiyordu. **“Neyse”** dedi Birinci Keşiş” yine de herkes için yarın hayatımızın geri kalan kısmının ilk günü” gülümseyerek. (EK 33)

Seninle ilgili kehaneti, geleceğini, başına gelecekleri bahçede öğreneceksin. Bahçeye çıktı. Kalabalığa baktı – kalabalığı gözden geçirdi - göz gezdirdi. Bir Aeollu (EK 34) yavaşça şarkı söylüyordu. Hızla bahçeyi dolaştı. Kabartma yarım bir heykel vardı duvarda. Bir grup müzisyen müzik aletleri ile işlenmişti iki metre karelik taş kabartmada.

Kargalara baktı. Biri sola doğru uçtu. Kalabalığı taradı bakışlarıyla. Belki yerde bir parşömene bakındı. Bir iz aradı bahçede geleceği ile ilgili. Bulamadı. Hızla geri döndü. Müneccimbaşına gitti. “Bahçede yok kehanet” dedi. “Var” dedi. Müneccimbaşı. Sustu. “Bulamadın o zaman söyleyeyim” dedi: “Geleceğin şarkıda yazılı - saklı idi, kehanet şarkıda idi.” Geriye döndü hızla bahçeye. Yarı dağılan kalabalıkta şarkıcıyı aradı. Şarkıcı gitmişti. Kaçırmişti geleceğini öğrenmeyi. Herkese şarkının sözlerini sordu. Kimse hatırlamadı. Sadéce bir çocuk “batan bir gemiden bahsediyordu şarkı” dedi yavaşça. Çekinerek.

“Nar yeşilde dinleniyor” dedi Köprücücesi. “Nasıl yani” dedi hancının kızı. Anlattı. Köprücücesi. Baharda nar önce kıpkırmızı çiçek açıyor sonra uzun süre yeşil meyvesi büyüyor sonra tekrar kıpkırmızı olup olgunlaşıyor ve yere düşüyor meyvesi. Yani üç dönem yaşıyor nar. Kırmızı, yeşil, kırmızı. Sadece yeşilde orta dönemde dinleniyor. “Yeşilken” dedi hancının kızı başını yarı mağrur dikleştirip dudaklarını buruşturarak “Evet” dedi. “Yeşilken daha doğru bir ifade... Doğrusu” Sonra tekrarladı, yavaş yavaş konuşup:

“Nar önce açık kırmızı turuncu sonra kırmızı daha sonra koyu kırmızı çiçeklerle başladı bahara. Sonbaharda da koyu kırmızı kalın kabuklu meyveleri ile veda etti tepeden tırnağa kırmızı meyveleri ile. Sadece yazın tam ortasında çiçekleri yeşil meyvelere yavru meyvelere dönüşürken kırmızısına ara verdi. Kırmızı yaşamına ara verdi. Yazın sıcakların tam ortasında. Yeşilde dinlendi” Sonra kalktı Köprücücesi yürüdü. Tahta masanın üzerindeki parşömeni karıştırdı. Biraz okudu. Sonra okumasına ara verdi. Sıkılmıştı. “Bitkilerin hayatı”ndan bahseden parşömeni bıraktı masanın kenarına. Yürüdü. Bahçeye açılan balkona gitti. Bahçe duvarın dibindeki nar ağaçlarına daha dik-

katle bakmaya başladı. Yazın sıcağında hiç rüzgâr esmez yapraklar kıpırdamaz bir gündü. Bahçeyi dolaştı. Cerrah - berberin bir şeyler yaptığını gördü. Yanına yaklaştı. "Yeşil mandalinaları neden bu kadar ince ince kıyıyorsun" diye sordu Köprücücesi . "Koku – tat için" dedi beyaz eşarplı yaşlı cerrah - berber "ilaca katacağım rahat içsin diye hastalar".

“Karı koca kavga etti. “Çok balık pişiriyorsun, ziyan oluyor, az balık pişir, çocuklar bitiremiyor, atılıyor, yazık.” Dedi kocası karısına. “O zaman yarın gece sen pişir balıkları” diye cevap verdi kadın kocasına.”. Dersimiz bu dedi Yedinci Keşiş genç öğrencilerini arasında yürürken. Güneşli yolda yürüyorlardı. Tepeden denize doğru uzanan geniş taşlıklılı yolda. Yokuş aşağıya. Genç on dokuz öğrencisiyle birlikte. “Söylenene değil söyleyene dikkat etmek. ”

“Örnek bu. İşte.” dedi ve gülümsedi. Genç öğrencilerinin çoğunun anlamadığını anladı. Tekrar bu kez daha uzun anlatmaya başladı. Söylenenle söyleyen arasındaki farkı. Söyleyene değil söylenen şeye - anlatılana dikkat edilmesi gerektiğini.

İğde ve çam ağaçları yan yana büyümeye başladılar. İğde denize daha yakında; biraz; birkaç adım sonra geniş büyük mavi su başlıyordu. Araları beş adımdı çamla. Ama denize yakın olan kendisiydi; iğdeydi. Yıllar geçtikçe, gövdeleri büyüdü. Büyüdükçe birbirlerine değmeye başladılar. Sonra dalları bir birine temas etti -. Sonraki yıllarda birbirine geçti -karıştı. Daha da sonraki yıllarda birbirine sarıldı bazı uç dalları. Sincaplar yuva yaptı çam ağacında. Altı yavru oldu. Hepsi çamdan inip gezip tekrar yuvalarına dönüyorlardı. Sadece en küçük sincap iğdeden inmeye başladı toprağa. Hızla da suya denize koşuyordu. İndiğinde - iner inmez. Her seferinde hep iğdeden inip - indi çıktı. Hiç çam ağacından indiği görülmedi koyu sarı renkli tüylü yavrunun. Bu iğde ağacının altında geçerken dinlenmek için oturdular. Hancının kızı ile Köprücücesi . Biraz sonra hancının kızı yanından geçen sincaba bakarken; konuşmalarına devam ettiler. "Söylediğin doğru mu? Rüya dinlemek; anlatılan rüyayı dinlemeyi bilmek zor bir şey mi, yani?" "Evet" dedi Köprücücesi. "Rüyayı dinlerken anlatana ne zaman nasıl sorular soracağını bilmelisin." "Nasıl yani" dedi tekrar hancının şişman kızı gözlerini açarak "bunun neresi zor ki". Köprücücesi sustu

birden. "Boş ver" dedi. Yüzünü buruşturup "Tamam kolay bir şey. Doğru, sen haklısın." Kalkıp yollarına devam ettiler. Kızın gözü sincaptaydı. Uzaklaşırlarken. Sincap deniz kenarında oynarken.

Öpüşürlerken birden heykel oldular. Öpüşme bitince kız canlandı, oğlandan ayrıldı. Oğlan öyle heykel olarak kaldı- taş olmasına devam etti. Kız yemek yaptı. Oğlan hala heykeldi. Kız tarlaya gitti geldi. Gece kız hala taş olan oğlanı öptü. Oğlan canlandı. Seviştiler. Sabah öpüp ayrıldı. Son öpüşünde kızın oğlan tekrar heykel oldu. Kız tarlaya gitti. Geldi. Oğlan hala heykeldi. Yemek yaptı akşam öptü oğlan canlandı. Seviştiler. Ertesi sabah öptü tarlaya giderken, oğlan yine heykel oldu.. Kız çalışırken oğlan hep heykel olarak evde, yatakta kalıyordu. Aylar boyu sürdü bu oyun – yaşam. Sonunda kız oğlanın yaşlanmadığını fark etti. Oğlan hep aynı kalmıştı. Kendisi ise yıllar geçtiği için yaşlanmıştı. Bir sabah çıkarken artık teyze olmuş eski genç kız genç oğlanı öpmeyi unuttu. Tarlaya gitti. Eve geldi yemek yaptı. Odaya girdi

Heykel yoktu. Canlı yatakta uzanmış genç oğlan ona bakıyordu; şaşkınlıkla. Öpüşmediler. Oğlan evi terk etti gitti. Artık yaşlı bir teyzeye dönüşmüş - teyzeleşmiş eski güzel kız ağladı.

“Koparılnca çok uzun bir zaman, on yedi gün ve on yedi gece sönmeyen solmayan gelincikler bunlar” dedi yaşlı teyze. Sonra ekledi: “Günlerce dayanıyor yapraklarını hiç dökmüyorlar uzun süre.”. Güneşe karşı başına örttüğü bez ile. Öğle vakti. Aynı anda taze ıhlamur yaprağından yaptığı dolmayı da uzattı - ikram etti Köprücücesine. “Mavi gelinciklerin nerede olduğunu biliyor musun” diye sordu. “onların da dökmeyeni var mı” diye sordu Köprücücesi.. “Biliyorum. Var” dedi. Yaşlı kadın iki kelimle. “Bende mavi gelincik yok ama nerede yetiştiklerini biliyorum.” Dedi. Sustular. Kıpırmızı gelincikler dolu tezgâhın önünde Köprücücesi sordu “Bana mavi gelinciklerin bulunduğu yeri tarif edebilir misin” . ?Teyze gülümsedi. “Hayır” dedi. Lamponia panayırı kalabalığında yeni müşterisine yüzünü çevirirken. Sonra göğe baktı. Çok çok beyaz bulutlar vardı gökyüzünde. Rüzgâra bağlı yeni sıcak rüzgâr bulutları bu kadar beyaz yapmıştı. Ertesi sabahı düşündü teyze, bakalım bulutlar yine bu kadar görülmemiş derecede koyu beyaz mı olacaklardı? Köprücücesi hangi doğru soruyu soracağını düşünüyordu bu inatçı yüzü derin kırışıklar dolu, hayatı tarlalarda açık havada geçmiş çiçekçi teyzeye kıpırdamadan.

Altın boncuklarla süslü kumaştan yapılma elbisesinde pek çok 'nefes alan balık' deseni vardı. Hava kabarcıkları gümüş iplikle nokta olarak dikilmişti. Yeşil kadife üzerinde elbise çok güzeldi. Meşalenin altında durduğunda koyu yeşil kumaş etekler üzerinde gümüş küçük balıklar gümüş parlayan dairelerle hava kabarcıkları ile sanki etek denizin dibi ve koyu yeşilliği de buğulu ve de ıslak gibi görünüyordu. Herkes prensesin yüzünden çok bu kumaşa bakıyordu. Dolunay eğlenceleri kutlamalarında sarayın bahçesinde. Eteklerindeki işlemeye bakıyorlardı. Prenses bir daha hiçbir zaman o elbisesini giymemeye karar verdi.

Yelpazeyi açtı. Başparmağından çıkan uzaklaşan ince bamları saydı. Otuz çok üç ince ve narin tahtanın üzerinde ayrı şekiller resimler gördü. Ayın yirmi sekiz gecedeki halini. Hilal durumu ve dolunay arasında ki her gece - her bir ince tahtaya işlenmişti. İnce tahtalar dikkatle reçine ile parlatılmıştı. Geçen hafta almıştı bu yelpazeyi Hititli gezgin şişman tüccardan. Porselenden yapılma çok küçük yedi beyaz akrepli kolyenin yanındaydı bu beğendiği ayın her geceki halini yansıtan, yirmi sekiz aylı yelpaze. Yanında da dokuz karış boyunda kanatlı at heykeli

vardı. Tüccar aslında prensese bu kanatlı at heykelini satmak istemiş uzun uzun övmüş heykelin değerini ve onu Kommagera'dan gelen yaşlı bir bahçıvandan aldığını anlatmıştı. Ama prenses nedense yelpazeyi seçmişti.

Yıllar evvel diktiği ağaçlarla dolu gizli bahçesini ziyaret etti Köprücüsü. İki yılda bir yaptığı gibi. Bahçe tam deniz kıyısında idi üç tarafı orman, bir tarafı deniz. Bahçe kapısı girişinin üzerinde iki büyük kartal heykeli vardı. İki siyah kartalında pençesinde iki yavru beyaz güvercin vardı. Denize kısa dik bir yamaçla iniliyordu bahçeden. Bahçe inatçı dalları dikenleri ile hiç bakılmayıp - koparılmadığı için ormanlaşmış koyu sarı renkli binlerce katırtırnakları ile çevrelenmişti. Bahçenin tam ortasında çok yaşlı kocaman tek bir çam ağacı (EK 35) yer alıyordu. Bu çamın altında güneşin denize batışını seyrederdi.

İçkinin tesiriyle yükselen bir ses: “Yıldız kayması olacak bu gece hem de çok; tam sabaha karşı” dedi. Hanın bahçesinde yiyip içen kalabalık - herkes duydu bu sözleri. Bu sözleri söyleyen genç misafir bir kâhindi. Saraya yeni gelmiş. Handa kalıyordu. Biraz sonra genç marangoz ayrıldı bahçeden. Sevgilisinin evine gitti. Balıkçının evine. Balıkçının kızı ile beraber kumsala indiler. Dediği çıktı kâhinin. Arada göğe bakan genç marangoz ile sevgilisi balıkçının kızı kumsalda sevişirken gülüyorlardı da bir yandan.

Sarayın yukarı bahçesine çok sık otuz yedi ağaç diktiler. Beş adım arayla. Birbirlerine engel olmadan büyüyecekleri aralıkta. Yan yana. Çok sık. Tüm ağaçlar yapraklarını dökmeyen cinstendiler. Ardiç, çam, manolya gibi. Ağaçlar büyüdü yıllar boyunca. Yan yana, sırt sırta. Ne kar ne yağmur ulaşabiliyordu toprağa. Sık sıkışık yapraklardan. Ağaçların kabarık kökleri de iç içe geçmişti. Otuz yedi ağaç. Yıllardan sonra bu özel boş bahçeyi kral hediye etti. Senede iki kez temmuz ve ağustos aylarının mehtabında kırmızı bir kilim serip söylediği şarkı eşliğinde müzik ile ağaçlarla – ağaçlar arasında dans ediyordu dansçı kız. Bu bahçede. Onun olan hu bahçede. Kral yörenin tek usta dansçı kızına ait kılmıştı bu bahçeyi. Rahatça serbestçe yeni danslarını yaratsın - yaratabilsin diye.

Kör flütçü paranın sesini duymadı. Beklenildiği gibi para toplama çanağına değil de kumaşa düştü iri altın sikke. Tahta kâsenin yanına. Sakince çalmasına aynı düzeyde devam etti. Altını atan genç taş ustası ilerde durdu. Ağaca dayandı. Meydanda. Çeşmenin yanındaki. Az kımıldayan akşamüzerinin azalan kalabalığında. O sırada prenses ve iki hizmetkârı gümüş bir para attılar. Kör flütçünün önündeki kumaşta duran tahta kâseye - çanağa. Kıkırdarak. Gümüş para kâseye düştü. Kör flütçü daha canlı çalmaya başladı. Altın atan genç taş ustası hiç kıpırdamadan dinlemesini sürdürdü. Saygıyla. Dikkatle. Gülümseyerek.

Yolun iki yanında Althea rosalar (EK 36) dolu idi. Yol aşıya doğru gidiyordu – uzanıyordu. Dolunay da yol kenarında çeşitli uzun boylu rengârenk çiçekler uzayıp gidiyordu yol boyunca. Gece çobanı adımlarını saymaya başladı althea rosaları başladıktan sonra. Taşların yükseldiği yolun daraldığı kısma kadar çiçekler devam etti. Sayması yedi yüz seksen dokuz adım sürdü. Uzun boylu koyu vişneçürüğü, koyu kırmızı, turuncu çiçeklerle doluydu yol kıyısı. Bunu aylardır hazırladığı gece haritasına eklemeyi düşündü gece çobanı. Çiçekler üç metreyi bulan yeşil sap-gövdenin ucunda yer alıyorlardı. Gövdelerin üzeri yıldız şeklinde yumuşak tüylerle kaplıydı. Bu çiçeklerden sadece burada vardı koca ormanda. Biraz daha ilerde tepeye çıkan yolun sol tarafında hiç ağaç yoktu. Ağaç yetişmiyordu burada. Sadece kavruk cılız çimenler kaplamıştı büyük bir tümsek görünümlü toprağı. Çünkü o arazinin – toprağın altında pek çok sayıda taş mahzen vardı. Eski kalıntılardan harabelerden kalan. Mahzenlerin taş tavanları, köklerin aşıya uzamasının önüne geçiyordu. Bu tepenin adını “Hazine Tepesi” mi “Boş Tepe” mi diye koymaya karar veremedi.

“Dokuz kürekli uzun büyük kayık...” sözünü kesti. “Peki, ama bir tarafta bir kürek fazla olur o zaman. Düz gitmez ki kayık” dedi hancının kızı Köprücücesine. Gülerek “Ama her hamlede - kürek çekişte biri dinleniyor” diye cevap verdi Köprücücesi. Hancının kızı cevabı anlamadı ama sorusunu da yenilemedi. Yemek yiyip şarap içmelerine devam ettiler. “İçi dolu vakit kaybetmek, içi boş vakit kaybetmek” dedi gece çobanını yerinden kalkarken. Yanda ki masadan. Bir taraftan da Köprücücesi ile hancının kızına selam vermeye ve de sallanmamaya çalışıyordu. Masadaki boş şarap bardağına bakarken - dudak bükerken; nedense. Öğle vakti. Sert güneşte. Uyumaya gidiyordu. Gece yine sürüsü ile yollara düşecekti.

Tam savaşın sonucunu açıklayacaktı ki yanlış kelime söyledi genç kâhin telaşla heyecanla. Sonra o kelimesinden dönemeyeceğini – tepkiler karşısında – anladı – sürdürdü yanlış kelimesini. Sonra gece çok geç uyudu “ne yaptım ben” diye söylene söylene. Kendine çok kızdı. Erken yattı. Başucundaki pek çok resmi ve dini parşömenleri o gece hiç karıştırmadı – okumadı. Ama ertesini sabah savaşla ilgili söylediği kelime ıktı. Söylediği doğruydu. Yanlış kelimesi doğrulanmıştı. Çünkü ısınmış kemiği suyun içine bıraktığında ‘savaşı kaybedeceğiz ’ şeklinde görmüştü. Öyle okumuştu kehanette. Kehanet savaşı kaybedecekleriydi. Ama birden anlamıştı ki konuştuktan sonra ‘savaşı kazanacağız’ demişti. Oysa kehanet mağlubiyet olarak belirmişti. Ama savaşı kazandılar. Tıpkı onun söylediği gibi. Yanlış söylediği kelime gerçekleşti. Görünen kehanet değil – olması gereken değil; söylediği olmuştu. Bu güçlü eşit kuvvetlerin olduğu zor savaşın sonucunu bilmişti genç kâhin. Herkes sayđı besliyordu – duyuyordu savaş sonrası, ona. Olanları bir tek kendi biliyordu. Kehaneti bıraktığını söyledi krala. Neden olarak bir şey söylemedi. Sebep göstermeden. Soramadılar çünkü o çok güçlü sezgi-leri olan biriydi artık. “Gle gle git, ama dnmeni de dört gözle

bekleyeceğiz bunu da iyi bil” dedi kral. Ayrıldı saraydan. Kimseyle veda etmeden asık bir yüzle. Kimse nedenini anlamadı, soramadı da. Ayrılırken kapıda köpeğinin yanından sessizce geçti. Köpeğin bitmiş yemek izine - kokusuna lacivert bir kedi geldi uzun kokladı dolaştı tekrar döndü – geldi. Tekrar kokladı. Kımıldamadan yatan köpek sadece ve de büyük bir dikkatle yarı açıkgözleri ile kıpırdamadan lacivert kediyi izliyordu.

Karga yirmi üç yaşındaydı. Kral da tahta geçtiği gün yirmi üçüncü yaşına basmıştı. Balkondan bahçedeki ağaçlara bakıyordu. Sarayın en yüksek ağacı manolyanın en üst dalından yaprakları kocaman beyaz-sarı manolya çiçeklerini koparıp neşeyle bırakıyordu karga. Yere doğru düşüyordu çiçekler. Sonra hızla uçup attığı çiçeğe çarpıyordu karga. Havada. Karga bu yaşında daha önce hiç yapmadığı bu yeni bu oyunuyla çok eğleniyordu. Neşesi onu izleyen krala da geçti.

İlk kez uzun zamandır bu kadar neşelendi genç kral. Sarayın usta freskçisini çağırdı ve salonun bir duvarına karga resimleri yapmasını istedi. Manolyalarla havada oynayan karga resmi. Ama beyaz saçlı usta, karga resmi yapmayacağını söyledi. "Nedeni de sormayın" dedi krala hüzünlü ve yorgun bir ses tonuyla yere bakıp. Kral mutlu ve neşeli günündeydi. Sormadı, neşesini, bozmamak için. O karganın şimdi ne yaptığını öğrenmek için balkona doğru yürüdü.

Genç tarihçi, tapınağın en çalışkan yeni öğrenci - çömezi boğularak öldü. Çok parlak bir öğrenci olmasına karşı savaşların tarihi yanı sıra kralların evlilik hayatlarını, gizli özel hazinelerini de yazmak istediği için derede boğulmuş bulundu denildi; böyle bir rivayet dolaştı-fısıltılarla. Araştırmasına başladığının ertesi günü Kimse ölüm nedeninin üzerinde durmadı nedense. Zamanla da unutuldu. (EK 37)

Savaş öncesi kadife kaplı bir büyükçe bir ahşap kutu geldi. Üzeri küçük deliklerle süslü. Açtılar. İki karga. Neşeyle bir tur atıp yan yana beraber güneye doğru hızla uçtular. Düşman ordusunun geldiği yöne doğru. Yaşlı kâhin rahatladı. Beyaz üzgün yüzü normal rengine titreyen sesi sakin bir tona döndü. "Evet" dedi "yeneceğiz.. Düşman mağlup olacak.". Neşeye yaklaşıyordu sesinin rengi. Sarayın taht balkonundaydılar. Beş kişi. Kral, genç oğlu, başkomutan, yaşlı kâhin ve küçük prenses. Eğer kargalar öteki-aksi düşmanın gelmediği yöne uçsalar mı mağlup olacaklardı. Öyle de oldu. Savaş kazanıldı.

Kâhinin dediği çıktı.

Kıyı. Sahil. Yorgun tembel kısa küçük dalgalar kıyıya bırakıyor kendilerini. Kumsal tepeliklerinden sonraki su-deniz suyu birikintilerinden dalgaların getirdiği çeşitli şeylerin arasında dolaşıyordu. Küçük yengeç yavrularını, renkli çakıl taşlarını, dal parçalarını, çeşitli boş böcekkabuklarını, uzun kemik gibi tırnak gibi midyeleri ve kırık camları toplayıp bir deri torbaya koydu. Taş duvarın üzerine serdi. On beş adım boyunca. Kurumaya bıraktı topladıklarını. Denizin getirdiklerini. Fresk ustası bu topladıklarını atölye-mağarasına götürdü. Denizden çıkanların resmini yaptı.

Yaptığı fresk yedi adımlık bir kıyıyı yansıtıyordu. Yengeç yavruları ve yirmi beş otuz değişik renkli çakıllarla... . Büyük bir duvarı kaplayan yakından bakılmış yedi adımlık bir deniz kıyısı görüntüsü oldu resim. Tıpkısı, aynısı idi yedi adımın. Bu çok kısa sahilin freskini yaptı fresk ustası. Kıyıda sahilde yürüdüğü yedi adımın resmini. Uzakta bir büyük bir ada Lesbos görünüyordu. (EK 38)

Yedi adım boyunca ne görüyorsa. Ne görünüyorsa. Resimde büyük işlenmiş çeşitli ağaç kabukları, boş istiridye kabukları, kırık ya da sağlam midyeler, yeşil iri taşlar, boş yavru yengeç

kabukları, denizyıldızları, yeşil-gri-kahverengi çakıllar, deniz tuzundan beyazlaşmış tahta parçaları çeşitli deniz böcekleri kabukları... Vardı. Kocaman freskte yedi adımlık bir deniz kenarı görüyordu resme bakan. (EK 39)

“Bu kolye içinde geleceğin var, kehanetli bir kolye bu” dedi yaşlı çingene kadın. Yüzü kırış kırıştı. Boynunda çok eskiden kalma mor eski bir yanık lekesi olan. Kolye kehanete göre bir gün kopacaktı. Yüzerken, koşarken, oynarken ya da uyurken ne zamana olacağı belli değil bilinmiyor ama bir zaman kopacak ve inciler etrafa saçılacak. Her türlü 0 çeşitli, sakınman – sakınmaların işe yaramayacak. Evet, bir zaman gelecek kolyenin ipi kopacak ve en uzağa giden inci hangi renkteyse aşkının geleceği belirlenecek. Senden en uzakta duran incinin rengi beyazsa o an sevdiğin sevgilinle sonsuza kadar seveceksiniz birbirinizi ama eğer inci açık maviyse aşkın bitecek. Kolyedeki inciler iki renkliydi. Beyaz ve açık mavi.

Eğer en uzakta kalan duran - olan inci beyaz ise aşkın ölene dek sürecek eğer en uzakta duran inci açık mavi ise aşkın hemen sona erecek.” diye tekrarladı yaşlı çingene tirşe rengi gözlerini çok - iyice (EK 40) kısıp.

Genç prenses hızla tüm bunları düşündü genç- genç olmasına rağmen yörenin en ünlü en usta en iyi kalpli taş ustası ile öpüşürken. Öpüşmelerini, sarılmalardan sonra kucaklaşmalar takip etti. Yağmurlu ve rüzgârlı balkonda sonra da birbirlerini

balkondan odaya beyaz kadife kaplı yatağa doğru sürüklediler ve sonra da sevişmelere boğuldular.

Sakinleştiklerinde –yattıkları- durulduklarında balkondan gelen yağmur ve rüzgâr seslerini artık duymaya başladıklarında, birden prenses boynunun boşluğunu, boynundaki boşluğu hissetti. Çok küçük bir rüzgâr parçası ile ürperdi boynu. Aynı anda da kolyenin koptuğunu hissetti – anladı. Yerdeki sarı mermerlere baktı. Yatağın etrafı açık mavi ve beyaz ışıldayan küçük incilerle doluydu. Odaya yayılmıştı küçük parıltıyan sevimli iki renk küreler. Yuvarlak inciler. Taş ustası sevgilisi “A ne kadar güzeller böyle dağılınca da” dedi. Ve sevişmelerine ara verip çıplak topladılar teker teker. Kız heyecanla yatağa en uzak inciye gitti balkon kapısına yakın çömeldi uzandı aldı çıplak mavi inciye aldı. İncileri toplamasını bitirmiş genç adam “Üzüm ister misin?” dedi çıplak - sevecen gülümseyerek “Evet” dedi kız hüznünü yorgunlukla karıştırıp sesini ya da üzüntüsünü gülümsemesiyle örtüp. Erkek gülerek kapıya yürüdü kız yatağın kenarına oturdu. Beyaz yastığın yanında taş bir çanakta tüm inciler ışıldıyordu. Elindeki açık mavi inciye neredeyse gözlerinin dolması ile buğulu gördüğü o inciye bakarken. Uzakta tam kapıdan çıkarken oğlan seslendi “Aaa taa buraya kadar gelmiş-yuvarlanmış bir tanesi. Nasıl gelmiş taa buraya kadar, vay canına kapının arkasına saklanmış.” Kız heyecanla yerinden kalkıp oğlan kapıdan çıktığında o da yatağından kapıya doğru yürüdü. On bir on iki adımını nasıl attığını hatırlamadı. Yatağa en uzak bir yerdeki inciye yaklaştı. Baktı. Ahşap kapının arkasındaki küçük bir iri kar tanesi gibi ışıldayan – yuvarlak ısıltılı bir mini bembeyaz kar tanesi gibi parlayan inciye doğru gittikçe gülümsemesi yüzünden dudaklarından gözlerine taşarak yaklaştı.

Aynanın arkası gizli girişti. Korsanlar aynayı kırdılar. Çünkü öğrenmişlerdi bu gizli geçit kapısını. Aynanın arkasındaki eski tahta kapıyı hemen buldular. Kırdılar. Kırık ayna ve tahta parçaları arasında aşağıya uzanan merdivenleri hızla indiler. Hazineye bir an önce ulaşmak için. Koşan, uzaklaşmaya çalışan ayak seslerinin sahiplerini de yakalamak için.

Yedinci keşiş okumasının sonuna geldi – okumasını bitirdi. “Ve bataklıktan kurtulmalarına çok sevindiler” dedi sonrada ekledi “Bu gecelik bu kadar.” Kısa bir an sustu. “Sabah erken yeni bir masal yazmaya başlayacağım. Artık yarın gece devam ederim okumaya.” dedi. Yedinci keşiş her gece çok yaşlı çok yorgun çok sık hastalanan kraliçeye bir masal okuyordu. Ertesi gün – her gün yeni bir masal yazıyordu. O gün yazdığını da o gece okuyordu. Her gece yeni yazılmış bir masal dinliyordu kraliçe.

“Yarın ne yazacaksın” dedi kraliçe ara sıra sorduğu gibi. Yedinci Keşiş “yarın” dedi ana kraliçeye “çok yaşlı bilge bir tilkinin son aşkını yazacağım” dedi. “Bilinmezliğin keyfini – tadını çıkaralım” dedi ana kraliçe gülümseyerek. “Bakalım yarın neler yazacaksın. Yarın gece öğreneceğim bu aşkı; ne güzel “dedi. “Şimdi bu gece beraberce bilinmezliğin tadını çıkaralım. Sen ne yazacağını bilmiyorsun ben ne dinleyeceğimi. Ne güzel.” Güzel güzel gülümsedi. Sustu. Yatağın başucunu iki uzun mum aydınlatıyordu. Yaşlı, kırışıklar içinde hala güzel görünen canlı parlak mavi yeşil arası tirşe renkli gözleri ile kraliçe. Yedinci Keşiş gülümseyerek yatağın başucundan kalkıp gölgedeki kapıya doğru yürürken.

Büyücü bilmeden yanlış ilaçlı su -büyülü su- kullandı. Bitkilerin çiçekleri birdenbire-hızla çok çabuk büyüdüler. İri kalın rengârenk çiçek yaprakları devasa görünüşleri değişik bol renkleri ile çok hoştular-güzeldiler. Ama artık toprağa su gitmiyordu. Büyüyüp irileşen kalınlaşan ağır kocaman renkli çiçekleri aşır yere – toprağa varamıyordu yağmur. Susuzluktan tam bitki kururken çiçekler sararıp ufalırken bu ufalmanın arasından sızan yağmur-su tekrar bitkiyi canlandırıyor çiçeklerin büyümesini sağlıyordu. Bir döngüye dönüştü bitkinin kaderi. Bu dönüşümde bu tekrarlanan tam kururken tekrar büyüyen sonra kuruyup küçülen sonra büyüyen sonra tekrar kuruyup küçülen. Bu kuruma ve canlanmalar sırasında koyu yeşil yaprak kenarlarında koyu kırmızı bir çizgi oluştu. Bahçe daha da güzelleşti. Büyücünün mağarasının sol tarafındaki yamaçta yer alan bahçe uzaktan renkli bir yorgan gibi görünüyordu. Toprağı örten – saklayan sadece renkler görünen bu çok güzel bahçenin güzelliği taa prensesin kulağına kadar gitti.

Gemiden inen kızın güzelliği indiği anda, aynı gün tüm yöreye yayıldı. Liman köyünde Mısırlı kaptanın yolcusu dünya güzeli değil, dünyanın en güzeli idi. Adı Elefteriaydı (EK 41) Konuşulanlarla nasıl olmuştu da bu kadar hızla yayılmıştı bu güzellik kimse anlamadı. Ama işte nedense - her neyse. Kalabalık tüccarlar çiftçiler gemiciler..herkes akın akın liman köyüne geliyorlardı. Karmaşa yerine sessiz saygılı garip bir şaşkınlık vardı kalabalıkta - herkeste. Kızı uzaktan bile gördüklerinde. Bu olağanüstü güzellik karşısında. Kendilerine bile inanamıyorlardı nasıl böyle şaşkın olduklarına. Herkes çok farklı duygular taşıyordu. Kimileri umutsuz ve sakin bir korkaklıkla susuyor kimileri sıkıntı içinde ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Bazıları da derin bir huzur duyuyorlardı. Genellikle hanın bahçesinde bahçenin köşesine yakın bir masada yemek yiyordu kız. Büyük bahçe kapısından girilir girilmez, görüş alanına girer girmez belli oluyordu. Herkes kızın göz rengini farklı konuştu. Saçı, boyu da değişik değişik söylendi ama tek yaklaşım ve kelime ile anlatılan olağanüstü güzelliğiydi. Kimilerine göre de asıl bakışları ile sesi çok etkileyiciydi. İki iri yapılı siyah derili -zenci-kadın hizmetkârı ile yolculuk ediyordu genç kız. Yanından hiç

ayrılmıyorlardı kızın bu sadık hizmetkârlar. Kızın gülüşü ve de hele kokusu uzun uzun konuşuldu. Ertesi gün söylenti efsaneye dönüşerek arttı. Katlandı. Gülüşü için 'hızla yayılan kupkuru bir ormandaki yangın gibi parlak etkileyici' dendi. Kız handa kalmaya devam etti. Sabahtan akşama dek bahçede onu görmek için toplanan kalabalıktan herkes birbirine bir şey söylüyordu.

Zamanla heykelleri ve duvar resimleri yapılmaya başlandı. Kim ne zaman nasıl yapıyordu; bilinemedi. Bu arada yine resim ve heykelleri yapıldığı sıralarda kızla ilgili şarkılar da söylenmeye başladı sokaklarda. Sahildeki küçük liman köyünün sokakları kızın güzelliğini duyup gelenlerle dolmuştu. Sessizce rahatsız etmeden artıyordu kalabalık. Kadınlar da katıldı kalabalığa. Nedense kıza sadece yaşlı kadınlar ve çocuklar yaklaşabiliyordu sadece.

Herkes derin garip bir renksizlik içinde idi. Yörenin küçük krallıklarından bazı krallar da geldi. Kimi kendi çadırında kimi tapınakta kaldı. Beş kral gelmişti. Üçü evli kraliçeleri ile gelmişti. Sessizce yaklaşabildikleri kadar hanın bahçesine yaklaşır sabırla kızı görmek için fırsat arıyorlardı. Yaşlı kaptan bu değerli misafirlerini kızı ve iki hizmetkârı hiç yanından masasından ayırmıyordu. Hanın en büyük odasında kalıyordu kız iki hizmetkârı ile. Kaptan ve bu kız ile iki hizmetçisi geminin son fırtına da yara alan küpeştesinin tamirini bekliyorlardı. Bir dedikoduya göre gemiyi tamir eden limandaki ustalar işi yavaştan alıyorlardı. Kız daha çok köylerinde kalsın diye. Gece hanın ışığı sönünce kalabalığın sessizliği hiç kıpırdamaz oluyordu. Sabah neşeli bir mırıltı karşılıyordu bahçeye çıkan kızı. Liman köyünde martılar da artmıştı. Artık köyde hiçbir karga görünmüyordu. Yerlerini beyaz güvercinlere bırakmışlardı. Bir gün genç bir kayıkçı geldi. Çiçek doluydu tıka basa kayığı. Taşarcasına. Tüm çiçekler iki renkliydi. Beyaz ve lila. Kayıkçı yedi kucakla çiçekleri bahçeye her zaman kaptanla kızın yemek yediği masaya taşıdı

ve yandaki üç masaya hancının karısı ve kızı çiçekleri vazolara dağıttılar. Çiçeklerin mis gibi kokusu neredeyse tüm lıman köyüne yayıldı. Beş kral tam bu sırada geldiler. Birlikte sessizce. Yaşlı Mısırlı kaptanın yanına geldiler. Masalar birleştirildi. Uzun tahta masalarda, topraktaki yeşil çimenlerin ve masadaki bin bir çiçeğin yanında akşamüstü oturdular. Üçüncü kral cesaretini toplayıp sordu kaptana "Yolculuk nereye". Kaptan gülümseyerek cevap verdi. "Prensesi, nişanlısına prensine götürüyorum." Herkes sustu. Sadece rüzgârlı çınar dallarının sesi duyuldu. Sonra rüzgâr da durdu. Son yaprakların sesi de durdu. Sustu. Tam mutlak sessizliği kızın cümleleri bozdu. Billur gibi bir sesi vardı. Şarkı söyler gibi teker teker bütün krallara aynı sorusunu tekrarladı. "Sizin yolculuğunuz nereye?"

Sabah erken. Pembe küçük bir Çin bulutu geldi. Diğer bulutlardan farklıydı. Bulutun altında uzun ince bir bulut uzanıyordu. Büyük buluta yapışık. Arkadan uzanan uzun bir saç gibi. Onun için bu bulutlara Çin bulutu deniyordu. Koyu beyaz ve gri. Aynı birbirine benzeyen. Kuyruğu olan saç gibi. Atkuyruğu gibi. Öğlene doğru. Gri iki Çin bulutu daha geldi. Ve kar yağmaya başladı liman köyünde. Kısa sürdü yağış. Kardan sonra gökyüzü tertemiz açık bir maviye bürünmüştü. Hiçbir bulut kalmamıştı gökte. Bazı bahçelerin ve kumsalın bir kısmını örten karın üzerinde az da olsa pembe bir ışıltı vardı. Akşama doğru kar eriyip azalırken pembe ışıltıda kayboldu. Sonra gece birden lapa lapa kar yağmaya başladı. Liman köyde yaşayan artık gözleri görmezliğe çok yaklaşan çok yaşlı kar dansçısı kar yağdığı bu gece yazın yapılan torunun düğününde yapamadığı en güzel dansını yaptı - sergiledi. Kemiklerinin ne kadar yumuşadığı nazik ve yavaş hareketlerinde okunuyordu. Zayıf ince ellerinde birbirine vurduğu küçük yeşil çingiraklarla lapa lapa yağın karın altında uzun süre dans etti ihtiyar kar dansçısı devamlı gülümseyerek – tebessümünü hiç bozmadan.

Değirmen taşı mısırı sıyrıyor, taneleri koçandan ayırıyordu. Sapsarı-beyaz mısır taneleri taşın tam ortasındaki yuvarlak delikten aşağıya büyük tahta kovanın içine dökülüyordu. Taşlar suyla çalışan bir tekerleğin dönmesi ile çalışıyordu. İki kocaman yuvarlak-daire üstleri pütürlü meydan taşı vardı. Bir taş kırmızı andezit öteki beyaz mermerdi.. Eski değirmende. Üstünü kapayan ahşap tavan yılların bakımsızlığı ile çökmüştü. Artık yağmurda bu iki kocaman yuvarlak taş; biri eskiden beri dönen öteki oraya konulduğundan bu yana hiç kıpırdamamış. Parlıyorlar yoldan taa uzaktan bile görülüyorlardı.

Hüzün ve kasvet yüklü kırık dökük tahta paçaları ile bu metruk değirmen yoldan gelip geçenleri üzüyor ve kimse yaklaştırmıyordu değirmene.

Küçük sarayın girişinin sol tarafı yağmacılar tarafından kazındı. İçeri girmek için tünel yaptılar. Girdiler de ve savaşı da kazandılar. Yıllar sonra girişin sol tarafındaki çukur daha sonra hendeğe dönüştürüldü. İçine su dolduruldu. Kalede kalanlar eski mağluplar tarafından. (EK 42)

Koruyucu hayvan figürü hep aynı idi. Hep dört ayaklı kanatlı ejder figürü kullanılıyordu heykellerde, fresklerde, tapınaklarda. Bu kez dört ayaklı kanatlı ejder yerine sekiz ayaklı üç başlı ejder yaptırdı – siparişi verdi taş ustasına başrahip. Ana kapının yanına girişe yerleştirmek için. Yeni tahta geçen genç kralın ilk dolunay şenliği şerefine.

Mavi, gri, beyaz ve siyah renkli kaktüsler çiçeklerini en sıcak yaz günleri açıyor. Bir gün sürüyor çiçeğin ömrü. Sabah açıyor gece soluyor. Dibine düşüyor buruşuk incelmış hızla kurumuş yaprakları çiçeğin. O çiçeklerini açar açmaz öğlene kadar koparıp hemen de buruka (EK 43) suyu serpilmiş ıslak kuzu derisine sarıp tahta kutulara koymayı öğretti Köprücücesi Hititli tüccara.

Çiçek yeni yerinde aylarca diriliğini koruyabiliyordu. Çıkarılınca da dokuz gün dayanabiliyordu çiçekler vazoda. Onun için bu kutular çok değerliydi – pahalıydı. Hititli tüccar panayırda birlikte gezdiği; tanımadığı bu tahta kutuların işlevini öğrendiğinde gözleri parladı. Köprücücesine teşekkür etti. Köprücücesi panayırda rastladığı cerrah – berbere bazı yaralar da merhem yapması için değişik otları tanıttı. Ertesi günde köyün zengin bir balıkçısına. İlk kez kayıkthane yaptı taş duvarların arasında eski bir evin deniz kenarındaki bahçesine. Aeanta yolu üzerinde. Kabuklu deniz hayvanlarını taze tutmak için kısa taş kuyu – su tankı yaptı Köprücücesi ve hancı da çok memnun oldu. Soay koyununun (EK 44) yaz başlarında kendiliğinden dökülen tüylerini yoluyordu kırpmadan, kırılmazdı bu cins koyun, onu öğretti çobanlara.

Köprücücesi başka şunları öğretti liman köyünde yaşayanlara. Şunları yaptı: Bataklığa kanal hendekleri yaptı. Bahçe kenarlarına meşe kazıklar çaktı. Bu kazıkların altına zemine beyaz kum bulup taşıdı. Tahta köprülerin küçük balkon gibi çıkıntılarında kızılâğaç ve dış budaktan yapılma ahşap çiviler kullandı. Çiftçilere sivri uçlu tohumlarla yassı tohumların farkını anlattı. Çöp çukurlarını kireçle kaplamayı öğretti. Bilmeyenlere, atlarına üzengi takmayı öğretti. Tuzlanmış ve kurutulmuş etlerin kötü tadının önüne baharatlarla geçildiğini, ipek kağıda itina ile sarılarak kuma gömülen meyvelerin uzun müddet tazeliğini muhafaza ettiğini anlattı.

Ortası hafif çukur ve her zaman ıslak merdivenlerin iki yanını sarıçiçekler ve otlar sarmıştı - bürümüştü. Çok eski bir yoldu bu sokak. Eski yıkık tapınağın arka girişinde. Yağmurda taşlar çok mutlu oluyorlardı, çiçeklerin parıltıları ile. Altıncı keşiş buna çok inanıyordu. Böyle düşünüyordu.

Üç kalın ipten, lacivert-turuncu-yeşil, örülmüş -yapılmış duvar halısı asılmıştı en yukarıdaki balkonlu odada. Tam balkonun kapısının önüne. Tüm kış ortada asılı kalacaktı. Soğuk ve ışık içeri girmesin diye. Yazın manzara olarak Aeante (EK 45) koyunu gören bu geniş balkonlu oda kışın böyle korunuyordu. Duvar halısının üzerinde küçük beyaz uçuşan kelebekler işlenmişti. Kralın, kraliçenin prensin ve prensesin çok beğendiği. Büyük yangına kadar yaşadı bu büyük güzel canlı perde.

Kimi zaman Köprücücesi, neşeli olduğunda, bahçedeki her zaman oturduğu duvara köşeye yakın büyük manolya ağacının altında yer alan masasına öylesine oturur limana inen yola bakar özellikle yalnız yolculuk eden yabancıları izlerdi. Dudağının ucundaki tebessümünün gölgesi ve kırpıştırmadan baktığı gözleri ile dokunurdu karşısındakine. O gün bir yandan da yaşlı kraliçenin kendisine geçen gece yemek biterken neden “şakacı” ve daha sonra da “değiştirici” dediğini düşünüyordu. Etrafı seyrederken aynı zamanda.

İnce beyaz mermer tabakalar üzerine şiirler yazmak ve kelimeler arasını kabartma küçük çiçeklerle süslemek o yörenin eski bir âdetiydi. Yörede çok yaygındı. İlk satırlar kelimeler ağırlıklı son satırlarda şekiller çiçekler dolu oluyordu genelde. İlk kelime "Bakışın.." son şekil de "Bir horoz"du. Ayakta duran kanatları açık. Konmaya mı uçmaya mı hazırlandığı belli olmayan bir horoz. Çiçek ya da hayvan resimlerini yapan usta şiiri, kelimeleri okuyup öyle karar veriyordu yapacağı kuş ve çiçek şekillerine. Her zamanda öyle olmuştu. Şekilleri ya da yapacağı hayvanları şiirin içindeki kelimelerden bulup çıkarıyordu.

“Yaşlı gemici altın biriktirmeye başlayınca mı hasta olduğu ortaya çıktı yoksa hasta olduğunu anladığında mı altın biriktirmeye başladı?”. diye sordu Köprücücesi’ne Oyunbozan (EK 46) Köprücücesi anlatmasının kesilmesine aldırmadan – soruya cevap vermeden - konuşmasını sürdürdü. Devam etti “Gittikçe altınları artıyordu hasta gemici amcanın...” Köprücücesi yemek hazırlıyordu bir yandan da konuşurken. Havucu ince ince doğradı. Sonra bir kaşık zeytinyağı ekledi. Tahta kaşığın tersi ile ezdi havuçları. Üzerine çok az limon kekiği serpti. Tabağı masaya koydu Oyunbozanın oturduğu yere yakınlaştırdı, yavaşça iterek tabağı. Oyunbozan dinlemeye kendisi anlatmaya devam ederken.

Çok kalın büyük ağır mermer sütunu gizlemek gerekiyordu. Yarısı kurumuş yosunlu. Deniz kenarından yeni çıkarıp - taşıyıp getirdikleri çeşmenin yanında yavaşladılar. Yorgun yorgun durdular. Nar ağaçlarından düşmüş - çatlamış - yarılmış nar taneleri dolu köyün meydanında. Bu kocaman sütunu nereye yerleştireceklerdi. Sütunu yere bırakıp - durup düşünmeye başladı otuz yedi kişi. "Keşke" dedi içlerinden en yaşlısı "taşımadan önce karar verseydik nereye taşıyacağımızı" sustu; "benim de aklıma gelmedi değil, ama" diye de ekledi yarı gülümseyip.

Aslan heykelinin yarısı görünüyordu. Aslanın üst kısmı toprağın dışında altı toprağa gömülüydü. Toprakta yüzüyormuş ya da toprağı yara yara gidiyormuş gibi yarısı toprağa gömülüydü. Saydam – şeffaf sarı mermerden kalın tırnaklı pençeleri toprağa değıyor-kazıyor, toprağı geri çekiyor hissi uyandırıyordu görende. Arka bacaklarının dizinden aşağısı görünmüyordu. Hızla toprakta yol alan sapsarı güneşte parlayan bir heykeldi. Boyu beş adımdı. Ağzı, dişleri, yeleleri, pencereleri bütün adaleleri sanki gerçekmiş canlıymış gibi gergin – katı – sert işlenmişti. Havuzun arkasında manolya ağacının altındaydı. İşte bu heykelle havuz arasındaki büyük manolya ağacının altında kraliçe Köprücücesine anlatmaya başladı. Uzun uzun. Köprücücesi bakışları heykelde dikkatle dinliyordu kraliçeyi.

Köprücücesi ip merdiven hazırladı iki tane, araya tahtalar bağladı, sallanan uzun bir asma bir köprü inşa etmek için.

Yazın son ayıydı mevsim. İyice azalmış dereyi geçti. Sırtında ipler küçük ince tahtalar birbirine dolanmış. Yavaş ve dikkatli adımlarla kaymamaya dikkat ediyordu. Yassı yosunlu çakıl taşlarının arasına basmaya özen göstererek; düşmemek için. Karşıya geçti sonunda. Beline kadar ıslanmıştı. Bir kulaç arayla bağlanmış tahta parçaları dolu ipin bir ucunu kıyıdaki en kalın en yaşlı ağaca bağladı. İp ve tahtalar dolu yumağı sırtında, yavaş yavaş bu sırtındaki tomarı aç aça yürüdü geldi sulardan. Bir taraftan da adım izlerim kalmış mı, duruyor mu diye bakışları azalmış suyun dibindeki parlayan çakıl taşlarının görüldüğü berrak sığ suda yürürken gülümsüyordu da. Karşı kıyıya geldi. Tahta parçalı ip azalmıştı. Yürüdü ve bu kıyıdaki büyük bir ağaca bağladı öteki ucunu. Sıkı sıkı. Oturdu. Gülümsedi kendi kendine. Neden bir ucu buraya bağlayıp dereyi geçip - karşıya geçip karşı kıyıdaki ağaca bağlamamıştı ki; köprüyü yapmak için ilk adım olarak. Güldü. Yine gülerek cevabı kendi verdi "Dalgınlık işte." Ara verdi yaptığına. Sonra devam etti. Beş on sefer daha yaptı iki dere yakası arasında. Sulara bata

çıkı. Sonunda asma köprüyü tamamladı. Civar köyleri (EK 47) dolaştı. Köprü yaptığını anlattı. Aradan aylar geçti. Korkutan bir köprü idi bu asma köprü. Rüzgârlı ya da rüzgârsız her zaman sallanıyordu üzerinde yürünürken. – geçilirken.

Bir çiftçi aile de korktu geçerlerken. Anne, baba, büyük çocukları ve küçük çocukları. Aile korktu. En küçük değil büyük çocuk korktu. En çok korkan büyük çocuktı. En az hatta hiç korkmayanda küçük çocuktı. Anne, baba korktuklarını belli etmediler sadece.

Köprünün bir yakasında. Çok eski kalıntılarda harabelerde taş duvar / taş yatak taş ocak olan kalıntılar vardı. Çok eski zamanlardan kalma. Çok eskiden bu evleri yapan ustalar her eşyayı sabit taştan hazırlamışlardı. Pek çok devasa taşları oyarak evler yapmışlardı. Troas taş ocaklarından gelmeydi bu çok büyük taşlar. (EK 48)

Nehir yolculuğunda kürek çeken Köprücüsü mırıldanmasını - söylenmesini arttırdı. Yolculuk uzun sürdükçe, daha sonra sesini daha da yükseltti. Kayıkta yalnızdı. Bomboş denizde. Güneşin altında. Eanta koyu ile liman köyü arasında kürek çekerken konuşuyordu kendine – kendi kendine. “Keşke denizde de karada olduğu gibi yokuş aşağı yerler olsaydı bazen” dedi. Biraz sonra bu cümlesini tekrarladı. “Keşke denizde de karada olduğu gibi yokuş aşağı yerler olsaydı.” Ağzına kadar tıka basa birçoğu yeni çatlamış kıpkırmızı narlar dolu ağırlaşmış kayığının küreklerini zar zor – güçlükle çekmeye çalışırken. Bir yandan da gülümserken.

“Çok çabuk – hızlı - hızla büyüyen sarmaşık tohumları var mı?” diye sordu yaşlı marangoz. Bitki tohumları satan teyze **“Yok”** dedi. Marangoz uzaklaşırken de yanındaki tezgâhta kılıç ve kılıç kemeri satan satıcıya fısıldayarak sordu: **“Ne saklayacak... Ne gizleyecek acaba?”** Uzaktan yaklaşan siste panayırın girişine yakın yer alan heykel zor görülüyordu. Aslanın yelesine mi, atın yelesine mi; bir küçük kuşun konmaya çalıştığı heykel, belli olmuyordu siste. Sadece dört bacağı çok silik zorla seçiliyordu heykelin gümüş yer bulutunun arasında zar zor.

Yazı, öküzün tarlayı sürmesi gibi önce soldan sağa oradan sağdan sola sonra tekrar soldan sağa sonra tekrar sağdan sola yazılmıştı. Uzun çizgileri ile bir birinden hiç ayrılmıyordu kelimeler. Bağlantıları vardı her kelimenin uzun eğik çizgi ile oluşturulmuştu kelime arası boşlukları. Metin çok eski bir dildendi. Hamilelikten bahsediyordu. Hangi gıdaların yeneceğini, hamilelik süresinde nelere dikkat edileceğini anlatıyordu. Büyük bir el yazmasında yer alıyordu bu bilgiler. Kucakta taşınabilen. Uzun kalın geniş ağır. (EK 49)

Çeşitli uzun hayvan dişlerinden yapılan takılar doluydu ahşap masanın üzeri. Dişlerin kök kısımları sürtülerek taşlara biraz düzeltiliyor, yumuşatılıyor, sivrilikleri törpüleniyor. Parlatılıyor el ile ovalanarak. Asılabilmeleri için küçük delikler açıyordu Köprücüsü. Kızgın ateşten alınmış iğnelerle. Bir ara yaptıklarını saydı; dişleri. Seksen beş tane yapmıştı. Çalıştığı yer bir mağaranın önüydü. Evin – atölyenin - mağaranın toprak tabanı zamanla içeriye taşınan çamurdan yükselmişti. Mağaranın girişinde sıcak havalarda kullanılan üç duvarlı girişteki ön odanın tavanı – çatısı buğday samanı ile kaplanmıştı. Artık dinlenebilirdi Köprücüsü, Lamponia pazarında - panayırında satmak için.. Genç – yaşlı şamanlara satmak için hazırladığı takıları bıraktı. Tam bu sırada işini bitirip dinlenmek için dereye balık avlamaya gideceği sırada, bir atlı geldi. Üç büyük torba kurumuş deniz kabuğu indirdi. Taşlara sürterek parlatılmış. “Her birine bir delik açılacak. Asmak için. Her yaptığın on tane-sine yarım gümüş para vereceğim.” “Olur mu?” diye sordu Köprücüsü’ne. “Yeni taşlarda getiririm daha sonra tamam mı” derken parayı uzattı. “Peki”, anlamında başını salladı Köprücüsü. Atlı gitti. Köprücüsü dinlenmeden çalışmaya

başladı. Deniz kabuğunun ağız kısmına yakın bir yerinde asmak için bir delik açtı ateşte kızdırdığı bıçağın ucunu kullanarak. Yere bıraktı bitirdiğini, öteki kabuğu aldı. Ateşe bıraktığı bıçağı ile altına tekrar bir delik açtı bıçağı ateşe bıraktı tekrar kızması için öteki bıçağı aldı öteki deniz kabuğunu aldı kızgın bıçağın ucunu batırdı kabuğa, yavaşça çevirdi.. Tekrar.. Tekrar... Sürdü gitti çalışması. Kısık boğuk kahverengi bir sesle bir yandan da "Zaman.. Zaman" (EK 50) diye bir şarkı mırıldanıyordu. Sonunda son kabuğu aldı.

Yorgun-kasılmış sırtını gerdi. Bıçağı aldı artık ateşe bırakmayacaktı, işi bitmişti. Tam toprağa bırakacaktı ki bıçağı at kişnemesi sesi duydu ve nal sesleri dar patikadan.. Durdu. Bıçağı tekrar ateşe bıraktı. "Yeni kabuklar geliyor demek" dedi kendine. Gülümsemeli miydi yüzünü ekşitmeli miydi arada kaldı. Gülümseyecek miydi yüzünü ekşitecek miydi? Arada kaldı. Çalışmasına ara verdi. Bu sırada atlı geldi. Atından indi. Köprücücesin yaptıklarını atlıya verdi. Yeni kabukları – siparişleri aldı. Bu siparişlerin acelesi yoktu. Memnun oldu. Bıçağı ateşten çekti, toprağa bıraktı. Kalktı kıyıya indi. Taşları düzenledi. Gezme yerini hazırladı. Yarın bir ara gidip prensese bildirecekti gezme yerini (EK 51) bitirdiğini. Hasta prensesi bu yürüyüşlerin iyi edeceğini söylemişti hekim-rahip. Yarın erken prensesi görmeye gidecekti. Bu arada garip hırıltılı bir sesle irkildi. Garip bir esneme sesi gibi. Karanlıkta belirsiz hışırtıların nedeni anlaşılmadı. Biraz sonra cerrah-berberin iri köpeğini gördü; sesin geldiği tarafta. Rahatladı.

“Soru cevapsız yaşayamaz.” “Hayır yaşar.” “Hayır yaşayamaz. Soru bencildir mutlaka cevabına ulaşmak ister.” “Hiç bile. Bazen sormak yeterlidir. Amacı yoktur.” “Hayır, cevapsız soru doğamaz - olamaz.” “Olur.” Köprücüsü hararetli tartışmalarıyla keşişleri dinlemekten sıkıldı. Kalktı. Bahçe kapısına doğru yürüdü. Akşam yemeğine ocağı yakmak için. Odun kesmek... İçin.. Oyunbozan’a yardım etmek için. Bir yandan da düşünüyordu, kendine sordu: “Neden o yaz – son yaz – geçen yaz denize çok az girmişti çok az yüzmüştü?” (EK 52)

Saralı genç keşiş ısrarla Köprücücesine yeni bulduğu- keşfettiği kelimeyi anlatıyor açıklıyordu.    kedi heykelinin altında. Sarı mermer salonda. Köprücücesinin kendisini dinleyip dinlemediğine aldırmadan telaşla yüksek sesle. Köprücücesi yere çömelmiş ikinci kopya parşömenleri karıştırıyordu. Yirmiyedi ağaç resmi vardı parş menlerde. Yirmiyedi büyük parşömen, eni    boyu beş karış keşi derisine yapılmış. Her parşömene hep aynı ağaç çizilmişti. Her sene aynı ağa ın resmi yapılmıştı parşömenlere. Küçük farklılıklarla gelişmeler büyümeler yine de belli oluyordu dalların kıvrımlarının değişimleri. Hırsızın sahaf-tan bu parşömenin aslını –asıl tomarını - sahicisini neden çaldığını anlamaya çalışıyordu Köprücücesi.

Şiddetli, hızlı bir yağmur yağıyordu. Kâhin kulenin dördüncü girişini de buldu bahçeye inen dar merdivende. Tesadüfen. Sönen bir meşaleyi yakmak için kav ararken duvar oyuklarında. Eskiden bırakılmış olabilecek. Kuleye çıkan merdivenin üç ayrı girişi vardı bilinen. Biri salonun arkasındaki dar koridordan. Öteki ikincisi bahçenin duvara yükseldiği taşın üzerinden.. Üçüncü giriş ise sarayın en üst katındaki münecim başının balkonundan. Ama şimdi karşısında duran yukarıya doğru uzanan dar çok tozlu metruk bu merdivenlerle de kuleye çıkılabiliyordu. Zorlukla inip çıktığı bu merdivenlerin bir özelliği dikkatini çekti. Nedense bu merdivenlerden kuleye çıkışı çok kısa sürmüştü. Yol sanki kısalmıştı. Kestirme gibi idi. Tuhaf ama doğrudu hissi.

Yürüyünce anladı. Kuleye çıktığında yağmur toz gibi, fısıldar gibi yağıyordu.

Dolunay şenliklerine katıldı dilsiz martı. Sessizce uçtu sabaha kadar. Aşağıda kalabalık bahçede herkes dans ediyordu. Sabaha kadar sürdü dans. Güneşin doğma hazırlığı lacivert pembe ışıkları ile belirirken göğün arkalarında bir yerlerde. Artık sadece bir kişi canlı – çok hareketli dansına devam ediyordu. Az sayıda maskeli olan misafirler arasında. Yüzünü örten maskesi ile sanki dansa biraz önce başlamış gibi kıvrak canlı neşeli dans ediyordu mermer salonda bahçeye açılan geniş mermer merdivenlerin yakınında. Sabah güneş doğarken şairle birlikte geldiler kral ve başrahip. Sessizce. Hiç biri konuşmuyordu. Şair sakallıydı. Elinde çok ince elmas uçlu cam bir çubukla mermer tabletin önünde çömeldi.

Yarısı leylak yarısı yeşil renkli mermer tablette hiçbir yazı yoktu.

Ve o gece için hazırladığı - yazdığı şiiri yazdı - kazıdı mermer tablete, ince çizgilerle. Her yıl büyük dolunay şenliğinde yaptığı gibi. Şiirin yazılması bittiğinde Köprücüsü hancının kızına fısıldadı “Dokuz satır. Bu yıl şiiri kısa.”

O sırada iki genç kız şarkı söylemeye başladılar. Kıvrak bir flüt eşliğinde.

“Aşk hayatın içinde yer almaz; hayat aşkın içinde yer alır...” şarkısını söyleyen iki genç kızın birisinin derisinin rengi beyaz ötekinin siyahtı. Büyük kalabalığa, şölene sabaha karşı masal anlatıcılar da katıldılar. Ve güneş doğarken sadece tek bir şarkı – bu şarkı - söylendi. “Aşk hayatın içinde yer almaz; hayat aşkın içinde yer alır...” Bu kez flüt gecenin ilk saatlerine göre daha yorgun – yavaş ve daha sakın çalıyordu.

“Dolunay öncesi o gizli - hoş aydınlığı resimle, tam ay doğmadan önceki...” dedi fresk ustasına. “Dolunayı doğmayı haber veren o aydınlığı resimle freskinde” dedi kral. Ertesi gün usta, kralın bu buyruğunu yerine getirmek için çalışmaya başladı. Siyah dağları çizdi önce. Sonra da kolayca ağaç ve taş silüetleri. Çok gizli aydınlığı da açık pembe açık mavi ile. Bittikten sonra iki eski çırağını da çağırdı sordu. Çıraklar “Çok güzel... Gece yeni olmuş alacakaranlık, ne güzel” dediler.

Ama iki çırak da aydan bahsetmedi. Bakana hatırlatmıyordu ayın doğuyor olabileceğini.. Ne eklemeliydi.. Düşündü. Bu arada çıraklar aralarında “Hazine eski metruk değirmendeymiş” diye konuşuyorlardı.

Duvarın dibinde bir köşede yere yakın yapılmış bir freskte sert renkler yer alıyordu. Hiçbir ton farkı yoktu. Kırmızı güneş.. Mavi gök.. Yeşil yeryüzü. Beyaz küçük bulutlar. Kahverengi ağaçlar. Bir de duvarın bir başka yerinde bir başka freskte sağ üst köşede el sıkışan iki adam vardı; biri şapkasız öteki üçgen siyah şapkalı. Usta hala mehtap aydınlığının rengini düşünüyordu derin derin.

‘Yağmur sesi odası’ özel olarak yapılmıştı. Sarayda yağmur sesinin en yoğun en güzel duyulduğu oda bu oda idi. Balkonun karşısındaki mermer koridorun ucunda yer alıyordu. Uzun koridorun duvarları eğik üçgen beşgen renkli sarı açık yeşil, irili ufaklı pek çok renkli mermer plakalarla - taşlarla kaplaydı kaplanmıştı. Yağmur sesi balkonun önündeki devasa manolya ağacının yapraklarından yansıyıp bu renkli mermer duvarlardan süzülüp kemerli kapıdan odaya giriyordu - yansıyordu. Odada pencere yoktu. Tam ortada bir yatak vardı. Ve bu yataktan yağmur sesi çok yüksek artmış yankılanırken kuvvetlenmiş olarak duyuluyordu. Sarayın en önemli odasıydı – eşsiz benzersizdi-. Hiçbir taş ustası başka hiçbir sarayda böyle oda yapmamıştı. Korsanlar bu odaya girdiklerinde tüm bu bilgileri bilmiyorlardı. Hazineyi bulmak için ellerinde ağır çift yüzlü balta- larla girdiklerinde bu odaya içlerinden biri “duvarlar” dedi. “Altınlar bu süslü duvarların arkasında.” Bilerek mi söyledi yoksa bir tahmin miydi, kimsenin bu sabırsızlıkta düşünecek zamanı yoktu.

Sonra cümlelerini yarım yarım kurmaya başladı. Bir yandan da gülüyordu. Sesli sesli – bağıra bağıra (EK 53) Cümlesini kafasında tam olarak kuruyor düşünüyor önce ama söylerken yarıda bırakıyordu. Yine gülerek. Öteki yarım cümlesine geçiyordu. Yine gülerek. Sonra her cümlesinden bir ya da iki en fazla üç kelime söylemeye başladı; kahkahalar atarak. Kendisinin de çok eğlendiği çok belliydi. Kahkahalarla. Garip ve soğuk onu dinleyen daha doğrusu dinlemeye - anlamaya çalışan yedi keşişe aldırmadan. Sonra tek kelimeye indirdi sözlerini. Artık düşündüğü cümlelerden önce bilerek daha sonra rasgele birer kelime seçiyor; yüksek sesle söylüyordu bu kelimeleri. Karanlık başlarken tek harfleri artık bağırmaya başlamıştı katıla katıla gözlelerinden yaşlar akarken- gelirken (EK 54) İstemedi gülerken “Birden düşecek ve susacak” diye düşündü dördüncü keşiş ağır-derin bir hüznle. Bir yandan da yanından hiç ayırmadığı Antikythera (EK 55) ile oynuyordu - tutuyordu elinde. Son yıllarda çok yaygın bir hastalıktı bu.

“Sonsuzluktan vazgeçtim. Bütün yazdıklarımı yaktım.” “Ne zaman” diye sordu Köprücüsü. “O zaman çok gençtim, daha çömezdim ama çok yazıyordum. Pek çok konu hakkında. Hayata, hayatın sırlarına dair.” Sonra. “Sonra sonsuzluktan vazgeçtim. Yazdıklarımla yaşacağım zannından vazgeçtim. Ve de... Ama bilmiyorum içimden ne gelecekti sonsuz bir keder mi, sonsuz bir neşe mi? Bilemedim.” Sustu. Gençliğinden bahsediyordu Dördüncü Keşiş. Köprücüsü sordu. “Sonra.” “Sonra” dedi. Dördüncü Keşiş “Kendimi kandırmaya karar verdim. Hile yaptım. Yalan söyledim kendime. İkinci kez sonsuzluğa inandırdım kendimi. Yazmaya başladım. Beğenerek, daha doğrusu kendimi beğenmeye zorlayarak...”

“Zorla mı, yalanla mı” dedi Köprücüsü. “Evet” dedi Keşiş. “Sonra”. “Sonra işte” dedi keşiş “görüyorsun yazdıklarımı.” Köprücüsü etrafa baktı. Dar uzun ahşap tahtalarla örtülmüş zeminde ve ahşap masalarda pek çok parşömen yer alıyordu. Dar uzun serin, gizli küf kokan mağarada. Uzaktan dere kıyısındaki çakıllardan gelen su sesi geziniyordu keşişle Köprücüsünü saran sessizliği bozan.

Yaprak azcık birazcık yırtıldı, sapına yakın kısmından, fırtınalı havada. Sert rüzgâr geçtikten sonra ağaç; yaprağının yırtıldığını sabırla zamanla - zamanda örttü - ördü kapadı. Küçük çok az farklı rengi ile zorlukla da olsa belli oluyordu örülen yeni yaprağın o kısmı. "Evet, ağaç sert rüzgârda yırtılan kendi yaprağını ördü tamir etti - onardı yeniledi. Evet, inanmayacaksınız ama yağmurlu sert fırtınada." uzun uzun anlattı tapınağa yeni gelmiş genç çömez - çırak İkinci Keşiş'e heyecanla. "Evet, ağaç yaralanmış biraz ucu yırtılmış yaprağını örmüş işte ne, uzatıyorsun ki" dedi İkinci Keşiş. "Hep olur o. Tabiat öyledir, böyledir."

Mermer ince dar uzun tablete son on dört kralın ilk ve en son buyrukları işlenmişti. Yirmi sekiz emir yazıyordu tablette. Beş emir aynıydı. Bu aynı emirleri ayrı bir parşömene yazdı. Beş ayrı cümle. Karşılarına da beş ayrı kralın ismini. Sakladı altıncı keşiş bu tableti. Kâhinler tapınağındaki (EK 56) baş kâhine-biliciye vermek üzere.

Devamlı esen şiddetli rüzgârda eğik, uçları tırtık tırtık taşlar vardı; sanki rüzgâr yapmış gibi. Tepenin denize bakan tarafında. Ve bu taşların arasında iki ardıc ağacı vardı. Bu ağaçlarında rüzgârdan eğilmiş dallarının ince kırık uçları büyük iki meşe ağacına yaslanmıştı. Meşe ağaçları da rüzgârdan denize doğru sarkıtmıştı dallarını. Dik eğik yamaçta. Yıllarca 2. Eryhail Tiyatrosu yapımında (EK 57) çalıştı. Yaşlı tiyatrocü çok kısık gözlerini ile gökle denizin çizgisinde dolaştırıyordu bakışlarını.

Sadece o yamaçta gelinciklerin ortadaki siyah kısımları çok genişti. Kırmızılar azdı. Siyah büyük orta kısım ezmişti kırmızıyı. Kırmızı küçülmüştü. İncecik şeritler halinde kenarlara sığınmıştı. Uzaktan simsiyah büyük bir örtü ve arada kımıl kımıl kımıldayan kırmızıçizgiler göze çarpıyordu. Harita da buraya 'Siyah Ateş Vadisi' deniyordu. Bu vadiye her sene sonbaharın ilk uzun yağmurlu gününde 'Geri geri yürüyen' giderdi. O gün çok şarap içip hep geri geri yürürdü yaşlı amca. Adı da "Geri yürüyen" kaldı. Neden her sene o gün özellikle, tüm gün geri yürüyordu. Öğrendiler. Bir tür yastı çok çok yakın arkadaşının yörenin en ünlü aritmetik ve matematik ustasının ölümüne. En yakın arkadaşının öldüğü gündü o gün. Geri geri yürürken bir yandan da "fazladan yaşıyorum" derdi sık sık. Her sene o gün bu geri geri yürümesini tekrarladı yaşlı gemici çok çok içki içip çok çok sarhoş olup.

Yağmuru seyretmeye ara verdi balkonundan. Yazısına devam etti. 'Hayat söylenmeyendir' yazıyordu parşömen tomarının ilk sayfasında. Derin bir nefes aldı yağmurun kimi zaman yüksek kimi zaman alçak mırıltılı sesine tütün parşömen üzerindeki hışırtısı da katılıyordu. Her söylenmeyen duruma bir numara veriyordu. Yazmaya başladı, daha doğrusu devam etti. Özenle sıralıyordu hayatı söylenmeyen durumlarını.

2. Çocuk bez oynanacağını komşu çocuğun parçaladığını söylemedi. Kaybettim "dereye düştü" dedi annesine. 3. Cenazede ölenin en beğendiği elbiseyi giydi kimseye de söylemedi. 4. Komşunun bebeğini kucağına alırken belindeki sert demir kemer çocuğun kolunu acıttı. Kucağında bir az ağladı sonra da sustu. Annesi "neden ağladı" dedi "bilmiyorum" dedi. Genç muhafız. Durdu dışarı baktı biraz Keşiş.. Şu cümleleri yazdı numarasız. "Hayat söylenmeyenle söylenmeye çalışılanlar arasında mı yer alır?" Beğenmedi yazdığını. Üzerini karaladı. "Söylenmeyen mi, anlatılmayan mı ? Bilmem" dedi yüksek sesle kendi kendine. Yazmaya devam etti. Sadece yağmur - yaprak hışırtıları sesleri arasında. 6. Gitti. Evde yoktu. Dolaştı tekrar gitti. Kapıyı çaldı. Evde yoktu. Dolaştı. Tekrar geldi. Kapıyı

çaldı. Evde buldu. "A ne tesadüf şimdi geldim" dedi. Gülümse-
di. Daha önce üç kez geldiğini ve de bulamadığını söylemedi. 7.
Karanlıkta. Bahçede. Sevgilisinin - kızın sevdiği şarkıyı söyledi.
Kız hatırlamadı tepki göstermedi. Oğlan hatırlatmadı. Eskiden
birlikte dinlediklerini bu şarkıyı kızın eskiden çok sevdiğini;
kızın beğendiği şarkısı olduğunu söylemedi. 8. "Güzel kadınları
daha yavaş seviyorum" demedi genç sevgilisine yaşlı satrap. 9.
Kızla tanıştılar birlerine dokunmaya başladılar. Konuştular.
Tam birbirlerine ilgi duyacaklardı ki tam elektrik almaya başla-
yacaklardı ki, muhafız, kızın eski kocasını tanıdığını konuşma-
lardan çıkardı. Kıza eski kocasını tanıdığını söylemedi. Kıza
dokunmadı. Sevemedi. Geçmişin gölgesini aşamayacaktı. Bunu
söyleyemezdi. Ayrıldı kızdan bir bahane uydurup. Kıza söyle-
medi eski kocasını tanıdığını ve o yüzden ayrıldığını. Ayrıldığı
gün de yürüdü yürüdü geceye kadar yürüdü.

10. Genç gemici her zaman sarhoş gezen güzel kıza bir şey
söylemedi. Yanından uzaklaştı. İçmemesini söyleyemedi. Kızın
bu sözlerine uymayacağını bildiği için.

11. Kız kaybettiği eşarbını aramadı. Kimseye aramadığını
söylemedi. Herkes 'bulamadı her halde' diye düşünürken. Oysa
o aramamıştı bile. 12. "Kılıcı gemiden getir" dedi handaki kap-
tan genç gemiciye. Uzaktı limandaki gemi. Gemiye gitmedi.
Biraz yürüdü. Ağacın altında oturdu. Sonra hana döndü. "Bu-
lamadım" dedi. Gemiye gitmediğini söylemedi. 13. Kendisine
verilen hediye şarap kadehini başkasına hediye etti. "Senin için
aldım" dedi. Yazmaya ara verdi Keşiş. Uzandı masasının kenar-
ında duran boş bir parşömene kısa bir cümle yazdı. Yazdığını
yüksek sesle okudu. "Söylenmeyen yalana dönüştü." Bu üç
kelimesinin üstünü çizdi yine Yedinci Keşiş. Kalktı. Biraz dolaş-
tı. Sonra tekrar yerine oturdu. Yazmaya devam etti.

14. Çok sarhoş çok güzel kız krala küfrediyordu. Kimseye
söylemedi. 15. Yanlışlıkla elindeki mumu deşdirdiği için perde-

de oluşan - yaptığı hafif yanık izini kimseye söylemedi az daha yangın çıkaracağını. 16. Güzel eski ve sağlam bu kılıcı pte bulduğunu söylemedi yaşlı gemici hancıya. "Babamdan, eskiden kalma değerli bir hatıra" dedi Bıraktı yazmayı Keşiş.. Yüzünü ovuşturdu. Tekrar yazmaya başladı. "Sylenmeyenle yalan arasında garip köprüler" diye yazdı büyük harflerle. Sonra tekrar üzerini çizdi bu kelimelerin. Kalktı pencereden baktı yağmurdaki dallara, dallardan damlayan damlalara. Döndü tekrar aynı cümleyi yazdı "Sylenmeyenle yalan arasındaki garip köprü." Sonra ekledi "Söylenmeyen saklanana ne zaman dönüşür; saklananın başına neler gelir ?" Bu kez üstünü izmedi yazdıklarının. Ve yazmaya devam etti. 17. Arkadaşından  altın borç aldı. Karısı sordu "nerden buldun bu parayı?". "Biriktirmiştim" dedi. Karısı sarıldı. Gülümsediler birlikte. 18. Hanın bahçesinin temizliğini yapan genç hizmeti kız köpeğin kakasının üstünü yapraklarla örttüğünü söylemedi. "Temizlik bitti" dedi hancıya.. 19. Prensese kızdı. Kılıcın kabzası ile duvara vurdu prens. Duvar da iz kaldı. Ertesi gün prensesin annesi sordu "bu iz de ne" diye prens ve prensese. "Eskiden vardı galiba ya da hizmeti çarpmıştır" dedi prensesin kocası. 20. Sevgilisinin fresk ustası yaşlı babasının her sabah erken çöpleri karıştırdığını bunu sık gördüğünü bildiğini söylemedi sevgilisine.

"Bu kadar yeter" dedi." Bugünlük" diye de ekledi. Yazı şimdilik bitmişti. 'Hayat sylenmeyendir' notları. Yavaşça mumları söndürdü balkondan aşağıya indi; dar tahta merdivenlerden. İlerde ki nar ağacının yanından geçerken ağacın gövdesinin okşadı. Alaca karanlıkta yavaş yavaş yürüyerek köye geldi. Yürümesini iyicene yavaşlattı. Yağmur dolu bir geceden sonra yağmursuz bir sabah başlamak üzereydi, çok bulutlu bir gök. Serin. Yağmursuz. Kapalı hava. Tüm liman köyünü çok çok neredeyse her an duracakmış gibi yavaş yürüdü/gezdi. Sabahın çok erken saatleriydi. Etrafta sokaklarda bahçelerde kimse yok-

tu. Sabahın en erken vaktiydi. Sadece hanın bahçesinden taze pişen ekmek kokusu dağılıyordu etrafa. Pişmiş hamur kokusunu içine çekti. Hanın önünden geçerken. (EK 58) Çok yavaş durur - her an duracakmış gibi sürüklenir zorla kımıldar gibi yürüdü. Kıyıda, taş sokaklarda. Güneş de ağıt yükselmesini sürüyordu gökte. Büyük ağaçların altından geçti. Yokuşlarda kıyılarda, sonra tekrar kıyıda dolaştı. Güneş yavaşça yükselip bulutlardan kurtulup sıyrılıp daha çok görünmeye başladığında da çok ama çok yavaş yürümesini sürdürüyordu. Artık köyden uzaklaşıp dönüş yoluna girmişti evinin. Karşıdan başrahibin kendine pek hayran - beğenmiş çokbilmiş ukala ve cahil oğlu ve arkadaşları geliyordu. Sarhoştular belli ki. Atlarıyla. Keşişin yanında atını durdurdu başrahibin oğlu. Bakıştılar. Çocuk keşişe baktı çirkince gülerek bilmiş bilmiş "Hey sen, keşiş parçası, yine ağaç evinde oturup tuhaf şeyler yazıyor musun?" dedi. Arkadaşlarına da bakıp bu arada onların da -arkadaşlarının da gülümsemelerini beklerken. Sonra da arkadaşları ile gülüşüp atlarını sürdüler; kendi yollarına. Yavaşça yürüyüşüne devam etti Keşiş. Kadirga koyuna doğru sivri uçlu kaygan yosunlu sahil kayalıklarında yoluna devam eden keşiş, gence hiçbir şey söylemedi.

Çok sıcak bir yaz günü güneşe dayanamayıp gündüz kalabalıkta öğlen vakti köyün içinden geçen dereye cırılçıplak yüzen küçük kız annesinin onu neden dövdüğünü yıllar sonra anladı. (EK 59)

Yavaş sakın bir sesle konuşuyordu. Yaralı balıkçıya anlattı genç hekim-rahip: “Üç yaz önce altı tane çok uzun hanım elini, köklerinden söktüm. Merdiven yapmak için. Kokulu çiçekler dolu dallardan bir sarmaşık merdiven yapmak için. Yamaçta ki kısa bir duvarı ancak merdivenle aşabilirdik. Köyün en güzel kızıyla birlikte taşıyıp, birer ucundan tutup hanımeli merdivenini duvara götürdük. Zar zor merdiveni duvardan aşırıttık. Güzel kız kısa duvarı hanımelinden yapılmış sarmaşık merdiveni ile kokular arasında indi. Gözlerinin içi gülümseyerek bana bakarak. Bende duvarı aşarken - inerken güzel kız “O yaralı balıkçının yarası ağır mıydı” diye sordu... Cevap vermedim. Aradan çok zaman geçti. Şimdi aynı soruyu sana sorsa ne cevap verirdin?” Yaralı balıkçı gülümsedi zorla. (EK 60)

Uzun yolculuğa çıkmadan Köprücücesi gülerek “Tanıştırıyım” dedi. Yeni anneye dönüp eliyle “çocuğu da gösterip,” eski anne dedi. Sonra eski anneye döndü eliyle bebeği işaret edip “yeni anne” dedi. İki kadın güldüler birinin kucığında bir bebek ötekinde eteğine yapışmış küçük bir çocukla yollarına- yola koyuldular. Devam ettiler beş kişi. Obsidiyen balta ve ok ucu satılan tezgâhların yanından geçip. Lamponia panayırının son günü.

Aynı anda yüksek sesle başladılar okumaya. Aynı parşömeni iki kişi yüksek sesle okuyordu. Yan yana oturan. İki genç keşiş yardımcısı - çömezi. Hızla, bağıra bağıra. Kim önce yazılanları, tek parşömen sayfasındaki cümleleri bitirecekti. Keşiş ona dikkat ediyordu. Ve de anlaşılır ve de doğru okumalarına. Bahçede sığırcıkların - yusuçukların kuşların çok öttüğü güneşin batma akşamüzeri zamanında. Yarışmanın son çifti idi yan yana oturan. Soluk zayıf yüzlü yarışmacı şişman öteki yarışmacıyı geçti. Önce o bitirdi okumayı. Birbirine örülen kelimeler çözüldü bitirince birinci. Ötekisinin sesi yalnız kaldı. İkincinin son kelimeleri hem hızlı – hem yavaşça sürdü sona doğru. Havada tek bir ses tonu ile altı cümle geçti. İkinci birinciden altı cümle geride kalmıştı. Sustu. Parşömeni okuma bitmişti. İki sesle başlayan ve tek sesle biten yarışma başka yarışmacılarla devam etti. İkişer ikişer hızlı okumalar sürdü. Taa ki en hızlı okuyan tespit edilene kadar. Birinci ödül olarak Apollon Smintheus Tapınağı'nın kütüphanesinde işe başlayacaktı. Yöredeki tüm ahşap köprülerdeki marangoz işçiliğini çizimleri anlatan parşömenleri düzenleme işinde...

Hanın önünde ilk kez gördükleri bir yabancı adam yavaş yürümesini durdurdu ve başını – yüzünü kaldırıp suratına yağan küçük ılık damlacıklara gülümsemeye başladı. “Adam ne güzel seyrediyor” dedi hancının kızı. . “Seyretmiyor hissediyor/dinliyor yağmur sesini; kör çünkü o adam” ... Dedi Köprücüsü bahçe kapısının saçağı altında oturup köy meydanına inen ağaçlıklı yola bakar yer elması şarabı yudumlarlarken hancının kızı ile birlikte. Bu sırada çok uzun bir çığlık sesi duyuldu. Yepyeni acı dolu yaralı hayvanlar gibi çok uzun sürdü. “Bu” dedi Köprücüsü “biraz sonranın ağıtı. Ölen için değil, ölecek olan birine, ölecek olan biri için.” Sahiden de çığlık inişli çıkışlı devam ederken dördüncü prensesin nedimesinin denizde boğulduğu haberi geldi köye. Kalabalığa. Ağıtçı ağıtını hala sürdürürken. Bahçenin karşısındaki kayalıkta. Öğlen sıcağında. Akşama doğru yağmur başladı yavaşça. “Doğa yas tutmaz, iki çiçek ezildiğinde yanlarındaki üçüncü çiçek aynen parıldamaya devam eder; ilk yağmurda.” dedi hancının kızına Köprücüsü. Kız dinlemiyor gibiydi, dalmıştı. Birden başını kaldırıp sordu “Nasıl.. Ne dedin”. “Hiiiç” dedi Köprücüsü “Yağmur ne güzel yağıyor dedim.” dedi.

Ormanda sadece üç ağaç çok güzeldi, diğerlerinden çok farklıydı. Boynu mor yanık izli-lekeli çingene kız o ağaçların dallarını buduyor, ağaçları seviyordu. Neden o ağaçlardı? Söylemiyordu nedenini. Sanki hayatını kurtarmışçasına evet öyle sanki borcu varmışçasına kontrol ettiği-baktığı üç güzel ağacı vardı. Özenle ilgilendiği üç ağaç. Bir gün sevgilisini götürüp tanıştırdı ağaçlarla. Ağaçların altında uzanıyorlardı. Ağaçları sevgilisine tanıtıyordu arkadaşı gibi. Uzun uzun sevişiyorlardı, topraktan fışkıran ağaçların kökleri arasında. Her akşam sanki ağaçları bir çocukmuşçasına saçını yıkar tarar gibi kovayla ağaçlara tırmanıp - çıkıp sıcak akşamüzerlerinde güneş battıktan hemen sonra teker teker, evet teker teker tüm dallarına ayrı ayrı suluyordu. Kim, zaman da seçtiği yaprakları da yıkıyordu. Belki bir adak niyetine. Tam yağmur öncesi ilk damlacıklarla yaprak hışırdamaları en güzel olan ağaçlar onun baktığı ağaçlardı. Yabancı gezginlerin ormandan geçerken dikkatlerini çeken üç ağaç ışııldı ormanda. Büyük kocaman ve de geniş bir ardıçlardı. Sadece bu üç ardıç ağacı herkes tarafından fark ediliyor- biliniyordu. Kırmızı ardıç tohumlarını teker teker toplayıp; kümeler halinde yine ağaç altlarında topladığı yerlere yakın çamurlarından, toz-

larından temizleyip bırakıyordu. Ter temiz kıpkırmızı küçük zeytin taneleri gibi. Kimi zaman bu kırmızı taneleri yan yana sırayla bir çizgi halinde de döküyordu toprakta, otların arasında. Gizli bir işaretin habercileri gibi.

Yaşlı hekim rahip uzun zaman hastanın eşyalarını karıştırdı ve üç eşya seçti; eşarp, kemer, çorap. Ve onlarla konuşmaya başladı. Alçak bir sesle. Sorular soruyordu eşyalara. Arada susup eşyaları kulağına yaklaştırıyordu. Hastalığı öğrenmek için. Yaşlı kral hasta yatağında yatıyordu. Savaş yeni bitmişti - bitti. Vezirleri geldi. Başkomutanla birlikte. Anlattılar. "Kazandık". "Düşmanın hazinesinde şu kadar altın vardı. Aldık hepsini." "Güzel" dedi gülümser bir sesle yatakta yatan hasta kral. "Düşman kral yaralı ele geçirdik." Yine "Güzel" dedi kral yavaşça. Kısa bir sessizlikten sonra en yaşlı vezir: "Oğlun öldü savaşta".dedi. Herkes sustu. Kral "Devam edin" dedi paslı gri çok alçak bir sesle soru sorar gibiydi sesinin rengi. Ekledi "Başka neler oldu." Anlatmaya devam etti vezirler: "432 yaralı ve 55 ölümüz var." Ama artık kralın anlatılanları dinleyip dinlemediğini kimse anlamıyordu – bilmiyordu.

“Sözler işe yaramıyor” dedi eski maraton koşucusu. “Anlatmak boş” dedi marangoz.

“Açıklamalar yetmiyor” dedi gece çobanı. Yan yana panayırcı yerine doğru yürürlerken. Üç yaşlı adam. Sabah erken. Yağmurda.

“Ağustos böceklerinin sesleri rüzgârda geminin küreklerinin biteviye – sürekli tekrarlanan uğultulu sesini örtüyordu. Bastırıyordu. Kürekçilerin arada dinlenmeleri sırasında azalan, küreklerin suya girerken çıkardıkları şapırtı sesleri yavaşlıyordu. Bu yarı sessizliği cırcır böceklerinin sürekli - bitmek tükenmek bilmeyen sesleri bastırıyordu. Sahile çok yakın gidiyordu gemi. Kıyaya paralel. Binlerce zeytin ağacına yakın. İşte bu sesler arasında, ağustos böceği ve küreklerin şapırtıları arasında, bu anda ilerde anlatacağımız yepyeni bir ses duyuldu gecenin karanlığında. Gök gürültüsü gibi ama bu ses gök gürültüsü değildi. Bu sesi ileride anlatacağım...” İşte bu sesi merak etti yaşlı kadın sahaf okuduğu parşömende bu sesi anlatan/yazılı/yazan ilerdeki satırları aramaya başladı. Parşömen tomarında öteki son sayfalarda olmalıydı aradığı. Hızla karıştırmaya daha sonra da artık atlaya atlaya okumaya gözden geçirmeye başladı yaprakları. O yeni sesi öğrenmekti tek isteği.

Otlar çimenler azaldı, arada önce sıklaşan sonra seyrekleşen (EK 61) Belakius çiçekleri de bittikten sonra yosunlu kayalar arttı. Rüzgâr da şiddetini arttırıyordu aynı zamanda. Serinlik fazlalaştı. Ağaçlar iyicene tek tükleşmişti ..ti. Artık. Eşti. Konuşmalarının yankıları çoğaldı nedense bu uzayıp bükülüp yukarı tırmanan dar taşlıklı patikada. Balıkçının güzel kızı ile çobanın yakışıklı oğlu kol kola yürüyorlardı. Balıkçının kızı anlatmasını sürdürdü. "Kendini ağlatmaya çalışıyordu - kardeşim. Babam acısın ve onu dövmesin diye. Çünkü kayığı taşlara çarpmıştı kıyıya çekerken suçluydu biliyordu. Cezadan ancak böyle korunacağını düşünüyordu. Zorla kendini ağlatmaya çalışıyordu. Babam hiçbir şey anlamadan ona bakarken."

“Satılık korku.” Dibi biraz kumlu açık yeşil renkli küçük bir cam şişenin üstünde bu iki kelime yazıyordu. “Ne korkusu” diye sordu bedduacı merakla. Her zaman kısık ince gözlerini daha da kısıp ok ucu, Punt tütsüsü, (EK 62) Obsidiyen bıçak, Lapis Lazuli (EK 63) gibi değişik şeyler satan sakallı adama. Yerde deri üzerinde duran şişeden bakışlarını ayırmadan. Panayırın girişinde. Satıcının dilsiz olduğunu öğrenmeden önce. Sadece parmakları ile paranın miktarını, fiyatını şişenin belirtti sessiz satıcı. Satın almaktan vazgeçti Bedduacı. Yandaki satıcıdan bir heykel aldı. Eve götürdü. Küçük sarı mermer çıplak kadın heykeli dere yosunu kokuyordu. Ertesi sabah Aynı satıcıyı buldu panayırda. Ve aldığı heykeli anlatıp, kokuyu sordu. Satıcı anlattı: Korsanlardan saklanmıştı heykel. Heykeli almasınlar, ele geçirmesinler, bulmasınlar ya da zarar vermesinler diye. Derenin içine atılmıştı. Üç ay sonra sudan çıkarılmıştı da onun için yosun kokmuştu bir süre. Bir süre sonra kaybolur dedi.

Saray gece gündüz sessizdi. Prenses çok hasta. Çok katı kendine karşı. Yataktan hiç çıkmıyor. Öyle yatıp duruyor. Ağır bir aşk acısı sonrası. "Elim ayağım tutmuyor" diyor. Çok da az konuşuyor. Hiç ağlamıyor. Ağlasa iyi olacak. "İyi olması için ağlaması, içindeki zehri akıtması gerekiyor" dedi yörenin en yaşlı hekim-rahibi. Ağlarsa eli ve ayağı tutacak; iyileşecek ama inatçı ağlayamıyor. Hiçbir ilaç da fayda etmiyor. Aylardır odasından hatta yatağından hiç çıkmıyor. Acı bir tebessümle bakıyor etrafa sadece. (EK 64) Yaşlı hekim-rahip krala kızının ağlarsa iyileşeceğini söylemişti.

Çok kar yağan bir gün yabancı siyah-beyaz kırçıl sakallı gezgin şair "ben onu ağlatırım" dedi."Peki" dedi kral "ağlarsa iyileşecek ağlat onu. İyileşsin ne istersen veririm sana."

"Deneme. Yap. Kurtar." dedi buyurgan bir sesle. "Ne ödül istersin veririm sana.

"Hiç bir ödül" dedi şair. "sözcüklerimin gücünü sınamak bana yeter" dedi aydınlık bakışları ile gülümseyerek. Kral sustu. "Peki" dedi ve çekildi. Hasta prensesle yaşlı şairi yalnız bıraktı.

Şair yavaşça kendilerini dinleyen prensese sordu. "Hiç salıncağa bindin mi?" "Evet" dedi prenses kuru keskin bir sesle

“Çocukken bir zamanlar.” Şair anlatmaya – konuşmaya başladı: “Yatağından kalk ve bahçeye çık salıncağa bin. Özgürlük duygusu yaşıyorsun. Salıncağın özelliği şu: bir türlü – tür boşlukta yuvarlanıyorsun. Hele gözlerini kapatınca. Sığ-belirsiz duyguları daha çok içinde hissediyorsun. Gökyüzü boşluğunda gibi senin kendi boşluğunda ellerin ile tutunduğun sana ait bir boşlukta yuvarlanıyorsun. Ellerini gevşetiyorsun bazen bırakabiliyorsun da kimi zaman. Oturduğun tahta bir yandan da sana güven veriyor. Oturuyorsun ve istikrarın – muntazam sallanman sadece anlar zinciri içinde. Ne yöne gideceğin belli olmamalı, öne mi arkaya mı; hareket ve boşluk zincirlere tutunuyorsun ama zincirlere bağlı değilsin. Sallanma iki yönsüzlüğü de yok ediyor/yaşıyorsun yön kayboluyor-belirsizleşiyor sallandıkça. Salıncak ve zincirler ne kadar sağlamısa o kadar az tutunuyorsun. Arada çok azda olsa zincirlerin kopma ihtimalinin duygusu seni hızla delip geçiyor – belirip kayboluyor – düşme riski beklentisi çok uzaktan birden yakınına geliyor aynı hızla da çok uzaklaşıyor ama kaybolmuyor; sen sallanıyorken. Hız senin elinde – büyüleyici tarafı rüzgârla olan ilişkin. Sallanırken yarattığın rüzgârla dışarıda eser bulduğun rüzgâr - ya da rüzgârsızlık, karışıyor. Kimi zaman rüzgârın seni taşıyacağı- uçurabileceği hissi de sarıyor her noktayı - zerreni. Gövdedeki her hücreyi; çünkü bacağını dizlerinden ya da tümüyle uzatıp kapadıkça hızlanıyorsun. Bedenin ağırlığı rüzgârla azalıyor ya da artar gibi oluyor. Sanki sen bedenine rüzgâra yön veriyorsun gibi oluyor. Hayatın riski içinde her an düşme beklentisi ihtimali yoğun heyecan acaba düşer miyim oranının yüzde doksan dokuz ile yüzde bir arasında hızla yer değiştirmesini yaşamak. Hız senin elinde hıza hakim olmak bir yandan da. Hızın, kendi hızının büyüleyici tarafı rüzgârla olan ilişkisi. Çünkü bacaklarını uzatıp kimi zaman ileri uzatıp açıp, kimi zaman geriye büküp kapayıp; açıp kapayarak bedenine hız veriyorsun. Rüzgârı artırıyorsun.

Kendi hızını ayarlamak keyfi. Kollarının zinciri tutuş mesafesi. En yüksek noktaya yükselmek. Yükselmenin en üst noktası göğün en yakın olduğu nokta. Tam – kesin – geri dönüşsüz düşme sınırını yaşamak. Çok kısa o anda ki donup kalmak doruk yüksekliğinde o noktada. Rüzgârsız, hızsız, hırssız o an. Arkaya doğru görmediğin yere doğru uçmak. Ters bilinmez geri hızın özel hazzını yaşamak. Birden kendini bırakmak, gizli hareketsizliğinde kendiliğinden sallanmanın yavaşlayan muntazam keyfi. Düşey salınım keyfi. Sanki bu düşeylikte hayatın eksi ve artıları gizli gibi. Göklerin maviliklerin ya da bulutların arasında gidip geliyorsun yerdekilerin – kimsenin - seni tutma yetiştirme imkânları yok. Yoğun hızda dik duramıyorsun bazen. Karnın içeri omuzların dışarı karnın içeri omuzların içeri bir tür dalgalanıyorsun. Omurganda çalışıyor. Dudakların gülümseme doluyor. Hareket etmeye başlar başlamaz ve de tam olarak durana kadar da sürüyor gülümsemek bu sıra dışı yolculuğunda dudaklarındaki gülümseme. Dünya durgunluğa döndüğünde dudakların tebessümü terk ediyor. Tebessümün - gülümsemenin dudaklarını terk ediyor. Susuyorsun. Sallanırken ki sessiz şarkın sona eriyor. Salıncakta rüzgâr kulaklarının saçlarının içinde dolaşıyor daima

İki yönün var ön ve arka ama sanki aynı zamanda binlerce yönün varmış-mış gibi.

Başkalarının gölgesinin senin gölgene karışma oranı sıfır sallanma durumunda. Başkalarının anne baba çocuk arkadaş dost düşman diğer insanlar yok diğer insanların yok - sorumluluğun yok. Hiçbir soruya cevap verme zorunluluğun yok. Ne onlar ne de onların gölgeleri var hayatında. Büyük küçük olman fark etmiyor. Sorumluluğun yok. Rüzgâr kulaklarının içinde, saçlarının arasında geziniyor saçlarını karıştırıyor. Gözlerini kapatıyorsun. Gözlerin kapalı sallandığında göz kapaklarında gölge ve güneş ışıklarının hızla yer değiştirmesini izliyorsun. Göz kapaklarının içindeki farklı renkleri ve ışığın biteviyeliğini -

ya da değişkenliklerini - yaşıyorsun. Kesik kesik pırıltıları ışıkların yanıp sönmelerini. Salıncak rüzgârda hareket eder etmez rüzgâr yaratıyor; kulaklarının saçlarının içinde. Belki bir ara ağlıyorsun ama unutma rüzgâr gözyaşını da siliyor sallananın.” Prenses bu son cümleyle birden ağlamaya başlamıştı. Şair sustu. Ağlama sesi açık balkon kapısından bahçeye saraya yayıldı.

Panayırda gezerken güzel bir halı gözüne ilişti Köprücücesinin. Yaklaştı tezgâha. Yere çömeldi. Halıyı inceledi. Halının alt köşesine baktı kaldırdı. Halının alt köşesi tırtıklı düğümlü ve yanlış kesilmişti. Defosunu buldu. Halıdaki iki karış boyundaki lifler ipler yünler gevşek -hızla- baştan savma ve uyduruk düğümlenmişti bu kısımda. “Halıyı başkası bitirmiş alelacele” dedi köprücücesi. Satıcı ters ters bakarken ona. Kendi kendine.

İçi siyah kadife kaplı üstü sedef işlemeli tahta kutuda iki yavru kum kertenkelesi vardı. Mısırlı kaptana hediye edilmiş. Liman köye yaklaşıldığında yavru kertenkelelerden birini hastalanmış buldular. Çok az kımıldıyordu bu küçük sevimli kum kertenkelesi. Kaptan hancıya durumu anlattı. Mısırlı kaptan çaresizdi. Ne yapacağını bilemiyordu bu yavruları. Hancı da Köprücücesine anlattı durumu. Köprücücesi kutuyu aldı biri hasta, öteki sağlam iki yavrunun olduğu. Hızla Aeates Koyuna doğru yürüdü. Harabelere kalıntılara geldi. Yağmur başladı. Yıkık duvarlar arasında yerdeki geniş mozaiklere geldi.

Büyük devrilmiş uzun bazalt blok taşlar üst üste yan yana yığılı idi. Aralarından güçlkle geçti.. Yıkılmış havalı fırının yanından geçti (EK 65) eskiden sarayın kabul salonu olan yere yaklaştı. Şimdi duvarsız, çalılıkların yer yer toprağın örttüğü yere. Yağmur hızlandı. Islak toprakların arasında mavi kırmızı beyaz mozaikler parıldıyordu. Çeşitli eşya resimleri vazo, kayık, bıçak, hayvan resimleri geyik, leopar, akrep, köpek gibi vardı yerde. Mozaiklerden yapılmış. Köprücücesi ince toprakta sapsarı katırtırnaklarının yetiştiği eski, harabeleşmiş; tavanı kalmamış, duvarları yıkılmış ve artık toprağa karışmış bu mozaikli

salonun köşesine gitti. Çömeldi yağmurda gevşemiş toprağı kazıdı daha doğrusu mozağin yüzünü örten ince toprağı kenara biriktirdi. Sarısabır ve - katırtırnağının altında yıllardır saklanan- korunan. Katırtırnakları mozaik çatlaklardan çıkmıştı. Sert yağmur damlası seslerine gök gürültüleri de katılmaya başladı. Bol çiçekleriyle yağmurlu rüzgârda sallanıyordu. Mozaği örtmüş toprağı temizledi parmaklarının ucu ile sildiğinde karşısına mozaikten yapılma beş küçük kertenkele resmi çıktı. Beyaz mozaik taşları ile bezenmiş zemin üzerine yeşil mavi çok küçük mozaik taşlardan yapılmış beş mozaikten yavru kertenkele. Yağmur yağmaya devam ediyordu. Doğru hatırladığına sevindi Köprücüsü. Yıllar önce dikkatini çekmişti bu kertenkele mozaikleri. Canlı gibi çok güzel resmedilmişlerdi kertenkele yavruları. Kutuyu açtı. Genista luncea (EK 66) çiçeğinin altına bıraktı. Uzaklaştı. Büyük çınar ağacı altına gitti. Ateş yaktı. Aloe Veraların (EK 67) yanında. Kurundu. Biraz sonra yağmur bitti. Ateşi söndürdü. Koyu sapsarı çiçeklerin yanına gitti. Kutu boştu. Yerdeki mozaik taşları ile yapılmış beş yavru kertenkelenin yerleri de boştu. Beş yavru kertenkele şeklinde boş toprak görünüyordu. Yağmur sonrası ıslak toprakta.

Boş kutuyu aldı. Geri döndü. Yağmur tekrar başladı.

“Gülümsemenin bedeli var mıdır?” “Hayır yoktur...” “Tabi vardır” dedi. Hancının karısı. “Hediye mesela.” “Onu kastetmiyor – onu demek istemedi” dedi hancı.. Tekrar lafa karışıp. Genç gemici bu kez “gülümsetmenin bedeli var mıdır?”..dedi. Yan masadaki genç gemici “Senediyoksun” diye seslendi. Ağır sarhoştu. Tek ve hızla - ağzında yuvarlayarak söylemişti bir kelime olarak. Yakın masadakiler başlarını çevirdiler..“Ne biçim konuştu” diye.. “Ne diyor” diye. Genç gemici yine tekrarladı yüksek sesle gülerek “senedyoksun”. Hanın bahçesinde. Gece. Dolunayda. Herkes yemek yer şarap içerken.

Yürüdükçe çok ses çıkaran yüksek hışırdayan çok kupkuru - kurumuş meşe yaprakları sesleri durdu. Yürüyüşü durdu. Ağacın altında eski taşların yarı yıkık duvarın yanında ki ıtırların arasına oturdu. Sonra uzandı. Etrafına bakmaya başladı. Gözünü kısıtı. Günlerce – aylarca seyretti ıtırları. Gezdi. Geldi. Baktı. Tekrarlarca. (EK 68) Gelişimi izledi.. Arada dereden su içip civar köyden biraz yiyecek bulup, meyve toplayıp.

İri taş duvarın altında gölgede ıtırın yaprakları çok büyüdü dalları uzadı genişledi Yapraklar koyu yeşilden açık yeşile geçti. İncelip büyüdüler... Duvarın biraz uzağındaki ağacın altındaki ıtırın bol güneşte yaprakları küçük sık dalları kısa rengi koyu yeşildi. İki farklı ıtırın arasında oturdu Köprücücüsü.. İnce uzun sapların ucundaki açık yeşil yapraklar ile kısa dalların ucundaki küçük yoğun koyu yeşillerin arasına. O gün dikkat etti ki kendisinin de gövdesinin yarısı gölgede yarısı güneşte idi. Başı gölgede gövdesi ve ayakları güneşte idi. Düşündü. Bu keşfini kutladı; bir şarkıyla. Ama hangi şarkıyı mırıldansaydı şimdi. "Ateş ağlatır, su güldürür" diye bir çocuk şarkısı geldi aklına. Ama onu söylemedi. Başka bir şarkıya karar verdi. Yolculuktan ve hasretten bahseden.

Sonra da Hlyla ve Hayal adlı iki kız kardeşin aşkından bahseden. Köprücücesi "ateş yakın su uzak" şarkısını mırıldanıyordu... Bir yandan da "Nasıl yaşayacağımı biliyorum ama ne yaşayacağımı bilmiyorum" şarkısına geçti... Sonra "Ateş taşı, su taşı." şarkısına. Daha sonra değişik ülkelerin farklı şarkılarını söyleyip durdu.

Bahçede üç duvar. Etrafları, sağı solu boş. Her duvarda üç pencere. Birincisinden bir zeytin, ikincisinden bir nar, üçüncüsünden bir manolya ağacı görünüyordu. İki taraftan da aynı ağaçlar görünüyordu. Altı ağaç vardı bahçede. Taş ustası bilerek yapmıştı. Duvarın açısı ve pencereler ağaçlara göre yapılmıştı. Duvarı ağaçlara göre yapmıştı. Tam bahçenin ortasından bakıldığında üç pencereden üç ağaç görünüyordu. Pencereler dar ve uzundu yukarıya doğru. Duvar tek başına uzanıyordu göğe doğru. Bahçesin kıyısında. On adımdı uzunluğu. Yüksekliği oniki adım. Pencerelerin yüksekliği de sekiz adım. İşte öyle sakin kendi halinde bazalt taşlarla yapılmış gri koyu lacivert damarlı taşlarla bir duvar. Çimenlerin arasında. Otların etrafında. İlerisinde hafif eğik kısa bir yamaç yer alıyordu. Kumsala inen. Kumsalda incelerek kaybolarak denize yayılıyordu. Hiçbir işlevi ayrıcalığı yoktu bu duvarın. Boş bir duvardı önü arkası. Neden böyle bir duvar yapılmıştı. Kimse bilmiyordu.. Ne işe yarıyordu. Anlaşılmıyordu. (EK 69)

Fresk ustası iki adım boyunda üç adım yüksekliğinde resim yaptı. Denizin ortasında bir kayık. Küreksiz. Solda bir kara parçası üzerinde bir krallık bayrağı ve bir kürek sağda bir kara parçası üstünde bir başka krallığın bayrağı ve bir kürek.. Her tarafta bol balık. "İçinde bir sır saklı bu freskin, bulun bu sırrı" dedi başrahip. Keşişler sırayla yorumladılar resmi: Birinci Keşiş: "Barış içinde yaşayalım anlarsak, küreklerimizi birlikte kullanırsak, kürekler işe yarar balıkları yakalayabiliriz. Yoksa tek kürek ile balık avlayamayız. Sandalı yüzdüremeyiz." İkinci Keşiş: "Savaşıp öteki küreği de alalım." Üçüncü Keşiş: "Balıklar şanslı, hep yaşayacaklar insanlar kürekleri yan yana getiremezler." Dördüncü Keşiş: "Umutsuzluk var ve beceriksizliği ve sonsuzu işaret ediyor" Beşinci Keşiş: "Bu durum, balıkları avlayamama bir başlangıç mı bir sonuç mu? Balıklar iri ve sağlıklı resmedilmiş. Bu resim bir başlangıç" Altıncı Keşiş "Sandal tam denizin ortasında hangi krallığa ait belli değil. Deniz - doğa balıklar; krallıklardan- insanlardan üstün. Üstün mü?" Yedinci Keşiş: "Savaş çoktan bitmiş. İnsan yok. Kayıkta eninde sonunda batacak. İnsansız sandal batar." Sustu. Sessizliği başrahip bozdu. (Ek 70)

Bozcaadalı yaşlı bir sahaf yeni bir kente gitti-taşındı. Antandros (EK 71) civarında (EK 72) yeni kurulmuştu. 1. Dianus tarafından. Az evler, bir- iki sokak, küçük bir liman ve tek bir depo. Sonra zamanla kalabalık arttı. Yaşlı sahaf günün birinde, boş vakitlerinde dar uzun penceresiz opisthodomus da çalışıyordu(EK 73). Bir parşömene 'bu kente yeni gelenler ne zaman hangi yöreden gelmişler önce nereye yerleşip sonra hangi işlerde çalışmaya başlamışlar' diye yazmaya başladı. Etrafındakilere sorup. Keologlar (EK 74) ne zaman geldiler. İlk sokağın taşlarını kim döşedi. Gemi işlerinde çalışmaya nasıl başladılar. Şehrin neresine yerleştiler, hangi işlerde çalıştılar? Sonra çocukları hangi yeni işlere geçtiler? Yeni mahallelere, yazlıklara taşınanlar kimler oldu? Yamaçlara yapılan ilk bahçeli villanın sahibi kimdi, su nereden nasıl taşınyordu... Gibi? Şehir hakkında bilgileri yazmaya başladı yaşlı kadın sahaf. Vakit buldukça yeni duyduklarını sorup öğrendiklerini parşömenlere yazmaya başladı. Gittikçe yaşlanıyordu bir taraftan da. Yaşlandıkça yazdıkları - bilgileri daha seçici, önemli daha az ve öz oluyordu; nedense. Şehrin yaşamını kaydediyordu. Parşömenler gittikçe – arttıkça arttı. Bir tür şehrin yaşayan – büyüyen - gelişen tarihi idi ortaya

çıkan sayfalar - parşömenler dolusu yazılar. Bir arkadaşları yardım teklif etti o da kabul etti ve daha sonraları da genç bir haritacıya şehrin haritasını yaptırdılar. Bir yardımcı daha aldı yanına. Daha sonra ikiye çıktı yardımcıları - yazıcıları. İstekli bazı gençler de gönüllü olarak araştırmalarına yardım; ediyor yaşlı sahafın yerine gidip bilgiler topluyorlardı. Şehir gerçekleri bütün ayrıntıları ile parşömenlere ekleniyordu. Çok kıymetli bilgiler yığını oldu yazdıkları. Sonra zamanla yeni bilgiler eklediler. Yeni yapıları da eklendi; köprüler, liman duvarları, dalgakıranlar... Kentin yaşayan nefes alan kitabına günlüğüne dönüştü el yazmaları. Yaşlı sahaf öldü bu arada. Yazılara oğulları devam etti. Ve sayıları daha da arttı yeni yardımcıların. Ayrı çok büyük bir oda yaptırıldı bu parşömenler için. Sığmıyordu artık eski dükkâna. Krallık destek için para verdi. Başrahipte önce üç keşiş sonra da beş çömezi gönderdi yazılara, araştırmalara yardım etsinler diye. Büyük geniş bir bahçe içinde bir de ev yaptırdı kral bu çalışmalar için. Artık şehrin bazı insanların da başlarından geçenler yazılmaya başlandı. Çömezler yaşlıların rüyalarını, gençlerin hayallerini, çocukların oyunlarını da yazdılar parşömenlere. Parşömenler yüz yedi cildi buldu. Bu arada haritacılar on beş kişilik bu gruba kalabalığa ulaştı. Şehrin tarihini, günlüğünü resimlemek için ressamı da buldular. Yazılanların, bu bilgilerin kopyalarını da yazmaya - çıkarmaya başladılar. Kutlamaların resimleri işlendi minyatürlerle. Onlarında kopyalarını çıkardılar.. Dokuzuncu Dianustous zamanında (EK 75) İki deprem arasında çok kısa hüküm süren bir kral. Büyük savaşta yakılıp taş taş üstüne kalmamasına dek böyle sürdü bu çalışmalar. Tek nüsha kurtarılabildi ancak bir kayıkla zorlukla kaçırıldı. Sadece üç cilt. İlk kurulma yıllarını yazan. İşte bu üçüncü cildi arıyordu Kydonia 'lı (EK 76) yaşlı bir kadın sahaf yıllardır. Günümüzde aynı bölgede... Kadın sahaf.. Yaşlı kadın sahaf beş sayfalık bir el yazması yazdı. İlk sayfasını yaktı. Islattı. Biraz da

yırttı. Kapının hemen girişine güneşin çok - uzun süre aydınlat-
tığı - kaldığı pencere aralığına görünür şekilde koydu. Kapağı
adı hemen okunuyordu. "Kythria kenti dördüncü cilt" Belirgin.
Girenlerin dikkatini çekecek şekilde. Bekledi. Her gün bekledi.
Gözü hep bu el yazmasındaydı. Bakalım ilk kim alıp karıştırı-
caktı.

Büyük bir kalkan. İnsan boyundan biraz yüksek. Savaşçının ancak kolunu yukarı kaldırarak taşıyabileceği. Cırcır böceğinin kanatları örnek alınarak yapılmış bir kalkan. Kanatlarında ki göz gibi. Böceğin ağustos böceğinin üstten görünüşü çizilmişti kalkana. Üstten görünüşü büyük ve etkileyiciydi. Yedi karış eninde dokuz karış boyunda bir kalkandı. Akça ağaçtan yapılmıştı. Tahminlerin aksine çok hafifti. Ağustos böceğinin kanadındaki şekil işlenmişti kalkana. Karşıdan bakan birine çizgili gözlü büyük bir maske gibi görünüyordu. Kırmızı, mavi iki renkliydi. Ayrıca kalkanın kenarlarında çizik çizik işlenmiş kah-verengi ve gri çizgileri de vardı süsü olarak. Uzaktan korkutucu ve ürpertici idi. Garip bir simetri vardı deseninde. Hem maske hem kalkan gibi kullanıldığını anlattı Mısırlı kaptan. Yanında getirdiği kalkanı herkese gösterirken. Görenler şaşırды. Sanki kocaman büyük bir ağustos böceği kabuğu idi kalkan. Mısırlı kaptanın getirdiği bu kalkanı hanın büyük yemek salonundaki şöminenin karşı köşesine yukarı astılar. Sonra zamanla alıştılar. Sadece ilk gelenler şaşırıp soruyorlardı ve de genellikle hancının evde kalmış hiç evlenmemiş şişman kızı anlatıyordu uzun uzun maske-kalkanın tarihini. Arada uydurmalara da başlıyordu.

Aslan avcıları kullanıyormuş. Çekik gözlülerin yaşadığı bir ülkede büyücüler kullanıyormuş. Dokunulursa hastalıkları iyi ediyormuş, ama artık gücü geçmiş; yıllar içinde etkisi kaybolmuşmuş. Düğünlerde altından gelin damat geçince uğur getiriyormuş. Dolunayda bazen ağustos böceği sesleri çıkarıyormuş. Kıtılıkta kuraklıkta en yüksek ağacın üstüne asılınca yağmur yağıyormuş... Gibi.

Herkes çok yorgundu. Nehrin ağır akıntısı ile büyük sallar üstünde büyük yontulmamış granit taşlar taşınıyorlardı. Tapınağın kapısının yapımında kullanmak için. Akşam olmuştu. Kalabalık otuz masalı gürültülü ortamda sadece üç masa çok sessizdi. Bu üç masanın iki masasında iki bir masasında da üç kişi vardı. Uğultunun hızla dolaştığı bahçede. Çok sonra o üç masanın neden sessiz olduklarını Köprücüsü anlamadı – bilmedi. Sessiz kalmaları, sesler içinde uğultuda en sessiz olmaları en çaresiz – en karmaşık – en çözülmesi çok güç olaylar içinde olduklarını düşündürdü Köprücüsüne. Çıkmazlıklarını yansıtıyordu sessizlikleri. Masasındaki kâhinler tapınağı (EK 77) fresk ustasına sordu Köprücüsü; “Onların bu sessizliğini nasıl resimleyeceksin” diye. . “Düşüneceğim” diye gülümsedi . “Resmi yaparken bulacağım” diye de ekledi fresk ustası. Dikkatle bu sessiz üç masaya bakmasını sürdürürken. Sonra başka konulardan konuşmaya başladılar. Köprücüsü, fresk ustası ve Hititli tüccar. Fresk ustası kendisine sorulan sorularda kendisini sıkıştırarak, hatasını, uydurmalarını ortaya koyacak cevapları çok kısa ve gülümseyerek söylüyordu. Kendisine olumlu söylenenleri de ciddi bir yüzle ağır ağır uzun uzun konuşarak karşılıyordu;

sakince. Bu arada hancı yorgun bir ses tonu ile "sıkıntıya karşı anahtar çare bir meşguliyetin olması" dedi. Kalabalığa yemek hazırlarken mutfakta. Telaşla çalışan karısı da cevap vermedi, kızı da. Kız bahçenin en ucundaki şarap deposuna gitti. Giderken hanın arkasında bahçenin sonuna doğru hiçbir zaman kurumayan hep orada yaşamını sürdüren küçük su birikintisinin üstünden atladı.

Ok gırtlakını yaralamıştı. Aradan zaman geçti. Islatılmış yapraklardan, otlardan elde edilen merhemlerle yara kapandı geçti. Ama artık çok çiğneyip küçük çok küçük lokmalarla yiyordu. Yemek borusu çok daralmıştı. Hızlı ve az çiğnerse yiyecekler boğazına tıkanıyor, yutkunamıyordu. Acı çekiyordu. Geçen ay üç kez böyle tehlike atlatmıştı. Şimdiki dördüncü kez oluyordu. Ve yalnızdı. Panik içinde korkmuş ve acı içinde lokmasının boğazından aşağıya kaymasını bekliyordu; çaresizce. Su da içemiyordu; inanamadı.. Dördüncü kezdi bu. İkinci ve üçüncü kez olduğunda bu tıkanmanın aynısı bir daha olmayacak diye söz vermişti kendine. Çok acıkınca dayanamıyor hızlı yiyordu ve de başına bu geliyordu. Tıkanan nefes borusunda acı çekmesi. Şimdi de yine inanamadı ama çok şiddetliydi bu kez tıkanma. Neredeyse nefes almasına da engel olacaktısevgilisi yanında değildi. Sevgilisi kıyıya inmişti. Uzaktaydı. Ulaşamazdı ona. Kimse yoktu etrafında. Mağarada yalnızdı. Yardım alamazdı. Kızarmış et parçası- lokması gırtlakına takılmıştı. Boğuluyordu. Yere kapaklandı. Sesi bile çıkamıyordu artık. Sevgilisi çok uzaktaydı. "Yoksa" kelimesi hızla bilincinde parladı - ortaya çıktı kayboldu, tek sözcük, büyük hızla bir ışıkla bu kelime geçti bir-

den. Aynı anda da lokmanın birden kımıldayıp - gırtlğından geğtiğini aynı anda da rahatladığını hissetti. İnanamadı. Kımıldamıyordu. Tehlike geğmişti. Boğulmamıştı. Gözleri yaşardı aynı anda da sevgilisinin ayak seslerini duydu. Yumrukları ile sırtına vurmayı bıraktı ve gözyaşlarını silmeye çalışırken sevgilisi mağaranın ağzından içeri girdi. Sevgilisi onun, yeni kurumuş - silinmiş gözyaşlarını fark etmedi. Heyecanla anlatmaya başladı, taşıdığı büyük sepetteki yiyecekleri meyveleri; üzüm ve narları boşaltırken masanın üzerine: "Yemeğe yumurtayla başladı elmayla bitirdi. Sonra ona sorulan soruyu kemiğe yazdı bereket ve hasat ile ilgili ertesı yıl için neler olacağını öğrenmek için. Kemiği dikkatle ısıttı ateşte. Ateş kemikte ağır ağır çatlaklar oluşturmaya başladı; yedinci çatlakta kemiği ateşten uzaklaştırdı. Suyu attı. Küçük bir cızırtı duyuldu. Çatlakların soru kelimeleri içindeki duruşlarını suyun içinde cevabı okudu. Yüksek sesle okudu - anlattı. Hepimiz Köprücücesinin bu yaptıklarını, onun bu küçük geleceği okuma törenini izledik. Sonra da meyve toplayıp geldim. Onun için geç kaldım." (EK 78)

Tek bir kelime ile âşık oldu. Güzel kız ona “Sincap” dediği için; sincaba benzettiği için. Yeni bir sevgilisi olmuştu artık. Küçükken babası da onu sincap diye çağırıyordu da onun için bu benzetmeyi yapan kıza âşık olmuştu. Kızın bu benzetmeden haberi olması imkânsızdı. Aradan yıllar geçti. Çok kıskançtı. Bir gün sevgilisi ona “Korkuyorum senden” dedi. Ayrıldı. Bu kelimeler arasındaki yılları hatırlamıyordu çok yaşlandığında bahçıvan. Bu, üç kelime yer etmişti duygularının üstünde. Hatırladığı. Yıllar sonra. (EK 79)

Çok dalgındı. Duvara dayalı küplerin yanından geçti. Kapıya geldi. Anahtarı kapının yanında asılı duran meşaleye doğru uzattı. Kapıya - kilide uzatıp kapıyı açacağına! Akli kuyuda sakladığı tohumlardaydı. Deri bir kesenin içinde saklıyordu tohumları. Elinin meşaleye uzanması, kapıyı açtıktan sonraki hareketi idi. Hareketlerinin sırasını kaybetmişti. “Yaşlanıyorum” dedi kendi kendine. Hiç gülümsemeden asık bir suratla. Erken yattı o gece. Erkenden de kalktı. Kahvaltısını yaptı. Kitabını yazmaya devam etti. Öğlene doğru genç bir gemici ona haber getirdi. Sahaf onu görmek istiyordu. Kendisi ile beraber dükkâna gelebilir miydi? “Olur” dedi.

Genç gemici çok yavaş yürüyen yazarı dükkâna götürdü. Sahaf sevindi. Yaşlı yazara bir el yazması kitap uzattı. El yazması kitap, karınca ve ağustos böceği anatomilerini anlatıyordu. Bu kitabı yaşlı yazar yazmıştı. Kendi kitabını bildiği beş dile çevirmişti; kendi kendine yine. Ama artık az kullanıyordu yabancı o dört dili. Sadece ana dilinde yaşıyordu. Konuşup yazarak. Titrek elleri ile kendi yazdığı el yazmasını açtı çevirdi. Okumaya çalıştı anlamadı. Yoruldu bıraktı. Çizimlerine baktı. Onları gördü ama tam anlamadı. Çizimleri de kendinindi. Çizimlere baktı sadece.

Yoruldu bıraktı. Yaşı sahaf dikkatle yaşı yazara bakıyordu. O sırada içeri Mısırlı Kaptan girdi. Boynunda hiç çıkarmadığı çok küçük özenle işlenmiş – yapılmış Mısırlı oturan kâtip heykelciği ile. (EK 80)

“Aşık olsam, aşık olup da bir yerlere gitsem, alıp başımı gitsem” dedi çam ağacı.

“Aşık olsan, aşık olup da, alıp başını hiçbir yerlere gitmesen” dedi sarmaşık.

Hangisinin sesi daha neşeli diye düşündü Sır toplayıcı (EK 81). Kalın parşömen - deftere duyduklarını yazarken. Yola çıkmadan evvel. Uzun bir sarmaşığın sarıldığı büyük çam ağacının altında otururken. Ormanın derinliklerinde. Sabah çok erken.

Beyaz kırçıl sakallı yaşlı gezgin tiyatrocu amca gençlik maceralarını anlatıyordu. Otuz yıl önce, arkadaşları ile neler yaptıklarını. Knidos da(EK 82) “şifalı çiçek – bal toplama, balık tutma maceralarını. Köprücücesi hancının kızına fısıldadı; neredeyse duyulamaz bir ses tonu ile. Yavaşça. “Bahsettiği tüm isimler - arkadaşları şimdi (artık) yaşamıyorlar.” Hancının kızı yarı dalgın olan dinlemesini değiştirdi. Pür dikkat – daha çok dikkatle – can kulağı ile dinlemeye başladı. Daha sevecen bakışları gülümsemesi ile süslü; sürdürdü dinlemesini; nefes almadan. Beyaz sakallı ihtiyar tiyatrocu anlatmaya devam ediyordu. “Yaşlı takıcı kadın, kaldığı arkadaşının evinden, Mercan Köyü’nden taşındı. Öteki köye Denizce Köyü’ne gitti. Yıllarca Denizce Köyü’nde kaldı. Sonra ilk köyüne Mercan Köyü’ne döndü. Eskiden yaşıdığı evin yanında yeni bir eve taşındı. Kiralık; az bir paraya. Eskiden bahçesinde takılar yaptığı eski eve şimdi kediler dolmuştu. Kimse yaşamıyordu. Harabe olmuştu. Duvardan uzun uzun baktı. Eski günlerini görmedi-göremezdi. Gördüğü pek çok oynayan yavru - çocuk kedi idi. Takıcı kadının o gece yaptığı takıda dokuz kedi yavrusu vardı. Çok minik dokuz yavru

kedili bir gerdanlık yaptı.” Sustu. Sonra devam etti. “En değer verdiği takısı bu takıydı.”

Sustu. Uzun süre. Sonra konuştu. “Biliyor musunuz” dedi yaşlı tiyatrocı gülümseyerek “Takıcının kızı bana annesinin öldüğünü söylerken - anlatırken sesi boşluktan geliyordu.”

Yaşlı gemici “Oğlum denizlerde – sert dalgaları, hızlı akıntıları, ağır fırtınaları yaşamasin, onlarla uğraşmasin, vakit kaybetmesin; yaşamını yollarda geçirmesin; yolu yaşamasin” dedi. “Hemen gidilecek yere, limana çabuk varsın istiyorum” diye de ekledi. Taş ustası “Oğlum ormanlarda, dar patikalarda vakit kaybetmesin.. Sarp uçurumları uzun köprüleri dik yamaçları uzun ovaları yaşamasin; güzel taşlar aramasın hemen gideceği yere varsın; aradığı taşlar ayağına gelsin.” Gemici “oğlum sarayda oturacak sadece haritaları temize geçecek büyük bir masada.”

Taş ustası “Oğlum sarayda oturacak ve sadece mozaik planları yapacak büyük bir masada” dedi.

“ Peki” dedi hancı yer elması şarabını yudumlayıp “Yani, çocuklarınız sizin çektiklerinizi çekmesin istiyorsunuz.”

“Evet” dedi yaşlı gemici “sadece haritalarla uğraşsın benim oğlum. Bu noktaya varsın hemen. Yollarda vakit kaybetmesin.”

“Evet” dedi taş ustası “sadece mozaik planlamaları ile uğraşsın benim oğlum. Bu noktaya hemen varsın yollarda vakit kaybetmesin.” “

“Gemici, olmasın” dedi gemici.”Haritacı olsun”

“Taş ustası olmasın” dedi taş ustası “Mozaik planlayıcısı olsun”

“Gerçek bilgi yollarda değil varılan yerdedir” dedi gemici.
“Gerçek bilgi yollarda değil varılan yerdedir” dedi taş ustası.

“Peki, ama yollardaki bilgiler insanı nereye götürür – bir yerlere götürmez mi?” dedi hancı. Ve bu sözlerinin ardından geçen geceki rüyasını anlattı: “Rüyamda güneş battıktan sonra ıslak kumsalda kendi ayak izlerime basa basa geri mi ileri mi yürüdüğümü gördüm, yönüm beli değildi.” Konuşmaya – sohbetlerine devam ettiler. Yer elması şarabı eşliğinde. Gecenin geç vakitlerinde. Gökte büyüdükçe – yükseldikçe küçülen mehtaba dikkat etmeden.

Yedi, metre genişliğindeydi köprü (EK 83) bu köprüye dua için geliyorlar. Köprüde dua etmek güneş doğarken özellikle çok makbuldü. Her üç ayda bir dolunay gecesi sabahı nedense adet olmuştu. Kalabalık öğleden sonra geliyor gece güneş batarken dualar edinmeye başlanıyor güneş doğup dolunay batana kadar. Sonra dağılıyorlardı. . Kalabalıkta beyaz sakalı bir çiftçinin etrafında kalabalık vardı, çoğunluğu gençlerden oluşan. Köprücüsü yaklaştı çiftçinin neler söylediğini dinlemeye başladı.. “Zeytini kesince yeşeriyor ve de gençleşiyor” dedi çok yaşlı toprakla uğraşan adam sonra ekledi.”Çok çalışmanız gerek. Güneş doğmadan kalkıp güneş batana kadar bütün gün boyu oturmak yok çok çalışmak ister toprak, ağaçlar, zeytinler, buğdaylar.” Köprücüsünün yanındaki yaşlı bir rahip mırıldandı: “İnanmadıklarımızı söyleyince - kolayca - rahat ediyorsun. Karşınızdakilerin inandıklarını söylüyorsunuz. ... Bir tür sahtekârlık.” Omuz silkti Köprücüsü rahibin bu sözlerine. Zaten bir şey de anlamamıştı. Ayrıldı rahibin yanından. Kalabalığa karıştı. Köprüde dua eden insanlar arasında yavaşça yürümeye devam etti. Tam bu sırada karga çığlığı taklidi yapan kadından baş kâhin korktu. Korktuğunu belirtmedi. Belli etmemeye çalıştı.

Ama gayri ihtiyarı gözlerinin kısılmasının önüne geçememişti bu arada. Köprücücesi gördü onu. Donuk bastırılmış bakışlarını gördü baş kâhinin. Baş kâhin korktuğunun anlaşılmasına; Köprücücesinin bakışlarını gördüğüne kızdı, kendisine kızmasına da kızdı. Dağınık kalabalıkta. Bazalttan yapılma devasa bir insan başı vardı köprüye çıkan yokuşun başında. ..heykel mi bu dedi genç gemici. Yanında ki arkadaşına. Bir başka genç gemiciye. Yanıtı ve konuşmalarını dinlemeye başladı Köprücücesi.

Geçmişini kıskanıyorum sevgilimin, anlattıklarını önceki sevgilisi ile yaşadıklarını. Sustu genç gemici. Acıyla yüzünü buruşturdu. Köprücüce eşyaları karıştırırken tek kelime söyledi “Yanlış”. Yanlış kelimesi hangi kelimeye aitti söylemeye mi, kıskanmaya mı yoksa dinlemeye mi anlamaya çalıştı genç gemici. Cüce eşyaları yerleştiriyordu mağarasına. Altı farklı boyda ve değişik ağızlı zeytinyağı küpü; zeytin budama bıçağı seyrek iri dişli yarı testere gibi; dönerken sıcak suyla zeytinleri dövme işine yarayan pütürlü taşlar. Misafiri genç gemici de yer elması şarabı içiyordu; ağır ağır.

Sarmaşıkları saydı. Otuz yedi sarmaşık üst üste uzamıştı büyümüşü duvar gibi. On yedisi kurumuştu ve ötekiler ona sarılmıştı. Basbayağı bir duvardı patikada karşısına aniden çıkan. Ormanda. Üç ağaç arasını örten. Çok az gölgeli öğle sıcığında. Güçlkle yoluna devam etti.

Genç adama “beş kelimeli mektup yaz yüreğin varsa” dedi genç kız. “Peki” dedi genç adam. Yazdı. Beş kelimeli mektup: “Seni ne kadar sevdiğimi biliyorsun – biliyor musun?”

Sahilde kayalara oyulmuş basamaklar vardı. Denizde kaybolan. Suya değen son basamakta oturmuştu. Dizi güneşte ayakları serin suyun içindeki basamaktaydı. Merdiven daha da aşağıya doğru uzuyordu. Koyu lacivertte kaybolurken küçülen basamaklara baktı. Köprücücesinin hafif rüzgârda kırış kırış olan suyun yüzünden bakışları görmekte zorlanıyordu merdivenlerin (EK 84) sonunu. (EK 85)

Dut ağacını altına buruka suyu döktü. Ertesi gün ağacın her dalında sapı uzun yüzü geniş sadece dokuz yaprak vardı. Otuz üç dalda dokuz yaprak. Hızla saydı evet doğrudu.. ikiyüz doksan yedi yapraklı ağaç olmuştu dut. Tüm dallarında garip bir simetri oluşmuştu. Ertesi sabah tekrar buruka suyu döktü dutun dibine Köprücücesi. Her sabah. Uzun bir süre. Sanki büyümesi durmuştu ağacın. Yaprakları irileşiyordu o kadar. Her gün buruka suyu dökmeye devam etti. Ta ki yaprakların ağırlığının dallar iyicene aşağıya inip toprağa değene kadar. Sulamayı kesti. Büyüme durdu. Dalların ucu yere değiyordu. Tüm dallardaki ikiyüz doksan yedi yaprak büyüymüş kocaman olmuştu. Ölçtü. Bileğinden dirseğine kadar uzunluktaydı dut yapraklarının boyu. Ağacın gövdesi görünmüyordu. Yeşil geniş bir çadır gibiydi yapraklar. Gülümsedi. Artık şiddetli yağmurlarda sığınacağı bir köşesi olmuştu bahçesinde. Yağmur sesiyle - sesinde. Keyifle uyuyabileceği.

Söğüt yaprağı biçimli kılıcın yapılıp, tamamlanıp, bitirilip yetiştirilmesin yedi gün kalmıştı. Zamanından önce bitirdi. Çok yaşlıydı. Bu yapacağı son kılıçtı. Son olarak çok özenle sildi. Kalın ahşap masanın üzerine bıraktı. Huzurla uyudu. Aylar sürmüştü bu kılıcın yapımı. Teslim edeceği son günden yedi gün önce bitirmişti. Memnundu. Sabah kahverengi kurumuş lekeli buldu kılıcı. Anlamadı. Sildi. Ertesi gün yarı ıslak kahverengi daha büyük lekeli buldu. Anlamadı. Çıraklarına sordu. Bilmiyorlardı. Anlamadı. Silerken eline bulaştı koyu kırmızı renkli yoğun bir boya idi. Son üçüncü sabah ıslak kıpkırmızı kılıçtan masaya koyu kahverengi damlalar damlamış buldu. Önce boya sandığı şeyin kan olduğunu anladı. Korktu. Evet, kahverengi boya sandığı kan lekesi idi.

Kılıcı bitirdikten sonra hep kanlanıyordu kılıç; nasıl oluyorsa. Sildi. Nasıl, nerden kanlanmıştı ki bu son yaptığı yeni kılıç. Yörenin en ünlü kılıç yapımcısıydı. Kılıç yapma ustasıydı. Yaptığı kılıçlar kendi ve komşu ülkelerde çok ünlenmişti. Keskinlikleri, hafiflikleri, incelikleri ile. Son kılıcını o gece büyük bir tahta masanın altına sakladı. Derilerle de örttü iyice sıkı sıkı üstünü. Son iki gün kalmıştı. Üç gece sonra sabah erken krala götürecekti.

ti kılıcı. Öyle konuşmuşlardı. Gece masanın üstünde sakladığı kılıcın yanında yattı. Uyumadı. Sabaha kadar gözü kulağı açık yattığı yerden bekledi. Gelen giden olmadı. Sabah derileri kaldırıırken son derininde sıırsıklam kan içinde olduğunu dehşetle gördü. Yapışmış gibiydi. Açtı. Kılıç ve sardığı deriler baştan sona kan içindeydi. Çırakları ile yıkadılar temizlediler. Son iki gece kalmıştı. Masanın altına koydu. Başına da yaşlı yardımcısı, sağ kolu – yılların yardımcısını da ustasını oturttu. Sabaha kadar oturdular. Uyumadılar. Beklediler. Sabah horoz öterken kılıçtan yükselen koku ile kıpkırmızı sanki çelikten fışkırır gibi kan bastı. Korku ve ter içinde temizlediler. Son gece eline aldı kılıcı mağaranın kapısına oturdu. Ay ışığında pırıl pırıl renksiz gibi ama gizli mavi çelik beyaza yakın parlayıp durdu. Dikkatle. Gece hiç bir şey olmadı sabahın ilk ışığı ile birden sıırsıklam oldu. Ani bir ter boşanırcasına; çelikten kan sızmıştı dışarıya. Sanki kılıç kan terliyordu. Eli de kılıcı da kan yağmurunda içinde kalmıştı. Her yanı kılıcın taptaze kan doluydu. Kılıç ustası ne olduğunu öğrenmeliydi. Saraya haber gönderdi. Kılıcı gece saraya getireceğini-götüreceğini bildirdi. Kılıcı aldı. Yedinci Keşiş'in mağarasına gitti, küçük ormanı geçerek vardı dere kenarındaki keşişin evine. Olanları anlattı. Keşiş "lanet" dedi. "Yaptığın kılıçlarla ölenlerin laneti. Son kılıcında ortaya çıktı lanet". "Ne yapacağım" dedi yaşlı kılıç ustası. "Kral, yapabileceğim en güzel en son en iyi kılıcı bekliyor benden." O sırada keşişin misafiri Köprücüsü söze karıştı. "Önceden yaptığın başka eski her hangi yine güzel olan bir kılıcı götür, anlamaz nasıl olsa.." "Peki, bu kılıç" dedi usta. Güldü Cüce. "Bu kılıç senin. Onunla yaşayacaksın." "Denize atarım" dedi usta. Tekrar güldü Köprücüsü "Atabilir misin?" dedi. Soran bakışlarında gülümseme vardı. "Hayır" dedi usta. Aylar sürmüştü bu kılıcı yapması en güzel en iyi kılıcıydı son derece keskin ve dayanılmaz hafif ve de son derece sağlam kuvvetle de aynı zamanda. Hay-

ranlıkla şefkatle yaptığı kılıcına baktı. Yok, edemezdi de.. Kıyamazdı da. "Ama her gecede kanıyor" dedi keşiş ve köprücücüsine sakın olmaya çalışan bir sesle kılıç ustası.

Martı çığlıkları gittikçe arttı. Martılar oğaldı. Kanat çırpma sesleri de çığlıklara katıldı. Sonunda konuşan susmak mecburiyetinde kaldı. Bahçedeki herkes ve konuşan siyah pelerinli satrap büyük gürültüler çıkaran martılara bakmaya başladılar.

Çok çok beyaz bulutlar vardı gökte. Rüzgâra bağlı yeni sıcak esen rüzgârın sürüklediği, Belki bulutları bu kadar beyaz rüzgâr yapmıştı. Ertesi sabahı beklediler. Bakalım bulutlar yine bu kadar koyu kar kadar beyaz olacaklar mıydı, rüzgâr gene sıcak esecek miydi? .

Dağ yamacında binlerce martı yuvası yer alıyordu. Dik - eğik yamaç denize inerken – uzanırken hemen dimdik uçurum oluyordu. Şiddetli rüzgârlıydı her zaman bu uçurumlu yamaç. Yaz kış ilkbahar ve sonbaharda da. Yorgun tembel kısa küçük dalgalar kıyıya bırakıyordu kendini. Kumsal tepeciklerinden sonra içeriye geçen kumlar arasına sızan deniz suyu birikintilerinden küçük yengeç yavruları- renkli çakıl taşları- eski tahta parçaları - dal parçaları- kabuklar- balık omurgaları, tırnak gibi ince uzun deniz kabuklarını toplayıp bir deri torbaya koydu. İlerde ki, yüksekteki bir taş duvara taşıdı. Duvarın üzerine serdi - yaydı. Tüm topladıklarını teker teker. On beş adım boyunca kurumaya bıraktı topladıklarını; denizin getirdiklerini.

"Neden kızın sevgiyle parlayan gözlerini manolyaya benzettin, defne daha parlak değil mi" dedi, Köprücücesi, gülümseyerek. "Peki, o zaman.." dedi kadın şair. "Gece manolya, gündüz defne gibi parlıyor sevgilinin gözleri." Nedense - neredeyse utanarak. Şiirinin o satırını yeniden düzelterek - ekleyerek yazdı. O yazarken küçük bir kız şarkı söylüyordu.. "Yağmur yağar yerler yaş olur - parlar " .. Onlarda katıldılar. Tekrarladılar "yağmur yağar yerler yaş olur- gemiler yaş olur - parlar.. Sonra dallar sonra yapraklar yaş olur parlar.. En son da ..." Hanın bahçesinde. Panayırdan iki gün önce. Kalabalıkta. Öğlen vakti.

Koyu yeşil mürekkeple parşömene bir aşk hikâyesi yazıyordu Dördüncü Keşiş. Yazdı bitirdi yazısını. Dikkatle tek yaprak parşömeni okudu. Tekrar dikkatle okudu. Cümleleri saydı. Üç yüz on dört cümle vardı. Bir daha okurken siyah kömür boya ile otuz sekiz cümlenin üzerini karaladı. "Bitti" dedi uzatırken genç çömez keşişe. "Prensese götür, artık" dedi. Prensese mi yazdırmıştı, yoksa prensese mi yazılmıştı sormaya çekindi genç çömez. Belki yolda okursam kendim de anlarım diye düşündü. Sessizce. Kısa kestirme yola saptı; ormandan geçerken. Mektubu götürürken. Yolda mektubu okumadan önce yolunun üstünde karşısına çıkan yamaçtaki defne ormanının üçte biri kurumuştu. Ağaçların alt kısımları sarı kahverengi yapraklar doluydu. "Yağmur en çok bu yamaçta kendini seviyor - kendine seviniyor. Yağmur sesini - kendini dinliyor; yağmur sesini - kendine dinletiyor" diye düşündü genç keşiş. Mektubu açmadan önce.

Yağmur sonrası ve de yağmur sırasındaki toprak kokusu. Yağmurdan sonra da kaybolmadı bu koku. Sanki görünmez kokulu bir sis bulutu olarak kaldı. Yağmur tam gece başlarken güneş batarken bitmişti. Sona ermişti. Islak toprak ve çimen kokusuna sinen yağmur kokusu kıpırtısız yaşamını sürdürdü. Havada hiç rüzgâr yoktu. Sabahı da geçti. Ancak yağmurun kokusu ertesi günü öğlene doğru yavaşça eridi. Küçük rüzgârlar arasında. Son kokular kaybolurken oradan geçen prensesi şaşırttı. Uzun bir yolculuğa çıkmıştı. Ilık güneşte ki kokuya sonra yarı ıslak - nemli kurumaya yakın toprağı görünce gülümsedi. Ve haritaya burayı... “yağmur kokulu vadi” diye yazdırayım sara-yın haritacısına diye düşündü. Sonra uzun yürüyüşüne, yorgunluğuna fazla dayanamadı ve megalitenin (EK 86) dibine oturdu sırtını dayadı. Kâhinle görüşmeye gideceği tapınağa (EK 87) kadar yolu uzundu daha. Acelesi de yoktu. Nasıl olsa.

Rahat konuşkan neşeli şakacı esprili kim zaman dalgacı bir baba vardı. Tek bir de kızı. Kızı düz her zaman taralı çok uzun saçlıydı. Dokuz yaşlarındaki kız ile uzun boylu her zaman neşeli, zeki, şakacı baba iyi anlaşıyorlardı. Öğretmendi baba aritmetikçiymi ve köy köy geziyordu. Öyle hayatını (EK 88) kazanıyordu. . Karısı ve kızı köyde kalıyordu. Arada sıra görürdü kız babasını ve her seferinde de çok sevinirdi. Bir keresinde kızı ile denize girmiş. Ormanda kamp yapmışlardı. Ertesi gün eve döndüklerinde anne kıyameti koparmıştı. Çünkü baba kızının güre örgülü saçlarını açamamış ve kurutmamış olduğu için. Anne iki gün ıslak örgülü saçlı kızının saçlarını açarken babaya bağırır ama baba kızına göz kırpıp derede tutup pişirdikleri balıkları annesine anlatması için işaretler edip durmuştu, annenin bağırıp çağırmalarına aldırmadan. Kız ne zaman babasıyla olsa çok mutlu oluyordu. Babası onu çok güldürürdü her zaman ve de çok hareketliydi. Atının yelesine taktığı uzun yeşil tüyler onu da kızını da çok eğlendirirdi. Atını hızla sürer kızıyla kahkahalarla neşeyle gezerlerdi ormanlarda vadilerde. Hasta olduğunu sakladı kızından. Söylemedi. Uzak bir köye gitti. Saklandı. Orada öldü.

"Hem olduğu gibi kabul edeceksin kızı, hem de beklentin olmayacak ya da kızı olduğu gibi kabul edeceksin ama kızıdan beklentin de olacak. İşte buna benzer bir şeyler söyledi genç yeni gemici dün gece hanın bahçesinde şarap içerken. Tam kelimesi kelimesine hatırlamıyorum ama..." Sonra sustu Yedinci Keşiş. Yürümeye devam ettiler yan yana. Dördüncü Keşiş'le. Dün geceyi anlatıyordu Yedinci Keşiş. Dar patikada. Gül ibrişim ağaçlarının yanından geçip giderlerken. "Ben" dedi Dördüncü Keşiş "Tüm beklentilerimden kurtuldum" Yedinci Keşiş'e. Kısa bir an sustu. Derin de bir nefes aldı. Sonra ekledi. "Yağmur harıç". Bu kez de tozlu yaşlı zeytin ağaçlarının altında yürüyorlardı. Denize yakın. Kıyıya paralel. Dördüncü Keşiş kendi kendine düşündü - sordu, Yedinci Keşiş neden hep gülümsüyor karşısındakine, her zaman; dinlerken. "Çünkü" dedi "kelimelerin rengine, sesin tonuna dikkat ediyor daha çok kelimelerin anlamlarına sonra dikkat ediyor." diye de ekledi.(EK 89) Böylece kendi kendine cevap vermiş oldu. Kendi cevabına memnurlukla gülümsedi. Yedinci Keşiş arkadaşının neden gülümsediğini anlamadı, bir mana vermedi - veremedi. Tam soracaktı ki sormaktan da vazgeçti. Sessizce birlikte bu kez yaşlı çok - bol sinçaplı büyük kızılçam ağaçlarının yanı sıra yürümeye başladılar.

Dağlara çekilen keşişler vardı. Kimselerle konuşmayan. Her keşişe neden dağlara çekildiğini soruyordu. İki çömez. Birinci çömez soruyor ikinci çömez yazıyordu. Sonra bu yazıları manastıra götüreceklerdi; başrahibe vermek - sunmak için. Dolaştıkları bölge 'Evden Kaçan Gezgin Kızlar Yarımadası'nın tam karşısında idi..

Nilüfer çiçekleri renk değiştiriyordu. Pembe ve beyaz. Her yedi günde bir farklı bir renkle sabaha karşı görünüyordu suyun üstünde, kıpırtısız. Her zamanki hareketsizliği – kıpırtısızlıkları ile. Sekizinci Keşiş’in en sevdiği köşesi idi bu havuz başı. Itırların yanından havuza baktığı bu köşe. Çok ender de olsa bazen aklına “kızım olsaydı adını Nilüfer koyardım” diye düşünüp gülümsüyordu. Gülümsemesi de, bu düşüncesi de çok seyrek yaşadığı bir şeydi. Kışın aynı yerde bu havuz kenarında, kış ışığı yapraksız gülibrişim dallarında çıplak - yansırı. Çok soluk bir ışıkla.

Çocuk cüce annesine hediye seçti. Pek çok giysinin içinden. İpek uzun kollu şallar arasından. İnce beyazlar arasından en uzun şalı seçti. Beyaz yumuşak deriden bir torbaya koydurdu. Panayırda. Hızla eve doğru yürümeye başladı. Bir an önce hediyeyi annesine vermek için. Kalabalığın içinde. Tek başına. Büyüklere çarpmamaya dikkat ederek – özen göstererek.

Yedinci Keşiş parşömeni asık suratla; çekingenliğini, kararsızlığını örten bir yüz ifadesiyle Altıncı Keşiş'e uzattı. Altıncı Keşiş de sanki karşısındakinin yüzünü aynen yansıtırcasına; asık suratla ve dikkatle okumaya başladı parşömeni. "Sevişme sırasında... Kıvrık parmak ucunun hareketlerini yaşamaya başladı. Genç gemici ara da sırada böyle yapardı. Sevgilisinin nefesini dinleyerek. Parmağının ucu." Yedinci Keşiş kıpırtısız, ifade-siz bir yüzle okumayı kesip başını kaldırıp Beşinci Keşiş'e baktı. Beşinci Keşiş yere bakıyordu sessizce. Nefes alıp almadığı belli olmayacak kadar kıpırtısızdı gövdesi. Yedinci Keşiş şömineye uzattı parşömeni. Ateş, ucunu tutuşturdu hızla kıvrıldı parşömeni. İnce ıslak gizli bir ekşi koku, yanan deri kokusu ile kıvrıldı -kavruldu - karardı parşömen. Ateş hızla ilerleyerek - eriterek parşömeni yok ediyordu, isli bir koku yayarak - çıkararak. . Aynı anda Beşinci Keşiş sessizce odayı terk etti. Yedinci Keşiş ateşe bakıyordu. Tüm kelimeleri sırayla önce yavaş sonra hızla yok etti alevler. En son "parmak" kelimesi yok oldu ateş karanlığında. Koyu gri bir kül yumağına dönüştü. Yanan parşömenin içinde kayboldu, parmak kelimesi; kıvrılarak.

“Nasıl yaşayacağını biliyorum ama ne yaşayacağımı bilmiyorum.” dedi kırmızı eşarplı genç gemici. Bir şarkının dediği gibi de ekledi. **“Eee zaten hayat böyle bir karışıklık işte”** dedi içkili, işsiz / gemisiz, yaşlı gemici. **“Sen ona kulak asma”** dedi öteki mavi eşarplı gemici. Hancının yeni getirdiği yer elması şarabı dolu testiden ahşap dört bardağa şarap dökerken Köprücüsü **“Eee, evet hayat işte”** dedi **“Yaşanıyor işte”** diye de ekledi zor duyulan alçak bir sesle. Sustu. Sonra uzak bir ormandaki üç ağacı anlatmaya başladı. **“Evet, ormanda üç ağaç vardı. Üç çınar ağacı. İkinci çınar sadece bitkileri seviyordu. Hayvan ve insanları değil. Üçüncü çınar sadece hayvanları ve insanları seviyordu bitkileri değil.”** **“Peki, birinci çınar kimi seviyor”** diye sordu hancının şişman kızı. Gözlerini merakla iri iri açıp. (EK 90)

Heykelin yüzünü örten parmakları vardı. İki eli ile gözlerini kapamış. Bir elinin parmakları aralıktı. Aralıktan görünen göz kapalıydı. Görebilirdi gibiydi ama çok kısık – yarı kapalı gibi çok kısıktı göz kapakları. Öteki gözü zaten sımsıkı kapalı parmaklar örtmüştü. Dördüncü Keşiş en uzun bu heykelin karşısında kaldı. İlk kez gördüğü. Yeni getirilmiş. Bakmasını sürdürdü. Tapınağın bahçesinde. Akşamın turuncu güneşinde. Sessizce. Gökyüzünde tek bir bulut vardı. Duran bir toz yumağı gibiydi bulut çok açık sarı renkli, yaygın yayılmış kenarları erimiş – gibi - mavi gökte....

“Salona giren ve adında on bir harf olan ilk kişi; hain ve lanetli olan odur. Ondan uzak durun.” diye fısıldadı müneccim başı kralın kulağına. Her yıl yapılan satraplar toplantısından önce. Kral satrapların isim listesini istedi. Getirilen listeyi okudu üç isim vardı on bir harfli. İkisi çok sevdiği biri az tanıdığı insanlardı. Acaba kötü kalpli olan hangisiydi. Çıkaramadı. Kapıya bakmaya başladı. Yarı aralık dudakları hafifçe titreyen sakalı ile. İlk giren ismi üç harfli hem satrap hem de kırk kürekçili bir geminin kaptanıydı. Beklemeye, izlemeye devam etti.

“Beş farklı ülkede beş kez değişik kış yaşadım. Beş farklı kar yağışı gördüm. Ve geri döndüm” dedi cerrah- berberin eski karısı yaşlı kadın gezgin. “Her ülkede kar ayrı bir biçimde yağıyordu.” Dedi ihtiyar teyze konuşmasına – anlatmasına devam edip. Kalabalığa yaklaşırken yanındaki genç balıkçıya. Balıkçı büyük bir saygıyla dinliyordu beyaz saçlı güler yüzlü ihtiyarı. Yürüyüşünü yavaşlatıp adımlarını yaşlı kadının adımlarına uydururken.

İki yanı sütunlu geniş büyük bir kapıdan girdiler. Sütunların üst yanaklarında kabartma hayvan heykeller vardı. Çok canlı, sahici gibi yapılmışlardı. Kapıdan geçerken başlarının üzerinde iki mermerden yapılma büyük iki hayvan heykeli vardı. Büyük iki siyah kartalın pençesinde yavru iki beyaz güvercin. Anlatmaya devam etti Dördüncü Keşiş bakışlarını heykellerden ayırıp Köprücücesine "Pembe ada her şeyi ile pembe idi. Kumlar, ağaçların gövdeleri, yaprakları. Sadece ton farkları vardı pembe-ler arasında. Açık pembe koyu pembe. Ayrıca açan tüm çiçekler de pembeydi yine... Bu ada sadece bir haritada yer alıyordu." Sustu. Sunak salonuna girerlerken. Köprücücesi Dördüncü Keşiş'in adayı anlatmayı dönerken yolda sürdüreceğini anladı - sandı.

Genç ırak güzel engin kıpırtısız mavi denize bakmaya başladı. Yolculuğuna ara verip. Çok dar patikadan denize yaklaştı. Yavaşça yürürken zeytin ağılarının arasından bir yandan da denize bakmaya başladı. İki zeytin ağıı arasından deniz görünüyordu. Tam o aralıktan bir kız denizden ıktı. Bir an durdu. İki zeytin ağıı arasında göründü balıkçının kızı. Sonra evine doğru gitti. Kızı izledi çırak bakışları ile iki zeytin ağıı arasından. Sessizce, kıpırtısız. Gzetler gibi. Kız onu fark etmemiştii bile. Kız kaybolduktan sonra yoluna devam etti genç ırak. Fresk ustasının genç çırağı gece atölyede çalıştı. Freskini bitirdi. Freskte şunlar vardı: Geniş gökyüzü, büyük deniz. Sahilde yedi zeytin ağıı beşinci ve altıncı ağıı arasında bir genç kız, yer toprak ve kum karışımı. Usta resmi gördü güldü çok sade bir fresk dedi. Ekledi "Ama kız hem çok güzel hem de - ama - ağılardan daha büyük, orantısız, doğru mu" dedi gülerek. "Doğru" dedi çırak ciddi ciddi gülümsemeden. Ustanın gözü öteki freske iliştii çırağın eskiden yaptığı. Freskte kayık vardı. Mavi denizde kocaman bir kayık. Tam denizin ortasında.  balıkçı kökleri, dalları ve yaprakları ile kocaman bir ağıı taşıyorlardı; kayıkta. Çok büyük bir incir ağıını. Ve ağıta yedi kuş vardı. (EK 91)

On yedinci devin sağ eli sol elinin iki katıydı. Kocaman, büyük, geniş. Ayrıca bütün diğer devlerden de daha iriydi. Üç metreye yaklaşan boyu ile. Yine öteki devlere göre bir diğer farkı da sol elinin altıparmağı olmasıydı. İki işaret parmağı vardı. Sağ eli ise beş parmaklıydı. Diğer devler gibi dağ yamaçlarında değil uzakta ormanda yaşardı. Dere kenarı mağarasında sadece meyve ve ot yerdı. Göçebe çingeneler bu bilgiyi aldıklarında, yaşlı çingene başkan bunları onlara – çingenelere söylediğinde bayram - festival yaptılar sevinçle. Bu yeni konakladıkları yerde. En güzel dansı boynu mor eski yanık lekeli bir genç kız yaptı.

İstemeye istemeye de olsa hekim rahipler masal anlatıcısını yanlarına aldılar. Onun çok konuşmasından sıkılacaklarını bile bile. Masalcının sustuğu neredeyse hiç görülmemişti. Eski zamandan kalma yıkıntılar arasından yollarına devam ettiler. Bu yol sanki kestirmeydi Hep konuşuyordu masalcı. Durmaksızın. Yolda ara sıra zehirli böceklere rastladılar. Zehirli böcekler harabeleri yabancıların yağmalarından koruyordu. Harabeler arasından yollarına devam ettiler. Harabelerde etraftaki eşyalar arasında: Bronz yassı balta, aslan biçimli küçük bir parfüm şişesi, kırık köle kelepçeleri, yarıya yakın kısmı kırık kartal biçimli broş, çok miktarda kırık zeytinyağı amforaları, çifti olamayan deri sandaletler, pişmiş topraktan yapılma kırık pek çok kırmızı kâse, kırık mavi cam vazolar, bronz kargılar, saç tokaları, yedi bez bebek - ikisinin yarısı yanık, biri parçalanmaya yakındı.

Mağarasının bir duvarına beş nilüfer resmi yaptırdı sekizinci keşiş fresk ustasına. Üç ay sürdü pembe açık mavi ve beyaz nilüferlerin yapımı. Lacivert durgun su zemini üzerinde ateşin ışığında geceleri parıldıyor sanki göz kırpmıyor gibiydiler sakın kıpırtısız nilüferler.

Pencerenin camına kutsal hayvanın resmi - şekli kazınmıştı. Korkudan camın o tarafına bakamıyordu ilk görenler. Hafif kabartmalı şekil yukarı kısmındaydı pencerenin; gökyüzünü daha yakın kısmında. Pencere tam karşıdaki hafif yamaçtaki nar ve erguvan ağaçları dolu yamaca bakıyordu ve de varsa bulutlara yoksa açık mavi boşluğa. Cama kazınmış kutsal hayvan sekiz ayaklı evi tüm kötülüklerden; sel, hayvan, hırsız, rüzgâr – fırtınaya karşı koruyordu.

Parşömeni tahta masanın üzerine bıraktı. Gülümsedi parmağını uzatıp kâğıttaki ikinci kelimeyi işaret etti. "Bu kelimenin anlamı muamma değil" dedi Üçüncü Keşiş. "Ne peki" dedi Altıncı Keşiş merakını saklamaya çalıştığı yarı gizli kızgınlığının ses tonuna yansımasını geri çekmeye çalışırken. "Muamma dediğin Smyrius'lu (EK 92) bir kızın adı" dedi gülümseyerek Üçüncü Keşiş.

“Ayın arka karanlık, görünmeyen yüzü” dedi Oyunbozan mehtaba bakarken gülümseyerek. “Herkesin arka karanlık bir yüzü vardır” dedi Köprücüsü gülümseyerek. Aşkın bile. Hatta ayrıca... (EK 93)

Dilsiz martının oyunlarını izleyen/anlayan ikinci insan takıcının kızıydı. Takıcının kızı annesinin ölümünde ve sonra hiç ağlamadı. Gözleri kupkuru idi. Mezara verdikleri günün akşamı kıyıda kayalıkta dolaşırken birikmiş martıları büyük gürültülerle seslerle bir martıyı izlerlerken gördü. Havada tek bir martı türlü hareketler yapıyordu sessizce, yamaçta ayakta sayısız martı çıkardıkları çeşitli seslerle gökte ki martıyı bakışlarıyla takip ediyorlardı - izliyorlardı. Durmadan başlarını sağa sola çevirip. Oturdu izledi. Yüzlerce martının yanına. Sert eğik kayalık yamaçta. Gökte tek bir martı çeşitli şekiller çiziyordu havaya kanatları ile kimi zaman değişik hareketler yapıyordu. İzledi baktı. Anladı. Öğrendi. Sessizce her yaptığı bir şey anlatıyordu martının. Tıka basa takı dolu bahçe masasındaki annesini ölümünü izledi martıdan. Martı gördüklerini anlatıyordu. Ve annesinin kucağında birden kalbi durdu. Öldü. Ölümünü ve onun boğuk - boşluğa yuvarlanan şaşkınlığını çaresizliğini anlatmıştı hareketleri ile diğer martılara ve takıcının kızına. Ağlamaya başladı genç kız. Saatler sürdü ağlaması. Martı başka şeyler anlatmaya başlamıştı şimdide. Limana yeni yanaşan bir gemiden indirilen devetüyü dolu çuvaları anlatıyordu. Güneş batıp artık görün-

mez olduğuunda tüm martılar birden uçup gittiler.(EK 94) O günden sonra kız her yerde dans etmeye başladı. Artık onu takıcının kızı değil dansçı kız diye çağırıyorlardı. Ve de tüm civar yörede dans edenlerden daha güzel dans ediyordu. Dans ederken bir yandan gülüyor bir yandan ağlıyordu. Önce hem gülüyor hem konuşuyor sonra hem ağlıyor hem konuşuyor sonra tekrar hem gülüyor hem konuşuyor sonra tekrar.. Derken bunları yaparken yavaşça dans etmeye devam ediyordu. Sonra gülmesini ve ağlamasını ve konuşmasını azaltırken dansını hızlandırıyor. Sona doğru hem ağlamasını hem gülmesini hem konuşmasını kesiyor hızla müthiş çevik hareketlerle kimi zaman diz çöküp kimi zaman sıçrayıp kimi zaman çok yavaş dansına devam ediyordu sessizce. Çok sonra da gittikçe yavaşlayıp dansını sona erdiriyordu. Her zaman son hareketini yere çömelerek; başını kendine eğerek bitiriyordu.

Tanık olduğu her şeyi havadaki dansı ile anlatıyordu dilsiz martı. En önemlisi sezdiriyordu. Çok değişik çeşitli biçimlerde uçuyor. Değişik bir türlü dans ediyordu. Gördüklerini, görerek yaşadıklarını anlatıyordu. Fırtına da dalgalarla uğraşan gemileri, balık avlayan balıkçıları, güneşin batışını, kumsalda öpüşenleri, balık sürülerini... Birden oluşan tehlikeli akıntıları, yeni çiçek açmış küçük gelincik tarlalarını inanılmaz takla kanat ucu hareketleri ile. Tekrarlarla bir dil oluşturmuştu. Pantomimciydi aynı zamanda. Sezgileri yansıtıyordu.. Değişik dönme hareketleri, figürleri ile. Gece tam batarken. Diğer tüm martılar kayalıklara dizilip karanlık iyicene bastırana kadar dilsiz martının dansına anlattıklarına bakıyorlardı. Neler anlattığı, tanık olduğunu anlıyorlardı seziyorlardı. Arada kıpırdayıp. Çok heyecanlanınca da bir iki, biraz ses çıkarıp, kanat çırpıp. Seslenerek, martıca bağırarak- haykırarak bu sessiz martıya; seni anladık ne güzel anlatıyorsun dermişçesine, katılmaya çalışıyorlardı. Tek kişilik bir gösteri idi yaptığı dilsiz martının yamaçtaki kayalıklarda. Güneş batarken.

Ağustosböceklerinin birden başlayan uğultusu hücum eden bir ses ordusu gibi zeytinlikler arasından geçti. Gündüz ağustosböceği ağaçta göröl(n)müyor fark edilmiyordu. Kanatlarının kirli açık kahverengi rengi ile ağaç kabuğunun taba renkleri karışıyordu. Hele gece hiç görünmüyordu. Yeşil elmasını - meyvesini kesti. Dörde böldü. Ağır ağır yedi. Uzandı. Kıvrıldı deri battaniyesine. Uyudu. Yavaş yavaş cırcır böceklerinin sesine alışa alışa. Kendini alıştırta alıştırta. Bir ara uyandı. Sesler çok artmıştı; çok sıcak yaz gecesinde. Bu sesleri ateşli bir ok kesti yanarak uçan. Tam dört yüz seksen adım gitti yanan ok. Ve sonunda denize düştü söndü. Ama uçan ateş - ışık tüm ağustos böceklerini susturmuştu. Köprücücesi yayını ağaca dayadı. Kalın deri battaniyesine (EK 95) - örtüsüne sarıldı. Uykusuna devam etti. Ağaçlarda üstü üste salkımlar olarak yere değen dallara yapışmış - yer alan tüm ağustos böcekleri susmuştu. (EK 96)

Freski uzun uzun inceledi başrahiple kral. Fok dışından yapılmış satranç taşları hediyesinin yanında durdu Kral. Kral freskin resmin sağ köşesine işaret etti başrahibe. İşaret ettiği yerde ters uçan yedi martı yapılmıştı. "Adı ne?" diye sordu. Başrahip "Resmin mi?" diye sordu krala.. "Hayır, ressamın" dedi kral.

Erguvan ağacının altına toprak yığdı. Ayakları ile ezdi. Üç geniş deriyi uçlarından birini ağaca, birini topraktaki kalın bir köke sonuncusunu da ağır bir taşa bağladı. Dikkatle sıkı sıkı. Geniş derinin diğer uçlarını da boyunun hizasında ağaca bağladı. Alt alta. Ağacı direk gibi kullandı. Ağacı çadır kıldı – yaptı. Uzaklaşıp baktı. Karşında erguvan ağacının ince uzun gövdesi çadırın orta direği olarak duruyordu. Beş altı geceliğine nisan yağmurları bitene kadar kendisini koruyacak çadır karşısındaydı.

Yattı. Uyumadan biraz kendi kendine konuştu. Yağmurda şunları söyledi – mırıldandı kendine: “Ayrılık daha başlangıçta oluyor – yer alıyor beraberliğin ilk günlerinde” (EK 97)

Birinci duvarı şöyle yaptı genç taş ustası: Önce küçük taş iri taşları üst üste koydu sonra boşluklara küçük küçük taşlar yerleştirdi – tıktırdı. Taşların aralarına hiçbir malzeme koymadan. Dikkatle. İrili ufaklı taşlar dümdüz sıralandılar topraktan yukarı doğru. Keski ile taşların küçük çıkıntılarını da düzeltti yine nefesini tutup dikkatle. İkinci duvarı da şöyle yaptı: Andezit ve granit taşları yavaş yavaş üst üste koydu. Aralarına yapıştırıcı malzeme sıkıştırdı - tıktı-koydu. Kum + tutkal + ince toprak. Yekpare oldu duvar. Dikkatle dümdüz sıralandılar yukarı doğru taşlar. Keski ile taşların küçük çıkıntılarını da düzeltti dikkatle. Lamponia Panayırı'na yetiştirdi bu duvarları, Asyalı misafir satıcılar için hazırlanan iki uzun duvarlı yerin hazırlıklı bitti; böylece.

“Farklı ile normalin karıştığı dünya” dedi dedi hancının kızı. Düz yüzeyde dikişi kolaylaştıran eğri dikiş iğnesini arıyordu bir taraftan da. **“Farklı ile farksızın” dedi hancı masada Giden Kızlar Körfezi’nin haritasına bakarken.** Köprücücesi masa ile şömine arasında çömelmişti. Dikkatle kırılmış eski bir vazonun saklanan kırılan - ayrılan parçalarını tutkalla tutturup – yapıştırıp kum dolu geniş bir ahşap leğene koyuyordu. Eskiden kırılmış eski bir vazonun parçalarıyla meşgul oluyor bir yandan da **‘Meşguliyet, meşguliyet’ diye mırıldanıyordu.**

Kilit üzerine gün ışığı vurduğunda açılıyordu. Bulutlu havalarda ya da gece açılmıyordu. Anahtar gün ışığı olmadan dönmüyor çalışmıyordu. Bu nedenle bahçe duvarının yanındaki bu mahzene her istenildiğinde inilemiyordu. Mahzenin kapısı karağaçtan yapılma ve çok eskiydi.

Bire bir boyutunda Lapidus lazis (EK 98) taşından yapılma bir kedi heykeli dimdik oturan. Kuyruğu gövdesini dolaşan - dolanan.. Kutsal günlerde bahçede dolaştırılan diğer günler ışıksız bir mahzende saklanan. Değerli eşyaların yanında. Çalındığına uzun süre kimse inanmadı. İnanamadı. Uzun araştırmalar sonucu bir şey elde edilemedi. Bulunamadı. Aylar sonra yanlış bir yere kaldırıldığı anlaşıldı. Tesadüfen bulundu mahzende. Herkes rahatladı.

Çok hafif belli belirsiz azcık değişik fesleğen ile lavanta arası gizli bir koku çıkarıyordu taş. Kokulu bir taşı. Taş bu kokuyu bir insana değdiğinde çıkarıyordu. Değdiği insanın davranışlarının gerçek mi sahte mi olduğunu anlatıyordu. Davranışlar sahici, samimi ise güzel koyu bir manolya kokusu, sahte – yapmacık ise limon - kekik karışımı bir koku çıkarıyordu taş. İnsan davranışlarının gerçeğini sahteden nasıl ayırt edebileceğini öğretiyordu - bildiriyordu. Koku farklılaşıyordu birine temas ettiğinde. Duygular sahte mi gerçek mi diye. Küpe yapılmıştı bu taşlardan dünya da üç çift vardı bu küpelerden. Prenses prensi öperken sarılırken deriye temas eden küpenin çıkardığı gizli hafif koku hep sahteyi işaret ediyordu – söylüyordu; hep limon kekik arasıydı koku. Prensesin karşısına hep sahte prensler çıkmıştı- çıkıyordu. Prenses onun için çok üzgündü. Hiç karşısına sahte duyguları olmayan bir prens çıkmamıştı.. Ta ki bir gün çok üzüntülü iken dansa kaldırdı kendisini esmer hiç gülümsemeyen bir prens. Dalgın, kibar ve koyu bakan bu prensle dans ederken ilk kez farklı, yeni bir koku yükseldi kolyeden çok hoş ağır bir manolya kokusu. Gülümsedi prenses. Evet, işte buydu sahici duyguların kokusu. Prens ilk kez gülümsedi dans ederken. Prensesin ona ısıltı baktığını görünce. (EK 99)

Beş yol ağzındaki kulübe. Tek odalı. Tek pencereli. Balkonlu. Büyük yaşlı bir manolya ağacının üzerinde. Kalın bir ip merdiven var. On yedi basamaklı. İp merdivenle tırmanıyor ve ilk büyük ayrılmış dalın önüne ahşap tahtalarla yine ahşap çivilerle uzun süren bir zamanda yaptığı kendi küçük evi. Kapının önü beyaz çakıl taşları ile dolu. Kapı önüne siyah çakıl taşları serpti beyaz çakıl taşları arasına. Uzun bir servi ağacı şeklinde. Altına da beş balık. Yine siyah çakıl taşları ile. Balkondan çıkıp baktığında kapısının önünde toprakta - yerde servinin altında siyah çakıllardan yapılmış beş balık görünüyordu. Köprücücesinin ormandaki az gelip kaldığı odası – evi idi burası. Eve gelirken beyaz taşlar içinde siyah taşlardan yapılma beş balık sola doğru yüzüyor; evden çıkarken beş balık sağa doğru yüzüyordu. Öyle görünüyorlardı. Her seferinde eve girip çıkarken gülümsüyordu Köprücücesi bu yön değiştiren balıklara bakıp. Uzakta rüzgâr estiğinde evin hemen yanındaki üç büyük ceviz ağacının dalları atın yelesi gibi sallanıyordu.

Yaşlı kadın sahaf beş parşömen tomarının yerine değiştirdi. Tek ve ilk gezgin olmayan kadın hekim rahibenin hastalarının onun ayağına geldiği yaşadığı hiç ayrılmadığı köyün ayrıntılı haritası vardı dar uzun ilk birinci parşömende.

İkinci parşömende ayakkabı tamiri işleri hakkında bilgi ve bu işlerde kullanılacak aletlerin yapımları gösteriliyordu.

Üçüncü parşömen avlanma yöntemleri ve aletleri hakkında bilgileri içeriyordu. Dördüncü parşömen çok değerliydi. Parşömen de pek çok farklı kayık tipinin – biçiminin yapılma aşamaları hakkında ayrıntılı bilgiler vardı. “Kalbin zekâlıysa hayatında şiirsellik vardır” dı parşömenin son cümlesi. Yatık bir yazıyla yazıyordu. Son beşinci parşömende Bylentus.. Bilentus bölgesinin (EK 100) ayrıntılı haritası vardı ve ayrıca bölgenin coğrafi durumunu anlatıyordu. Yaşlı kadın sahaf üzüm ve incir izli yapışmış parşömenleri sahaf dükkânının daha arka kısmına kaldırmayı düşündü.

Kızla çocuk öpüşürlerken martılar seslerini çığlıklarını kesiyorlardı. Martılar kendiliklerinden susmaya başladılar. Genç çoban ile balıkçının kızı öpüşürken. Yukarıda. Kayalıkların gerilerdeki kovuğunda. Denizi çok yukardan; uzaktan gören.

Parşömendeki yirmi yedi cümleden sekizini kazıdı sildi. Dikkatle. Sulu tutkallı beyaz bir mürekkeple Kurumasını bekledi. Sonra yerine yenilerini yazdı.. Yeni farklı değişik sekiz cümle yer aldı parşömente. Herkes uyurken. Altıncı keşif. Karanlıkta. Mum ışığında. Sessizce. Yazmaya devam etti.

Haritadaki adı 'Kaz avlusu' idi. Aynı yerin başka bir harita da ki adı 'Kartal çimeni.- düzlüğü' idi. Bu farkı bulan İkinci Keşiş sevinçle iki haritayı koltuğunun altına sıkıştırıp başrahibin odasına doğru yürümeye başladı. Gülümsüyordu bir yandan da.

Şaman simgesi – işareti kazayağını büyük vazonun üzerinde ki çiçek resimleri arasında nereye çizmesi gerektiğini öğretti o gün. Çok yağmurun yağdığı gün. Dışarı çıkılamayan. Hancının şişman evde kalmış hiç evlenmemiş şişman kızına Köprücücesi. Hanın yemek yenen büyük salonun yanındaki küçük mermer salonun ahşap tavan süslemesinde pek çok kazayağı motifi vardı. Çok eskiden kalma. Arada başını kaldırıp yukarıya - onlara bakıyordu. Gümüş yaldız bezemeli sığır boynuzundan yapılmış içki kabını hancının kızı getirdi. İçi yer elması şarabı dolu olan. Sabah içinde çanak, çömlek ve cam kaplar bulunan ahşap dolabı özenle temizledi. (EK 101)

Martı çığlıkları gittikçe arttı martılar çoğaldı kanat sesleri de çığlıklara katıldı sonunda konuşan susmak mecburiyetin de kaldı. Bahçedeki herkes ve konuşan siyah elbiseli satrap martılara bakmaya başladılar. Hititli tüccar sırtındaki çuvalın içindeki pek çok miğferle o da bakmaya başladı. Miğferler bakırdan yapılmış kuzgun kafası şeklinde idi. Çok küçük menteşelerle rzgardan sallanan kanatları yapmıştı miğfer ustası, atın üzerinde uçmaya çalışan bir karakuş grntş görünüyordu.. Miğferin tepesinde – miğferinin ştnde gözleri lal taşından yapılmış demir küçük köpek kabartmaları vardı. Hititli tüccarın atının eyeri ipektendi ve üzerine zincir dikişle sülün motifleri işlenmişti. Birbirine bitişik, geyik kılıyla doldurulmuş iki yastıktan oluşan değerli bir eyer hediye getirmişti prensese Hititli tüccar. Arka yüzüne leopar deri parçaları yapıştırılmıştı, deri matara Hititli tüccarın belinde yer alıyordu. Martılar dağıldı, satrap konuşmasını kısa kesti. Hititli tüccarda yoluna devam etti.

Genç kral küçük bir krallığı ele geçirdi - zapt etti. Yeni sahip olduğu bu küçük sarayda en çok söylenen şarkının bir kargadan bahsetmesine çok şaşırdı. Liman köyüne ülkesine dönünce bunu Mısırlı kaptana anlattı. Mısırlı kaptan tamir için gelmişti bu kez liman köyüne. Açık güvertede gemiyi azgın denizden koruyan karaağaçtan yapılma ahşap kepenklerin onarılması için.

Yaşlı marangoz – mimar size bir şey anlatayım dedi. Başladı konuşmaya. Yirmi ağacı bölüşmek gerekiyordu. Anne babası ölen iki kız kardeş arasında. Yapraklarını dökten 18 ceviz ve dökmeyen iki ağaç vardı. Ardıç ve manolya. Abla cevizleri aldı kız kardeşine de yapraklarını dökmeyen iki ağacı verdi. Kardeşini kandırdı abla. ‘Aaa, bak yılın her günü yapraklı iki ağacın olacak’ diye. Kız kardeşi de ablasına gülümsedi. Kandı. (EK 102) “Bir yolculuğumda tanıdığım bir hiç şarap içmeyen ile öteki çok şarap içen iki kardeşin maceralarını anlatayım mı” dedi Hititli tüccar. Kimse cevap vermedi masada. Şaraplarını içmeye devam ettiler. Tüccar da sustu. Yaşlı marangoz zaten susmuştu. Uzun süre konuşmadı Hititli tüccar. Anlatılanları dinledi. Küsmüş müydü kalabalık masada oturanlara. Anlaşılmadı. Yaşlı marangoz kalktı masadan. “Ah abla, ah” diye mırıldanıp; geniş bir gümüş sahanda altın ve gümüş tokalar dolu mermer küçük masanın yanından geçti. Bu sırada merhemlerin olduğu küçük torbayı, ilaç sandığını ve tıraş aletlerini almak için yukarı odasına çıktı berber-cerrah. Üst kattaki balkon kapısını örten keçeden duvar halısının yanından geçip odasına doğru.

“Sise - siste delik açabiliyorum” dedi genç rahip ve kemik uzun boynuzu üfledi. Ağır ve ıslak bir ses dolaştı salonda. “Bu ses” dedi genç rahip heyecanla “sisi dağıtıyor.” Kimse inanmadı. İspatlamak için sisli bir gece limana indiler. Sahiden de - hakikaten de boynuz sesi gizli bir rüzgâr gibi sisi dağıttı. Nereden buldun sorusuna şöyle cevap verdi genç rahip :“Çok uzak bir ülkeden getirilen sarı saçlı, mavi gözlü iri yarı yaşlı savaşçı erkek bir köleden.”

Çok ince ama kırılmaz mermer tabakalar vardı. Satılık eşyaları arasında Hititli tüccarın. Şiir yazmak için kullanılan.. Çok değerliydi - pahalıydılar. Kâhinin kızı üç plaka aldı şişman Hititli tüccardan. En incelerinden. En beyazlarından. En damarsızlarından.

Gök gürültüsü kuşu müthiş bir kuştur. Genç gemici öteki gemiciye anlatıyordu. Bu kuş ötünce gürültülerle gökkuşağı çıkarmış ve yağmur dururmuş. Bildiğim gizli bir şelale var onun sol tarafındaki mavi gelincik tarlasının hemen üstündeki gölde gece gündüz her gün her mevsim her yılın her anı gök kuşağı var. Sular devamlı çağladığı ve de devamlı rüzgâr estiği için bu yerde her zamana gök kuşağı görünür. Dedi. "Gece nasıl görüyorsun ki" dedi.. "Dolunay da" dedi genç gemici çok kısık bir sesle. "Neden kısık sesle konuşuyorsun" diye sordu. Şarabını yudumlarken. "Çok güzel oluyor da onun için hatırlayıp anlatırken de aynı duyguyu yaşıyorum da onun için" dedi bu kez gülümsüyordu da bir yandan. Kısık sesle ekledi. "Öyle gerekiyor.. Dedi iyicene kısık neredeyse duyulmayacakmışçasına bir sesle.. Neredeyse korkacakmış - korkuyormuş gibi idi ses rengi.

Yedi heykel yan yanaydı. Taşa işlenmiş – taşta canlandırılmış yedi canlı varlık. Üç hayvan dört insan. İnsanlar: Anne, baba, çocuk, kral. Hayvanlar. At, köpek, aslan.. idi. Açık sarı mermerden yapılmışlardı. Pürüzsüz parlak fosforlu gibi. Tam deniz kıyısına konulmuştu – yapılmıştı. Yüksekçe bir granit kayalığın üzerine. Limana giren her gemi bu yedi heykelin önünden geçiyordu; mecburen.

**“Nehir ağzı dolacak, karşı kıyıyla bu kıyı birleşecek, kapana-
cak nehrin ağzı.”** Gülerek ekledi satrap **“ama hiçbirimiz de
görmeyecek bu oluşumu .Yıllar sonra olacak bu olacak olanlar”**
dedi ve gülümsedi. Köprücücesinin **“Kıyıdaki eski kalıntı sütun-
lar hariç”** sesine başlarını çevirdiler. Evet, tam denizle nehrin
birleştiği yerde bulunan çok eski zamandan kalma, eski harabe-
lerde, kalıntılarda suya yarı yatmış - batmış beş büyük mermer
sütun vardı. Yarısı yosunlu yarısı güneşte kuru.(EK 103)

Yumuşak taş topraktan çıkarıldıktan sonra zamanla çok sertleşiyor bir tür çelik kıvamına geliyordu. Çamurdan çıkarılıyordu bu taş cinsi. Çıkardı taş yumağı. Mağaranın en ucunda ki yerden. Kalın killi ıslak bezi çıkardı sardı. Çalışmaya başladı. Üç gün sonra heykel-büstü bitirdi. Büst bittiğinde kucakladı. Mağaranın önüne götürdü. Kırık bir sütunun üstüne üzerine koydu. Dereye gitti. Balık tuttu. Döndü. Yaklaşırken mağaranın önünde kollarını kavuşturmuş taştan başrahip büstü kendisine gülümsüyordu. Ne güzel bir büst-heykel yapmışım diye düşündü taş ustası. Ona gülümsedi. Yaşlı heykeltıraş-taş yontucu. Biraz ilerde erguvan ağacının altında Köprücücesi. Susan inat eden çocukları da ikna edip onlarla hep birlikte şarkı söylüyordu – söylüyorlardı.

Biraz sonra ilerdeki harabeye gidecekler ve dört bin yaşında bir duvarı bulacaklardı. Sık sık yaptıkları gibi. Hep beraber çömelip derin bir nefes alıp sonra da dokunacaklardı. Parmak uçları ile sonra ayuçlarını bastıracaklardı. Tüm güçleriyle zamanı hissetmek için. Hissedeceklerdi de. Hep beraber. Çocuklar ve Köprücücesi.

Rüzgâr satıcı o sene Lamponia panayırına gelmemişti. Nedeni sonra anlaşıldı.. Hititli tüccarın duyduğuna göre. (.EK 103-A)

Yedi kelimeli mektup: “seni ne kadar çok sevdiğimi biliyor-sun – biliyor musun?” yazdı prenses parşömene. Katladı. Gece ziyaretine gelecek olan sevgilisine elden vermek için.

Ses amforalarında kralın sesi saklanıyordu. Her yıl bir gün. Doğum gününde söyledikleri. Otuzuncu doğum gününde söylediği şarkının amforası dört kulpluydu. Bir tek onun dört kulpu vardı. Diğerleri hep iki kulpluydu. Çünkü sadece o gün söylediği şarkı sevgiden bahsediyordu. Diğerlerinin hepsinde savaş ve zafer vardı şarkılarının sözlerinde.

Parşömenin o sayfası biraz daha sarıya yakındı diğer sayfalar beyaz ağırlıktaydı. Sadece o sayfa da renk az da olsa değişiyordu.. Yazı aynıydı. “Acaba kopya mı yoksa sahte bir ekleme mi” diye şüpheyeye düştü yaşlı sahaf, sonradan eklenen bir parşömen sayfası mıydı? Cildi inceledi. Dikiş izleri de farklıydı. Ya da ona öyle gelmişti. Anlamadı. İplikler daha yeni gibiydi. Tam karar veremedi. Başka kime göstermeliydi? Biraz önce gelmiş yeni gelmişti, bu parşömen tomarı dükkânına. Çuval içinde. Dipte bulunduğu. Çuvalda öteki iki parşömen daha vardı. Nesaumnilece (EK 104) dilinde. Birinin konusu atlar ikincisi de köpeklerdi. Şüphelerinden kurtulmak ya da doğrulamak için. Beşinci Keşişe götürdü insanın bebekliğinden bahseden bu üçüncü parşömeni. Beşinci Keşiş inceledi.. Uzun uzun. Başını salladı. Yukarı doğru. Kaşlarını kaldırdı. Anlamadım der gibi. Sustular.

Birden esen rüzgârda parşömenler dağıldı – uçtu. Arkalarında koşup kimini yerde kimini takıldığı çalılarda ağaç dibinde aradı buldu topladı. Saydı. Yirmi altı çıktı parşömenler. Hâlbuki kendisine yirmi yedi teslim edilmişti. Verilmişti. Bir parşömen yoktu eksikti. İnceledi. Hem de en son sayfaydı eksik olan. Yol kenarında göl başlıyordu. Suya dikkatle baktı. İlerde kırışan suda parşömen yaprağı gördü. Ne yapacağını düşünürken battığını da gördü. Aynı anda yağmur rüzgârla çıka geldi. Gölün yüzü hızla kırıştı. İzin yerini kaybetti. Gözlerine üşüşen sert yağmur damlaları, gözyaşlarına döndü. Geriye döndü. Bu parşömenleri kendine veren Yedinci Keşişe doğru gitmeye başladı. Bütün olanları aynen anlatacaktı. Elinden sadece anlatmak gelecekti. Başka ne yapabilirdi. Yürürken. Düşündü. Bulamadı.

Yaşlı çiftçi her gün bahçesinin kenarında - yolun kenarında bulunan bu kıpkırmızı nar ağaçlarının yanında oturur yoldan geçenlerden kimlerin bu kırmızı narlara dikkat ettiğine şaşır-
dığına dikkat ederdi. Oğlunu görmeye gidecekti ertesi gün. Yine sabah bahçeye çıktı. Küçük nar ağacındaki taze yine küçük kırmızı narlara kimlerin baktığına/dikkat ettiğine baktı izledi dikkat etti. En unutamadığı izleyici o gün iki küçük çocuğun annelerine seslenip küçük kırmızı nar yuvarlaklarını göstermesi bu güzel heyecanı paylaşma istekleriydi. Ertesi gün yolculuğa çıkacaktı. Ve artık narçiçeklerine kimlerin baktığını heyecanlan-
dığını bilemeyecekti. Biraz da olsa yüzü asıldı ihtiyar adamın.

Yerde kurumuş beş avuç yaygın-yayılmış kan lekeleri gördüğünde hemen etrafa bakındı kimseyi görmedi hiçbir iz de yoktu; döndü ve aniden karşısına çıkan büyük beyaz yaşlı bir atla çarpıştı. Burnundan kan fışkırdı ani bir acı ile. Dönerken yere yuvarlandı ve bildi ki yerdeki bir avuç yaygın – yayılmış kan lekeleri kendisininindi. Anladı. Acı içerisinde şaşırarak uyanı. Yatağında oturur buldu kendini. Pencere açık. Dışarısı simsiyah. Ve rüzgârın uğultusu bütün karanlıkları sürüklüyordu. Ürperdi. Birinci keşiş nedense arada sırada bu gördüğü rüyaya sanki alışmış gibi idi. Yine el yordamı ile mumu ve kavı buldu.

**Köprücücesi gittikçe yavaşladı ve sonunda artık çok çok yavaş
nerdeyse her an duracakmış gibi yürümeye başladı. Yapacağı
büyü için üç nesne - eşya taşıyordu. Üç düğme, üç gümüş iğne
ve üç karışık sırma iplik avucunda. Sımsıkı.**

“Tuhafsın sen” dedi kuş satan uzun boylu kız Köprücücesine.
Çok uzun sık kirpikli kuşlar vardı sepette. Yedi tane. Hepside beyaz renkteydi kuşların “Hayır tuhaf olan hayat, ben sadece mecburen uyum sağlıyorum ona” dedi Köprücücesi gülerek gözleri ıslıl ıslıl. Kız da gülümsedi. Kendiliğinden.

“Yeşil gözlerin ne renk - diye şiir yazdım” dedi hancının kızı..
“Aslında ne renk” diye sordu Köprücücesi. “Düzelteyim mi”
dedi kız. “Yoo” dedi Köprücücesi. “Sadece sordum.” (EK 105)

İkinci ayak izi birinci ayak izine karıştı geri döndü izleri sürdü. Ama ikinci iz birinci izi silmişti durdu. Birinci izi sürmeye başladı belki ikinci iz yine ortaya çıkar diye. Adım izlerinin karıştığı yerde durdu avcı. Sabah erken. Karda.

Beyaz nar ağacı o bahar sadece tek bir çiçek açtı. Koca ağaçta ki tek ve kocaman çiçek görenlerin ilgisini çekti. Prensesin kulağına gitti. O da merak etti. Geldi. Gördü en yüksek daldaki beyaz iri çiçeği.. Hayranlıkla.

Üç seyis biri yaşlı ikisi genç. Gençler her olayı yaşlı seyise anlatıyorlardı. Bazen atlayarak.. Yaşlı seyis “hep - bütün olaylar kulağıma geliyor biliyorum” diye çok mutluydu.

Her gün bir ağaç dikti- taşıdı fide olarak. İki cins fide vardı. Bir gün yaprağını döken ağaç; bir gün yaprağını dökmeyen. Bahçenin kıyısını sınırını böyle çizdi.. Taş duvar yerine... Sınır yerine,.. Ağaçlar ektili. Yan yana büyüyünce ağaçlardan bir duvar olacaktı bahçenin kenarında. .Günlerce sürdü. Dereye ulaştığında sınıra gelmiş oldu. Evden dereye kadar saydı seksen dokuz ağaç olmuştu yan yana sırayla. Biri kışın yaprağını döken çınar öteki kışın yaprağın dökmeyen ardıç. Gülümsedi. Fresk ustasına doğru yola çıktı yirmi üç sene sonra bu ağaçların kar altında büyümüş halini bir fresk yapması için. Sipariş olarak. Sarayın başbahçıvanı mağaraya vardı. Fresk ustasına isteklerini anlattı.

Birdenbire şaşkınlıkla durdular. Camlara kutsal hayvan resmi şekli kazınmıştı – korkudan bakamıyorlardı.. Bütün korsanlar durdular İlk kez saldırdıkları bu küçük sahil köyündeki büyük evin camlarında ki hayvan resimleri onları durdurdu. Reisleri “geriye – kaçın” diye bağırdı.. Hızla gemilerine doğru koştular, Saldırıyı yarıda bıraktılar. Arkalarında çok az yağmaya uğramış bir köy bırakıp.

“Yosun tutan taşta iç içe üç daire varmış. Oyukmuş daireler, taşa kazınmış. Onun için oradaki yosunlar daha açık renkliymiş. İşte” dedi genç muhafız “sevgilimin sık sık gördüğü rüya bu” arkadaşına.

Bir kol boyu eninde bir kol boyu boyunda kare yüzlerce açık sarı mermer blok üst üste, yan yana kondu. Uzun büyük görkemli bir duvar yapıldı. Yüz yirmi blok boyunda dört yüz seksen blok eninde. Sarayın güney bahçesinin dalgakıranlı limana bakan tarafında. Bilmeceye meraklı kralın isteği ile. Aylar sürmüştü bu çalışma. Kral taş ustasını tebrik etti. Taş ustası dedi ki daha önce söylediğiniz gibi bu büyük duvarın bir yerine bir parmak boyunda çok ince altın bir çivi çaktım. Kral gülümsedi. Köyün kalabalığına başrahip aracılığıyla sordurdu. "Duvar da bir altın çivi var. Bu çiviye kim bulabilir." Gülümseyerek. Kalabalık mırıldandı. Sustu. İnsanlar ellerini avuçlarını gözlerine siper edip duvara bakmaya başladılar. Bir iki gemici keskin gözlü olanlar da bulamadı. Beyaza yakın mermerler parlıyor aralarındaki ince küçük altın çivi görünmüyordu. Duvar büyük geniş ve uzundu. Bir genç bir noktayı işaret etti. Taş ustası başını yukarı kaldırdı "yok hayır orada değil" dedi. Sadece kral ve usta biliyordu çivinin yerini. Kör yaşlı biri "ben biliyorum" dedi. Kalabalık sustu. Uğultu bıçakla kesilir gibi kesildi-bitti. Sessizlik hızla her yeri sardı. Yaşlı kör kâhinin bu güne kadar yalan söylediği hiç görülmemişti. Suskunluk sürdü. Kâhin genç – ço-

cuk cüceyi çağırdı. Yanına gelen cücenin kulağına bir şeyler söyledi. Cüce suskun kalabalığın içinden sıyrılıp saraya koştu. Sarayın terzisinden.. Allionoisli... (EK 106) upuzun siyah bir ip yumağı aldı. Tekrar koşarak duvara geldi. Arkasındaki dar merdivenlerden duvarın en üstüne çıktı. Sol en uç noktasına yürüdü. Kalabalık biraz heyecanlandı. Duvarın tepesindeki çocuk cüceyi izlemeye başladılar. Kral ve usta da. Cüce duvarın en uç sağ köşesinde çömeldi. Elinde siyah ip yumağı aşağıya uzattı. Beyaz mermer duvarın en uçtaki dik köşesinden taaa aşağı toprağa-yere değene kadar uzattı açtı ipi. Yere değince ip durdu. Dümdüz upuzun siyah bir çizgi belirmişti beyaz duvarın üzerinde. Çok yavaş yavaş çömelmiş vaziyette elindeki ipi duvara değen ipi sürükleyerek yürümeye başladı. Herkes nefesini tuttu. Cüce yürüdükçe duvara sürtünen siyah ipten onu takip ediyor yukardan aşağıya kımıldayan siyah bir çizgi olarak duvara değerek ilerliyordu. Kalabalık izlemeye başladı. Duvara değen siyah iplik dümdüz bir çizgi halinde yavaş yavaş yol alıyordu cüce yürüdükçe. Duvarın ortalarına dek bu düz siyah çizgi duvara değerek sürüklenmeye devam etti. Bir ara birden düz çizgi duvarın orta kısımlarında bir yerlerde bükülmeye başladı. Bir yere takılmıştı sanki. Artık dümdüz yukardan aşağıya uzamıyor. Ortalarda bir yerde kırılmış gibiydi düz siyah çizgi olan ip. İp, görmedikleri ama bildikleri bir şeye takılmış gibiydi. Köprücücesinin elinden çıkan siyah ip eğik bir vaziyet aldı duvarın ortalarında bir yere kadar. Bu yerde bir köşe yapıyor ve sonra dimdik aşağıya uzuyordu. Cüce çocuk durdu. "Tamam" diye bağırdı aşağıya. Kör kâhin ses doğru yürüdü. Elini kaldırdı ince uzun parmakları ileri sese doğru uzattı "işte" dedi "çivi orada." Kalabalık dikkatle ipin takıldığı noktaya baktı. Evet, ipin köşe yaptığı yerde sarı ince gizli ışığı parlıyordu altın çivinin. Kalabalık birden coşkuyla kâhini alkışlamaya başladı. Herkesten neşeli heyecanlı gürültülü yaşasın ve benzeri

kelimeler yayılıyordu kalabalıkta. Kral ve usta yere bakıp gülümsediler.. Dans etmeye başladı herkes. Flüt sesleri de katıldı bu dansa biraz sonra.. (EK 107)

Geniş uzun bir beyaz beze “yapma hata” (EK 108) “yapmamalı hata - yanlış” yazdı pencereye örttü. Yazılı perdesi oldu. Uyanınca perdeyi açarken her sabah bu kelimeleri okuyarak güne başlıyordu. Yatarken de perdeleri çekerken de. Işık için. Karanlıkta rahat uyusun diye. Sabah geç kalkmayı seviyordu prenses. Astığı annesinin on altıncı yaş gününde hediye ettiği bu yeni yazılı perdelerini de.

Bahçeye bakan penceresine. Çok yıllar sonra bu kelimelerle perdelerin hayatını nasıl yanlış yönlendirdiğini anladı. Ve çok ağladığı bir gecenin sabahı bu perdeleri söktü. Yerine ince beyaz tüller astı. Zaten çok yaşlı annesi artık aylardır çok uzun zamandır da hasta yattığı odasından – yatağından çıkamıyordu. Yeni perdeleri ile neşelenen prenses bir ara annesini bile güldürebildi. Ve o gün çok memnun oldu kendisinden.

Kırmızı etek ve sarı bluz ipte sallanıyordu. Sabah güneşinde hafifçe. Genç baş vezir "bir işaret sanki" derken. "bir iz" diye de aklından bu iki kelimeyi geçirirken durdu birden. İp iki erguvan ağacı arasındaydı. Erguvanlar yeni açmıştı. Yürüyüşünü durmasını gülümsemesini sürdürdü erguvan çiçeklerine? Baka baka.

Biraz ilerde uzun bir ayçiçeği ve onun yanında bir genç kız gördü. Ayçiçeği kızdan daha uzun boyluydu. Tam yanında boyunun yarısına gelen kırmızı bir gül vardı. Kız ayçiçeğini yanında idi. Kızın bluzu kırmızı eteği sarı idi. İlk görüşte aşık oldu birden. Gülümseme ve renkler birbirine karışmıştı. Bu dört renk lekesi içinde kızın gülümsemesini görünce. Kıza yaklaştı genç yakışıklı prens.

Şiddetli deli yağmurda bahçedeki küçük beyaz çiçeklere hiçbir şey olmamıştı bir de havuzdaki oyuncak iki küçük tahta gemiye. Satrap habercinin getirdiği bilgileri, söylediklerini parşömene yazmaya başladı: On yedi gemi sekiz sandal batmış, Otuz dört genç zeytin ağacı, iki yaşlı zeytin ağacı yıkılmıştı. Bu sabah ki çok yağmurlu şiddetli fırtınada. Böyle yazdı Satrap.

Kral balkona yeni bir taht yaptırdı. Meşeden. Önce rahatça başını yasladı sonra gözlerini yumdu. Deri kaplı rahat tahtın tadını çıkarmaya başladı. Sonra gözünü- açtı bahçe duvarı ve bahçe kapısı arasını gördü. Başı dayadığı yerde kıpırtısızdı. Gözünü açtı kapadı. Yılar önce çocukken, sevimli prensken ilk sevgilisi ile beraber topladığı turuncu çiçekleri hatırladı. Yerinden kalktı bahçıvanbaşını çağırdı. O hatırladığı turuncu çiçeklerin tohumlarını isterdi. Getirdiler. (EK 109) Dikti. Bahçıvana diktirmedi. Kendi dikti. Elleri ile. Bahçıvan yanında ayakta ne yapacağını ona söylerken. Balkona geçti tekrar. Başını dayadı gözlerini kapadı açtı. Yeni sulanmış toprağa baktı. Kalktı. İçeri geçti. Aradan aylar geçti. Bir sabah balkondaki tahtına oturdu. Yorgun başını arkaya dayadı, deri kaplı tahtın üstüne. Yeni diktiği çiçekler doldurdu bakışlarını. Kıpırtısız. Bakmayı sürdürdü. Güneş ışığının renklerdeki yavaşça gizlice farklılaşmasını izledi. Çok uzun süre. Gece dolunayda da mehtabın ışığında da çiçeklere çiçeklerde ki renklere bakmasını sürdürdü.

Ona konuşanlar yabancıydı. Kelimeleri anlamıyordu.. Ama ses tonu düşmancaydı karşısındakilerin. Onu anladı. Soğuk ısırgan buyurgan sert. Bakışlarını yakalamaya çalıştı. Gerek yoktu çatık kaşlarından bakışlarına geçemedi. Kendiliğinden geri çekildi. İki adım.. Döndü.. Kaçmaya çalıştı. Panayır kalabalığında. Peşine düşen garip kelimeler bağırان yabancı muhafızın önünde uzun bir süre koştu.

Köyün kenarındaki ormana en yakın tek evin beyaz köpeği içerden - kalabalıktan - köyden ormana ıssızlığa doğru gidenlere hiç havlamıyor ama orman yolundan - ıssızlıktan köye gelenlere havlıyordu. Her zaman. Ama bir gece ansızın gelen elleri kılıçlı kalabalığa korsan sürüsüne korsan kalabalığına hiç havlamadı.

İkinci keşiş "Gideni tutamazsın ancak rüzgâr gitmeye doğru esmeye başladığında.. Hissedersen eğer.. Bazen yönünü değiştirirsin. .. Yani gitmesinin önüne geçebilirsin.. Gitmesini istemediğinin.." dedi ve de ekledi gülümseyerek genç cüceye " da belki." Ateşteki bıldırcının pişmesini beklerlerken. Daldaki kuşun her tarafı pişsin diye dikkatle yavaş yavaş çevirirken. Ayazmalı mağaranın önünde konaklamışlardı. Mağaradan az da olsa bir koku geliyordu. Ayazmanın hastalıkları iyileştiren suyunun kokusuydu kokan. İğde kokusuna benzetti genç cüce kokuyu.

Üçüncü keşiş yaklaşık dokuz aydır her gün yazdığı el yazmalarını sonbaharda yaktı. İlkbaharda yeniden yazmaya başlamak için. Notlarına, yazmasına devam edecekti. El yazmalarının konusu ağaçların hayatı idi. Her sene ağaçları yazıyordu. Anlatılıyordu. Bahçesindeki ağaçların her mevsim üç renkli, dere kenarıyla (EK 110) evinin arasındaki yirmi üç ağacın bir tür günlüğünü tutuyordu. Her sene tomurcuklar açmaya başladığında başlıyordu ağacın yaşamı; yaprakların hangi rüzgârlarla nasıl farklı farklı titrediğini, köklerin toprakla bittiği alt gövde kısımlarında ilk kez nasıl ve ne zaman yosunlandığını ayrı ayrı yazdı. Tomurcuklar dalların altından mı dalların ucundan mı açmaya başlıyor. Sonbahar da yapraklar ağacın üst dallarından mı yoksa alt dallarından mı başlıyor sararmaya...

Tarihini neler yaşadığını tüm değişikliklerini kabuklarının çatlamasını, yağmurda güneşte o günkü renkleri, yaprakların değişen biçimlerin, daların kabuk gelişmelerini

Kar ağırlığı ile dalların kırılması, devamlı ıslaklık, yağmurlu bir dalın ilk kurumaya nereden başladığından.. Rüzgârın dalları nasıl büktüğüne, gözlemlerini el yazmalarına geçiyor, son yaprak dökülene kadar da yazıyordu.

Her bir ağaç için ayrı parşömeni vardı. Yirmi üç parşömene yirmi üç ağacın yaşamını geçiriyordu. Arada başka yazılarda – notlarda ekliyordu yazıyordu örneğin bir keresinde dikkat etti cyanocitta cristata kuşu (EK 111) cırcır böceğinin sesini taklit ediyordu. Sonbaharın son günlerine dek. Sonrada son yaprak düştüğünde de o gece yakıyordu o ağaç hakkındaki el yazmalarını. Bu her yıl böyle oluyordu. İlk yaprakların çıkması ile başlıyor son yaprağın toprağı düşmesine kadar her gün kısa ya da uzun o ağacın yaşamındaki değişiklikleri yazıyordu. “Peki” dedi Cüce “tersini neden yapmıyorsun.”. Durdu keşiş “belki de haklısın” dedi ..“Evet” dedi cüce neşeyle. “Son yaprak düştüğünde yazmaya başla ağacın hayatını ilkbaharda ilk tomurcuk çıkana kadar.” Tekrar gülümsedi. Keşişin durgun düşünceli yüzüne bakıp.

Duvar dibine çiçek tohumları dikti- ekti fresk ustası. Yarım saat sürdü tohumları ekmek. . Duvara da çiçeklerin resmini yaptı iki gün boyunca. Gitti. İki ay sonra döndü. Ektiği çiçekler büyümüşü – gitmeden iki ay önce yaptığı resmin çiçeklerini örtmüştü. Saklamıştı yaptığı çiçekleri, gerçek çiçekler. Karışmıştı. Gülümsedi. Bütün çiçeklere dikkatle bakıyordu. Rüzgâr estiğinde hangileri kırıdamayacak diye dikkatle bakıyordu. Gü-lümsemesi sürdürerek. Rüzgârı beklerken.

Tam köyün denize inen yokuşunda yolun sonun denizdeki çok büyük yarısı suya batmış büyük kayayı gördüğünde solundaki ormana girip dümdüz yürüdüğünde karşına çıkan deredeki tek köprünün sadece bir yanında güller var ve gül tomurcuk yaprakları çok güzel kırmızı halleriyle rüzgârda dalgalanıyorlarken rüzgârın estiği yöne doğru yürüdüğünde çok sonra denizin dalgalarının sönmeyen / bitmeyen uğultularını duyduğunda yaşlı bir ağaç göreceksin ki bu ağacın kırık eski bir yıldırımından yanmış eski gövdesi tozlu ıslak tozlu un gibi erimiş ıslak yarılmış gövdesinin tam ortasında yer alan yirmi otuz iri yaygın kısa boylu mantarların yanından geç etrafına bak tek bir manolya ağacı gördüğünde ilerde ona doğru yürüyerek o ağacı geç dümdüz yüzün ilerde yürümeni sürdüğünde çok kalın gövdeli hemen toprağa çok yakın iki gövdeye ayrılan ceviz ağacı karşına çıktığında yüz adım kadar yürüdükten sonra kuru dere yatağına ulaştığında sol tarafındaki ardıç ağacının yanından yukarı tırman ve karşına çıkan – bulduğun uçları kırık kayaların en çok yosunlu olan iki tane-sini arasından geçtiğinde ilerde küçük sapsarı çiçek tarlasına sarısabırlara ulaştığında bu sarıçiçek denizinin tam ortasında

durduğunda çok uzakta görünen dağlara sırtını dönerek dümdüz yürüdüğünde her zaman ötüşen sığırcıklar dolu üç ağacın en solundakinin yanındaki yamaçtan aşağıya doğru inerken yaprakların en çok sallandığı iki ağaç arasında ki... İmza: Garga (EK:112)

Soylu köpek ona havlayan beş sıradan köpek sürüsünün çı-
ğırtkan gürültücülüklerine soylu ilgisizliğiyle kayıtsız kaldı.
Yürümesine devam etti. Onlarla muhatap olmadı. Yoluna de-
vam etti. Durarak havlamalarını sürdüren sokak köpeklerinden
sakince uzaklaştı. Duruşuyla onları uzak tutmayı becermişti.
“Böyle bir köpeğim olsa” diye iç geçirdi olanları seyreden
Köprücüsü. Liman köyüne giden yolun köşesinde çitlembik
ağacı altında oturup karışmış misinayı sökmesine-dikkatle
ayırmasına- kısa bir ara verip havlayan köpeğe bakarken.

"Artık barış olacak" dedi yaşlı gemici. "Ama savaş sürüyor nereden biliyorsun" dedi öteki gemici "kuşlar" dedi yaşlı gemici.. "İşaret ve iz var. Artık tam güneş batarken büyük ağaçlara toplanıp uzun uzun ötüyorlar ilk karanlığa kadar. Eskiden bu kadar çok kuş yoktu ve bu kadar uzun ötmezlerdi akşam ağaçlarda. Bir de Sığırcıklar çok arttı."

Sabahın çok erken bir vaktinde güneşin az gölgenin çok bol olduğu bahçede. Genç bir kız saçını uzun uzun taradı. Uzun bir ipte sallanan kırmızı boş mandalların altında. Yavaşça gezinip bahçede. “Yarın beni sevmeyeceksin” şarkısını mırıldanıp. Bir ara gözü ilerde yukarda ağaç yaprakları arasında sarı bir beze ilişti. Sapsarı. Nereden çıkmıştı bu koyu sarı bez. Etrafta kimse-ler yoktu ki? Yaklaştı. Sonra onun sapsarı bir biri üstüne abanmış sarılmış sapsarı yapraklar dolu bir sonbahar dal olduğunu gördü. Rüzgârda ağır ağır kımıldayan. Kız mırıldandığı şarkısını değiştirdi “yarın beni seveceksin / sana sarı bir dal vereceğim / senden sarı bir dal alacağım...” diye.

Çiçeğin yerini tekrar değiştirdi; sekizinci kez. Köklerinin ucunu kesti yeniden toprağa ekmeden. Saaklarının ucunu. Özenle kazdığı çukura dikkatle yerleştirdi. Toprakla kökleri örttü. Suladı. Avuçları ile ıslak gevrek toprağı sıkıştırdı köklere doğru. Çiçeklerin yerlerini - köklerinin yerini her değiştirdiğinde yaptığı gibi. Tekrar suladı. Geri ekildi. Baktı. "Tamam" dedi. "Artık burası son yeri." Gülümsedi. Bahçeden çıkarken gülümsemesi devam ediyordu bakışlarında. "En güzel yeri buldum sonunda" derken. Yine en kısa zamanda bu yeri de beğenmeyip bitkinin yerini yine değiştireceğini sezerek bilerek kıvrılıyordu dudak uçları aşağıya doğru; "yalan" der gibi.

“Dilsiz martı neden dilsiz” diye sordu hancının şişman kızı Köprücücesine. Birlikte makrelinusları (EK 113) ayıklararken. “Dilsiz martı aslında dilsiz değil” dedi Köprücücesi.

“Sadece konuşmayı – bağırmayı- haykırmayı-şarkı söylemeyi – mırıldanmayı sevmiyor. Dansı seviyor sadece. Dans ona yetiyor. Taklit yapıyor. Balıkçıların ağlarını çekmelerini.. Çobanın kızı ile genç balıkçı delikanlının öpüşmesini..

“ “Kanatlarını konuşturuyor yani” dedi hancının kızı gülererek. “Her tarafını” dedi Köprücücesi gülererek.“Boynunu, gagasını, ayaklarını gövdesini.. Her şeyini katıyor dansına.”

Ayıklanmış balıkları yıkarken hancının kızı “Peki, ama neden onu dilsiz martı” diye çağırıyorlar.” Dedi. “Hiç sesini duymadılar ki” durdu “daha doğrusu hiç sesini göstermedi ki. Bilmiyorlar. Onun için öyle çağırıyorlar.” “Neden acaba sesini hiç çıkarmıyor ki?” dedi Hancının kızı. Köprücücesi sepetteki son balığı çıkardı. Islak masaya koydu. Kesmeye – ayıklamaya başlarken iç geçirdi. “İstememiştir her halde” dedi.“Hancının kızı sordu “Peki ama neden istememiştir ki” Köprücücesi durdu. Ayıklamasına ara verdi. Başını kaldırdı. Gülümsedi. Kızın gözlerinin içine baktı. “Dans etmekten konuşmaya vakit bulama-

mıŖtır belki de.” Dedi. BoŖ balık sepetini aldı. Yürümeye başladı. Kız da geniş tahta bir tabağı koyduğu taze yeni ayıklanmış – yıkanmış balıkları kucaklayıp Köprücücüsünün arkasından yürümeye başladı. Deniz kenarından. Hana doğru. Yolda hancının kızı “Ama çok güzel dans ediyor değil mi?” dedi. Önde yürüyen Köprücücüsü “Eh kendine göre” diye cevapladı. Zaten de hanın bahçesine, kalabalığa da gelmişlerdi artık.

Altıncı keşiş anlattı. Köyün birinde bir kadının koyunu doğurmuş. Güzel bir kuzusu olmuş. Kadın kuzuyu çok sevmiş. Kuzu çok güzelmiş. Her sabah kucağında gezdirmiş. Köyün yakınındaki bol çimenli tarla kenarlarında kucağından beslemiş. Ayakları yere çok az değmiş hiç gibi, kadın kuzuyu çok az toprağa bırakmış. Hiç toprağa taşa değdirmemiş ayaklarını. Hep kucağında gezdirmiş. Onunla konuşmuş. Onu koklamış. Onu öpmüş hep. Gece de yanından hiç ayırmamış, kuzu da hep güzel güzel melemiş kadına. Zaman geçmiş. Kuzu büyümüş. Koyun olmuş. Kadın hep onu kucağında gezdirmiş. Bir gün artık taşıyamaz hale gelmiş ve iri koyunu ipe bağlayıp her zaman kucağında götürdüğü çimenli tarla kenarına götürmek istemiş. Koyun yürüyememiş. Ayakları taşlarda ve toprakta ağırmaya ağlamaya başlamış. Kadın koyunu kapıda bırakmış. Kendi gidip otları toplamış. Bu böyle sürmüştü. Kocaman koyun olmuş kuzu ve artık kadının odasında kadının yatağının yanında yatmaya başlamış. Kadın çok yaşlanmış çimenleri zor toplamaya başlamış. Bir gün gelmiş. Yataktan çıkamamış. Yanındaki koyuna "hadi git yemeğini ye gel" demiş alçak yorgun bir sesle. Koyun uzun uzun bakmış yaşlı teyzeye. Çıkıp kapıdan. Bir daha da dön-

memiş. Kadın beklemiş beklemiş koyun gelmemiş. Önce üzöl-
müş. Sonra sevinmiş. Artık büyüdü kendi başının çaresine bakar
bakıyor diye düşünmüş. Gülümsemiş. Ölmüş. Komşuları kadını
yatağında gülümseyen bir yüzle ölü bulmuşlar. Kapının arka-
sında da asık suratlı ölü kocaman şişman bir koyun bulmuşlar.
(Ek 114)

Yaşlı seyisin büyük oğlu çok sinirliydi. On beş yaşındaydı. Uzun siyah saçlı kumral kardeşini hep ezen. Kardeşi on iki yaşındaydı. Kardeşine hep kötü davranan. Onu sık sık döven. Bir gün zalim ağabey sevgilisine gösteriş yapmak için kılıcının sapına cam bir kabza yaptırıyor. Kılıcını kıskanç arkadaşları denize atıyor. Gemilerin yanaştığı derin bir yere. Çok üzülüyor kızıyor çaresiz kalıyor ağabey. Babası yeni bir kılıç almayı reddediyor. Kardeşi sabah erken. Elinde mutfaktan gizlice aldığı keskin bir bıçakla. Kıyıya iniyor. Ağabeysinin kılıcının denize atıldığı yere gidiyor. Etraftan bulduğu büyük bir taş kalın iple beline bağlıyor. Eline keskin bıçağı alıyor. Taşı ve ona bağlı kendini denize atıyor. Taş hızla dibe iniyor. Küçük kumral kardeş, kılıcın yosunlar arasında uzandığını - parladığını görüyor. Alıyor. Öteki elindeki bıçakla da taşa bağlı ipi kesiyor. Bıçağı bırakıyor. Kılıca sıkı sıkı sarılıyor. Yukarı doğru yüzüyor. Başlangıçta zorla. Sonraları hızla yukarı çıkıyor. Denizin üstüne. Elinde kılıç. Kulakları çok ağrıyor. Aldırmıyor. Koşa koşa eve gidiyor. Ağabeyisini uyandırıyor. Kocaman neşeyle gülümseyerek kılıcı uzatıyor. Veriyor. Ağabeysinin gözüne girmek için onu artık sevsin, artık dayak atmasın diye. Ağabeyi "Neden temizlemedin-

kurulamadin" diye tokat atıyor. Hızla kılıcı alıp. Odadan çıkıyor. Sevgilisine gitmek için. Küçük kardeş odada yalnız kalıyor. Kulaklarında süren koyu ağrının geçici değil, ömür boyu sürececek bir sağırlığa dönüşeceğini bilmeden. (EK 115)

Köprücücesi özel yepyeni bir ağaç gördü ormanda daha önce hiç görmediği. Oyunbozanın anlattığı bir ağaç. Hatırladı. Özel-liklerini anlattığı. Ağacın dört uzun dalını kesti. Sürükleyerek evine götürdü. İnce şeritler haline getirdi. Çemberler geçirdi. Ateşte ısıttığı. Uzun uzun çalıştı. Bir fıçı yaptı boyuna gelen. İçine vişne şarabı koydu üç amforada sakladığı. Yuvarlayarak hana götürdü. Hancıya anlattı bu ağaçtan yapılma fıçıdaki şarap zamanla çok değişik ve güzel bir tat ediniyordu. Hancı gülümsedi. "Pahalıya satarız" dedi "özel misafirlerimize." "Olur" dedi Köprücücesi. Hancıyla birlikte gülümsediler.

Genç gemi kaptanı çok yaşlı annesine benzeyen esir bir kadın seçiyor. Yeşil gözlü sarı saçlı. Annesine çok benzeyen. Biraz orta yaşı geçkince. Annesine bakmasını tembih ediyor. Annesi bunak ve hasta. Sadece yemek yiyor o da sulu olanlarını ve de zorla. Bazen de etraftakilere “bana bakmaktan korkuyorsunuz” der gibi parlak ve aydınlık bakıyordu ara sıra seyrek. (EK 116) Savaşta gidiyor gemi kaptanı. Bir sene sonra dönüyor. Babasından esir kadının annesine iyi baktığını öğreniyor. Ödül olarak beş kese altın veriyor. Esir köle kadın “hayır” diyor. O dili bilmiyor – konuşmıyor. Almıyor altınları. Yabancı dilde tek bir kelime söylüyor. Genç gemi kaptanı anlamıyor. Kadın yine başı ile hayır işareti yapıyor ve tek tük bildiği kelimelerden olan “hayır”ı ısrarla tekrarlıyor. Birde kaptanın anlamadığı kendi dilinden uzun bir kelimeyi ısrarla tekrarlıyor. Çevredekiler genç gemi kaptanının çocukları babası karısı akrabaları şaşıyorlar. Esir teyzenin ne istediğini anlamıyorlar. Bir akraba, “hâkime gidelim” diyor “anlayalım ne istiyor hakim pek çok yabancı dil biliyor.” Hâkime gidiyorlar. Hâkim yerinde yok. Hanın bahçesinde köprücüsü ile şarap içiyor. Masaya yaklaşan genç gemi kaptanı durumu anlatıyor. Kadın – köle teyze hâkime “hayır” deyip bir

yabancı kelime söylüyor. Hâkim bu kelimeyi o dili anlamadığını bilmediğini söylüyor. O sırada Köprücücesi kadına dikkatle bakıyor. Anlaşılmaz bir kelime söylüyor. Kadının gözleri parlıyor uzun uzun anlatıyor. Memnun ve merakla susuyor kadın. Rahatlamış ve dikkatle Köprücücesine bakıyor. Hâkim ve genç gemi kaptanı saygıyla ve çekinerek Köprücücesine bakıyorlar. O yabancı dili bildiğini anlıyorlar Köprücücesinin. Susuyorlar. Hâkim “ne anlattı kadın” diyor. Köprücücesi kadına gülümsüyor ve dönüp hâkime anlatıyor. Devamlı söylediği kelime. “ceza”. Anlattığı da şu: Aynen çeviriyorum diyor Köprücücesi. Biraz düşünüp, sonra teker teker anlaşılır kelimelerle anlatıyor: “Hasta annesine çok iyi baktım. Bir yıl. Annesi bana benziyordu. Annesinin yaşlılığında kendi geleceğimi gördüm. Buna ne hazırdım ne de bekliyordum. Onun için genç gemi kaptanı beni ödüllendirmesin. Bana bu işi yaptıran genç gemi kaptanı cezalandırılınsın.”

Önce mavi yelkenli büyük bir gemi sonra kırmızı küçük sonra yeşil yelkenli çok uzun bir gemi geçti. . En son da beyaz yelkenli çok küçük bir gemi geçti. Sabahtan beri genç cüce. Limanda ayaklarını suya uzatmış otururken. Denizi seyrederken. Yalnız.

Beş çocuklu anne çocuklarının diğer çocuklarla kavgasından bıkmıştı. Çare bulmak için gittiği bir hekim-rahip onu köyde misafir bulunan yaşlı bir pedyatra (EK 117) gönderdi. Kadın yaşlı pedyatra gitti. Anlattı. Çocukları arasındaki bitmek bilmeyen kavgaları. Pedyatr anneye hanın bahçeye bakan penceresi önündeki çiçekleri gösterdi. Sonra anlattı - konuştu. "Bu beş sardunyadan biri içerde büyüdü. Salonda içerde pencerenin önünde. Dördü dışarıda bahçede pencerenin önünde açık havada. Dördü yani dışarıda olanlar kısa boylu ve koyu yeşil küçük yapraklı oldu.

İçerde büyüyen tek sardunya uzun boylu ve açık yeşil geniş yapraklı oldu. Dışarıda rüzgârda çok sallandı dördü.

Sardunyaların boyları dışarıya bol güneşe göre oluşmuştu.

Kısa boylu. Rüzgâra karşı kırılma riskini içinde yaşadı.

Rüzgârda büyüdüklerinden yaprakları tıknaz, buruşuk küçük, koyu yeşildi; tüylü. İçerde büyüyen farklıydı hiç rüzgârsız büyüdü; hiç sallanmadan. Sardunyanın boyu güneşe ulaşmak için oluştu. Çok uzun saplı oldu. Rüzgârsız yaşadı kırılma riski tanımadan. Rüzgârsız büyüdükleri için büyük, açık yeşil, ince, gergindi yaprakları. Tüysüz. Sustu çiçekleri gösteren uzun saçlı

yaşlı zayıf - ince adam – pediatri. Ekleli: “Çocuk yetiştirmekte böyle” dedi. “Yani” dedi anne.. “bu kadar” dedi yaşlı pediatri. “Gördüğünüz gibi.” Sustu. “Peki, içerdekini dışarı çıkarıp diğer dördünün yanına koyarsak” dedi anne telaşla. Pediatri anlatı: “Dışarı çıkardığınızda uzun geniş yapraklar küçülmüyor öyle kalıyor ama yeni verdiği yapraklar dış şartlara göre rüzgâra, ışığa göre; ışık ve rüzgârla tanıştığı için kısa tüylü koyu yeşil oluyorlar sadece. Ve daha sonra da o içerde eskiden edindiği geniş yaprakları soluyor, dökülüyor. Yeni küçük koyu yeşil tüylü yaprakları yanı sıra. “Garip” dedi anne. “Ama öyle” dedi pediatri. Sustular. Anne doğru bir soru arıyordu sessizliğinde.

Pediatri öğretmen biraz sustuktan sonra konuşmasına devam etti:

“Çocuk sınırı geçtiğinde sınırı öğrenir” “Nasıl” dedi genç anne. Şöyle dedi öğretmen: “Çocuk elindeki kâseyi duvara vurur. Çıkan sese sevinir. Vurmaya doymaz anlamaz yine vurur. Kırılır, dersiniz anlamaz. Kırılır anlar. Ancak kırıldığında anlar kırıldığını. Ertesi gün artık kâsenin kırılacağını hatta da hızlı vurulduğunda kırıldığı bilir. Kâsenin kırılma sınırını öğrenmiştir. Kırarak yani sınırı geçerek öğrenmiştir”. Sustu. Anne yine çocuğunu korumak, öğrenmek için doğru bir soru arıyordu sormak üzere.

Hekim-rahip beşinci keşişe o çok önemli sırrı anlattı. Ve köyden ayrıldı. Şimdi bu sırrı, sırda da belirtildiği gibi Ouasa 'daki manastıra (EK 118) iletmeli, Dokuzuncu Keşişe anlatmalıydı-iletmeliydi. Manastırın girişinde herkes didik didik aranıyordu. Amforalar bile boş kaplara dökülüp amforanın içi ince uzun tellerle aranıyor sonra tekrar amforanın içindeki yerine dökülüyordu. Haberci güvercinlerin sadece taşıdıkları yazılı bezler - mesajlar değil teker teker tüm tüylerinin arası bile aranıyordu; Beşinci keşiş sırrı papirüse yazdı, yirmi sekiz cümleydi sır. Yediye böldü. Genç yedi çömezi çağırdı. Teker teker ayrı günlerde çağırdı. Her bir çömeze her ayrı gün ayrı ayrı dört cümleyi öğretti - ezberletti. Ve yola çıkardı. Birbirlerinden habersiz. . Dokuzuncu keşişe - kâhine söylemelerini istedi.

Her çömez kendisine öğretilen - ezberletilen dört cümleyi anlatacaktı - söyleyecekti keşişe.

Birbirlerinden habersiz yedi çömez. Her biri sırrın sadece dört cümlesini ezbere biliyordu. Ezberlemişti. Sonra kâhine mektup yazdı "sana şair çömezler gönderiyorum. Bakalım şiirleri güzel mi sen karar ver" diye. Memnunlukla gülümsedi. Güvercin mavi gökte. süzülürken. (EK 119)

Üç yunus üç leopar resminin mozaik olarak yapılması siparişi **verdi başrahip**. Bahçe girişindeki mermer basamakların bittiği yere. Elinde yılan kafasını tutan ve de yılanın kuyruğu koluna dolanmış iki kadın heykelinin tam önündeki yere. Atlardan inen misafirlerin girdiği kapının bahçeye bakan iç kısmına.

Köpeği iyice ovaladı. Gümüş suyu ve buruka suyunu karıştırdığı bir sıvı ile. Köpeğin kulağına uzun bir cümleyi yedi kez tekrarladı. Sonra ıslak köpeği, küçük bir dere kenarındaki mağaraya götürüp bağladı. Köpeğin kulübesinin dört küçük duvarı aynadandı. Ertesi gece yarısı bağını çözdü. Sırtını okşadı “yalnız git - çoğal -yalnız gel” diye fısıldayıp. Bıraktı köpeği. Köpek hızla suya girdi pırıl pırıl oldu. Karşıya geçti koşmaya başladı. Biraz sonra sağ yanında bir köpek daha koşmaya başladı. Aynı kendi benzeri. Biraz sonra sol yanında. Sonra önünde arkasında. Benzerleri hızla artıyordu koşmaları da hızla artıyordu. Korsanların kıyıya çıktığı yere varıncaya kadar iki yüzü bulmuştu iri gümüş parlak köpekler. Saldırı çok kısa sürdü yağmaya başlamadan bütün korsanları parçaladılar. Gümüş parlak derili yüzlerce köpek. Ayakta hiçbir korsan kalmayana kadar devam etti saldırı. Hiçbir köpek yaralanmamıştı bile. Gümüş renkli derileri olağanüstü sertti aynı zamanda. Beklemeksizin - durmaksızın geriye dönmeye başladılar. Dereye mağaraya yaklaşmaya başlayınca köpeklerin sayısı da azalmaya başladı. Sanki kayboluyorlardı. Nereden çıkıp geldikleri - arttıkları belli olmadığı gibi nasıl azaldıkları - nereye gittikleri de belli olmuyordu. Köpekle-

rin sayısı azalıyordu hızla. Derenin kenarına iyicene yaklaştığında üç köpekler artık. Suya ayakları değdiğinde tekrar yalnızdı köpek. Suyu geçti sahibinin ayakları dibine çöktü. Soluk soluğa. Okşanmasını yaşadı. Büyücü gülümsedi. Öteki saldırıya kadar dinlenebilirdi sevgili köpeği.

Masanın kenarına dirseklerini dayadı. Yoldan geçenlere bakmaya başladı. Ayaklarını da duvara uzattı. Rüzgâr tembel esiyor. Sıcak güneş öğle sonrası her yanı sarılmıştı. Sessizdi her taraf. İki çocuk yoldan geçerken yavaşladılar. Tam duvarın dibinde bitmiş iki kırmızı gülden birini koparıp; hızlandılar, sonra da koşarak ara sokağa saptılar. Köprücüsü hızla yerinden tam kalkacaktı aynı hızla oturdu. Birden yıldırım hızıyla aklına sır toplayıcının anlattıkları geldi. Geçen gece hanın bahçesinde; bu bahçede yaşadıkları ile ilgili az konuşan sır toplayıcı o gece şunları anlatmıştı: “Çok uzak bir bölgede geçen yaz bir göl kenarında bir gül bana şunları anlattı: Koparılmayınca mutsuz oluyorum. Dallarımda çiçeklerimin – güllerimin yavaş yavaş ölmesine üzülüyorum. Ama severek koparılınca başka bir yerlere gidince, başka tanımadığım insanları sevindirince daha mutlu oluyor; solmalarım.” Köprücüsü tekrar uzanmış haline döndü – yerleşti. Uzaklaşan ayak sesleri kayboldu. Yine her yanı sessizlik ve güneş sıcaklığı sardı.

Karanlık gece, mağaradan kesik kesik aralıklarla gelen öksürük sesleri ile sürdü -yaşattı kendini sabaha kadar.

Sert sonbahar rüzgârında bahçenin kapısının yanında ayakta etrafındaki beş kişiyle konuşuyordu, Üçüncü Keşiş. Genç iki çiftçi, yaşlı bir çiftçi, genç bir cerrah- berber ve hancının şişman kızına anlatıyordu.

“Önemli olan şu:” dedi Üçüncü Keşiş “Sakın yanlış ilaçlamayın. Zararlı böcekleri doğru tanıyın. Yanlış ilaçlamak yanlış- tır.”

Rüzgâr kuru kırmızı sarı çınar yapraklarını sürüklüyordu havada; uğultu ile. Rüzgârda buruşuk kıvrık yapraklar geziniyordu havada. Uzakta “sessizliğin susmanın suskunluğun ucu var mıdır”... Diye iç geçirdi... Hâlâ sevgilisinden haber alamayan genç gemici iç geçirerek... İçini çekerek? “Doğru ilacı arayın - bulun. Yanlış ilaç kullanmak sorunu azaltmaz. Fazlalaştırır- çoğaltır. Baş edilemez duruma getirir. “Anlatıyordu üçüncü keşiş. Rüzgâr da hızını arttırmıştı.

Hızlı hızlı sayıklar gibi konuşuyordu; inişli çıkışlı ses tonu ile üçüncü keşiş. Derin nefes aldı. Bu arada hızlanan sert rüzgârda sulanan gözlerini iyice kısmak zorunda kalıyordu; sık sık. “Eğer yanlış ilaç kullanırsanız zararlı böcekler artar – çoğalır. Sonra” diye ekledi “baş edemeyeceğiniz yeni sorular çıkar kar-

şınıza ve.. Çok geç kalınmışlığı yaşarsınız. Sonra..”Ağzına kuru bir yaprak çarptı tam bu sırada – “sonra” derken. Sustu Keşiş. Aynı anda da, bir işaret mi diye de düşündü çok hızla. Yaprak ağzıma neden çarptı diye rüzgârda kısık gözleri ile. Dikkat etti ki etrafında kimse yoktu. Sert rüzgârda dinleyicileri gitmişti. Kapının yanında yalnızdı. (EK 120)

Dansçı kız önce güldü konuşurken sonra ağladı yine konuşurken. Hem gülüyor hem konuşuyor hem dans ediyordu. Tekrar güldü. Bir yandan da hep – devamlı konuşuyordu hep – ve de devamlı dans ediyordu. Bir gülüp bir ağlayıp devamlı dans edip. Bir yandan da devamlı konuşup. Sonra eksiltmeye başladı dans dışındaki devamlı yaptıklarını. Önce konuşmayı kesti güldü ağladı dans etti. Sonra gülmesini kesti. Ağladı dans etti. Sonra ağlamasını da kesti, dans etti. Ve sonunda artık sadece dans ediyordu. Sessizce. Çok uzun bir süre. Hep böyle antremanlar – çalışmalar yapıyordu. Sabah çok erken sık ağaçlı bahçede.

Duvar boyu istiflenmiş amforaların yanında.(EK 121)

İki işaret miydi bu yaşadıkları. Tek parça deriden kesilmiş sandaletini giydi. Biraz önce yatarken iki değişiklik yaşamıştı. Birincisi – önce gözü sulandı nedensiz. İkincisi sonra kulağı kıkırdadı – uğuldadı; nedensiz. Bunlar işaret miydi? İşaretse neyin işaretiydi bu yaşadıkları. Hekim - rahiplere sormaya karar verdi – gitti. Bir de hediye götürdü... Üzeri av sahneleri süslemeli kabartma bezemeli çömleğin altında çömleği kimin yaptığını belirten Igocatus damgası vardı – kazınmıştı. “Beklentiye yok etme çabalarından vazgeç” dedi hekim - rahip çok ciddi bir yüzle genç aşık gemiciye.

Dip dalga sesi vardı kıyıdan yayılan. Kumlara - kumlarda getirdiği çakılları ileri geri sürükleyen sakın kendinden memnun dalgalar. Arada kimi zaman az hırçın dalgalar oluştuğunda çakıl sürtme ve sürüklenme sesi daha da – çok artıyordu. Dansa adımları ilk bu seslere başını sallaması ile başlamıştı dansçı kız. Oysa şimdi yıllar sonra ateşin kımıldayan – titreyen turuncularında gövdesini yay gibi geriye gerip el ve ayaklarını dört farklı yöne uzatıp dirseklerini ve dizlerini uyumsuz çevirip parmaklarını önce sonuna kadar yerden yükselirken sonra açıp sonra sıçrayıp sonra yere düşerken parmaklarını hızla kapayıp ve ellerini bileklerinden çevirip çeşitli durumlardan durumlara geçip tüm bakışlarında türlü değişiklikler yaratıp çalışıyordu. Israrla – bıkmaksızın

Düşündüğü iki şey vardı: Bir annesinin taş evininin takılar dolu tahta ahşap masası ve ikincisi annesinin kucağında kalbi durup ölürken dilsiz martının kendisini görmesi.

Beyaz çakıl taşlarıyla üç daire yaptı. İç içe. İçeriye doğru küçülen. En dışarıdaki dairenin çapı bir buçuk adım. İçerdeki küçük dairenin çapı bir adım boyunda idi. En ortaya beş yumurta koydu. Martının yemeği hazırды. Geriye ağaçların altına çekildi. Kıydan uzaklaştı. Oyun bozan Oyunbozan .."Dairelere, taşlara gerek yok; martı zaten görür". Dedi. "Olsun" dedi köprücücesi. "Yine de olsun. Sustu. Sustular. Dilsiz martıyı beklemeye başladılar. Yanlarında bir kâse dolusu pişmiş istiridye. Biraz sonra sessizce, gürültü çıkarmamaya çalışarak yemeye başlayacakları.

Köprücüsü her gittiği yeni yerde, o bölgenin en yüksek ağacına çıkardı. Ta çıkabildiği en üst dallarına kadar. Tam akşamüzeri gölgelerin en uzadığı zamanda tırmanırdı ağaca. Etrafa– her yere, bakabildiği – görebildiği en uzaklara dikkatle bakardı. Kuyu ağzı arardı. Eğik güneş ışığı kuyu ağzını siyah – karanlık elips olarak görünmesini olanaklı kılıyordu; bu saatlerde. Küçük dereleri, parlak gri parıldayan küçük dereleri görüyordu bu saatin ışığında..

Suyun yerini en kolay böyle öğreniyordu. Sık sık rüzgârı saçlarında ve kulaklarının içinde hissederek.

Ağız açık bir çuvaldan savrulup havada uçuşan kaz tüyleri ile kar taneleri karışmış bir fırtına resmi vardı hanın büyük duvarlarından birinde. Taş duvar sıvasında yer alıyordu bu büyük resim. Üç sene sonra da rutubetten resim önce lekелendi, kabardı. Küf tuttu sonra da eridi. Sonra zamanla da kayboldu. Mısırlı kaptan deve kuşu tüyü dolu çuvallarını hep bu duvarın önüne koyardı nedense eskiden beri.

Haritada çitler de yollar da en ince ayrıntısına kadar belirtilmişti. "Eski bu" dedi yaşlı kaptan sahafa. "Savaş öncesi bu harita değersiz" dedi güldü. "Her şey çok değişti; o çitler yıkıldı yerlerine yenileri yapıldı çoktan" Yaşlı kadın sahaf da gülerek "tam tersi çok değerli" dedi "eski yolları öğreniyoruz". İkisi de gülümsüyordu boş - insansız dükkânda. Yaşlı kaptan ve yaşlı kadın sahaf.

Konuşuyorlardı. Yan yana taşlara oturmuş. Baba kız. Yaşlı balıkçıyla genç kızın cümleleri iki ayrı renkteydiler. Rüzgârda. Kıyıda tam güneş batarken. Biri halsizlikten dert yanıyordu ötekisi de kendisini aramayan genç taş ustası sevgilisinden.

Arada bir uğradığı deposuna gitti Hititli tüccar. Mavi daire ayna aramak için, kendisinde var mıydı emin değildi. Tam hatırlamıyordu. Yağmurlu bir gün. Menteseus (EK 122) köyüne yakın. Büyük uzun dar ahşap balkonları olan mağarasına. Eşyaların arasından geçti. Bazıları şunlardı eşyaların - Neler yoktu ki: Porselen yapımı için Çin kili, giyimli küçük kadın heykeli. Dişbudak ağacından yapılma bir çift öküz sabanı.. Karaağaç ve meşeden yapılma altı tekerlek.. Mavi renkli camdan ok ucu. Harita Şahin kanyonu (Kanyon dibindeki suların altında kalıntılar var.) gösteren. Uzun kemik saç iğneleri, obsidiyen ok ucu, aslan biçimli avuç büyüklüğünde taş parfüm şişesi, Küp ve testilerin kulplarında daire şeklinde sayılar bulunuyordu, Hur dilinde yazılmış. Kırık, sağlam fildişi taraklar, Köpeklerin çektiği iki tekerlekli araba. Geyik boynuzundan yontulmuş çok sağlam zıpkın ucu. Ucu kırılmış - kırık Bronz küçük bir makas; Broş olarak minyatür - çok küçük altın tekerlek, pişmiş topraktan üç kırmızı kase. Kartal biçimli broş. Girift kazımlarla süslü bronz aynalar...

- 1 Tangram yedi geometrik şekilli parçadan oluşan çok eski bir Çin bulmacasıdır. Tangram'da yedi tane tangram parçasını kullanarak eşya, hayvan, harf ve sayı gibi pek çok farklı figür yapılır. Oyunun tek kuralı şu: Hangi figür yapılırsa yapılsın tangram parçalarının hepsi kullanılmalı ve onlar üst üste değil, yatay ya da dikey olarak yerleştirilmeli. Numaralı metinde yer alıyor bu ek)
- 2 Benzer kelimeler art arda kullanılmış. Bu yaklaşım tüm metinlerde sık sık karşımıza çıktı. Bu uygulamayı çevirilerde koruduk; tekrar eden birbirine benzer kelimelerin yazılmasını olduğu gibi yansıttık. Metinleri yazanlar tekrarlardan çekinmemişlerse – ki çekinmemişler - bizde onların bu yaklaşımlarını doğru kabul ettik. Böylece çeşitli dillerde yazılmış bu metinlerin asıllarına sadık kalmış olduk. . (! Numaralı metinde yer alıyor bu ek)
- 3 Bu benzetmeye bir anlam veremedik. Ama metinde yer aldığı için çevirisini de koruduk. (1)
- 4 Bir taş cinsi. (1)
- 5 Bu minyatür taşın, taş üzerine kazınmış en eski Hint metinlerinden Glawior yazıtlarının (M.S. 800) bir kopyası olduğuna ulaştı araştırmalarımız. (2)
- 6 Günümüzde Nemrut Dağı civarı.(2)

- 7 Günümüzde Kaz Dağları. (3)
- 8 Savaş kazanan bazı askerlere para yerine toprak veriliyordu bir zamanlar. Roma yamaç evlerinin bilgilerine götürdü bizi bu satırlar. Bu evlerde havuzlar da yapılıyordu. Büyük geniş havuz başlarında yiyip içilip danslar şöenler tertipleniyordu. Bu havuzları yapmak içinde çok miktarda ağacın kesildiği edindiğimiz bilgiler arasında yer alıyor. (3)
- 9 Günümüzde Anamur (3)
- 10 Neden böyle bir tanımlama anlaşılmadı? Tahminimizce sadece tiyatro için yaşayan anlamını çıkardık ek bilgi olarak.)(3)
- 11 Karga (3)
- 12 Özel bir sözcük. Zihin bulanıklığı ve karmaşıklığından daha yoğun bir tanım. Çeviride zorlandık sonra da modern bir kelime olmasına rağmen bu sözcüğü seçtik) (3)
- 13 Bu durumu başka bir tabletin ayrıntılı anlattığı karşımıza çıktı.) (3)
- 14 Günümüz de Çeşme Ildırı kızıl granit taşları ile yapılan bir amfi tiyatr) (3)
- 15 Kızılçam (3)
- 16 Doğu Ladin ağacı (3)
- 17 Ardıç ağacı (3)
- 18 Aleksandreia Troas yolu üzerinde. Çanakkale. (3)
- 19 Semantik açıklaması Ecelliele dilinden alınma .(3)
- 20 Günümüzde İznik şehri (3)
- 21 Bu semantik kaymayı anlamadık. Bu metinde sarhoş ifadesini ay-nen korunduğuna karar verdik.(4)
- 22 Kulakların kesilmesi gerçeği duymak istememesi anlamında. Bir alegori-benzetme) (3).

- 23 Bu metinde de yorgun yaşlı çiftçinin bu anlatmayı istemez düşük cümleler kopuk aceleci uyduruk anlamlar dolu ifadesini çeviride aynen koruduk. (3)
- 24 Amazon. Kadın savaşçı.(3)
- 25 Bu sözler tablette Hunca ile Karia dili arasında bu iki dilden de benzerlikler taşıyan bir dilde yazılmış. (3)
- 26 Buradaki son iki cümle kazınmış. Bizden önceki bir okuyucu tarafından. (3)
- 27 Tahta bir kadehin iç ve dış yüzünde ki yazılarda karşımıza çıktı. 4
- 28 Kurşun ve kalay alaşımından yapılmış sürahi. 6
- 29 Günümüzde Mıhlı Çayının üst kısmı. Altınoluk Küçükkuyu arasında. 6
- 30 Günümüzde İstanbul - Kanlıca koyu sırtları 6
- 31 Bir tür amblemin çıkışı olarak yorumlayan arkadaşlarımızda oldu. 7
- 32 Bir başka tablette de bu 19. mektubun nasıl yazıldığı anlatılıyor 9
- 33 Yazının son dört cümlesi silinmiş- kazınmış. Ayrıca son cümlelerin tuhaf bir şekilde sanki bir reklam cümlesini andırmasına bir anlam veremedik.. 10
- 34 Günümüzde İzmir civarı 11
- 35 Benzer bir yer olarak günümüzde Tek çam mevkii diye biliniyor. Tavaklı Sahil Yolu. Ezine. -18
- 36 Gül hatmi 22
- 37 Bir başka aynı metinde kralların gizli hazinesini ve evliliklerini araştıran genç tarihçinin linç edildiği anlatılıyor ve şu ek vardı: O gece neden linç katılan herkes rahat uyudu. Keşiflere nasıl rahat uyudukları soruldu linç edenlerin. Uyumadan kendilerine ne söylediler. Yıttat şöyle: Birinci keşif: Ölümüne ben sebep olmadım. İkinci Keşif: Biraz vurdum benim vurmamdan bir şey olmamıştır. Üçüncü Keşif: Ben vururken yaşıyordu Dördüncü Keşif: Hiç ölece-

ğini düşünmedim Beşinci Keşiş: Hak etmişti, iyi oldu. Altıncı Keşiş: Zaten cezası ölüm olacaktı. Yedinci Keşiş: Zaten herkes vuruyordu. Herkes rahat uyudu. 26

38 Midilli Adası 28

39 Topoğrafik çalışmalarla uzaktaki yer şekillerini de incelediğimizde resmin yapıldığı yerin günümüzde Küçükkuyu Kadirga arasında yer alan halen Kumbağ Motel adlı bir yerin deniz kıyısı olduğu anlaşıldı.28

40 Çok kelimesi fazla ama aynen koruduk çeviride. Daha önce belirttiğimiz gibi benzer kelimelerin kullanılması sıklıkla karşımıza çıkıyordu tabletlerde; bu eski metinlerde. Kısaltmadan eksiltmeden aynen çevirmeyi uygun bulduk. 29

41 Özgürlük anlamında..33

42 Zaman dilimi karışık belirtilmiş. Hititçeden çevirirken bu üslubu aynen koruduk.33

43 Buruka. O çağlarda yetişen. Zamanla kaybolan. Bir çeşit sağlık ve neşe veren bitki. Mor daha uzun bir kuşburnu benzeri.38

44 Çiti atlayıp aşabilen, sıçrama kabiliyeti olan bir koyun türü. 38

45 Kadirga koyu ..40

46 Oyunbozan. Diğer tabletlerden edindiğimiz bilgiler şöyle: Liman köyüne çok uzaklardan gelen bir gemiden inen bir yabancı yolculardan biri. Handa kalmaya başlıyor. Takma adının oyunbozan olduğunu öğreniyor hancı başka yabancılardan. Çok küçükken takılmış bu isim. Diğer yolcularla tekrar gemiye dönüp yoluna devam etmiyor. . Handa kalmaya devam ediyor. Esmer tenli, siyah saçlı ne uzun, ne kısa boylu; her zaman neşeli güler yüzlü biri. Hancının yanında çalışmaya başlıyor. Hanın arada temizliğini yapıyor Balıkların ayıklanmasına yardımcı oluyor, odun kırıyor, şarap yapmak için en iyi yer elmalarını ormanda o buluyor. 43

47 Civar köyler günümüzde: Korubaşı, Kuruoba, Balabanlı, Koyunevi ve Bektaş 46

- 48 Khryse _ Gülpınar . Larisa. Kolona Aleksanderia Troas Taş Ocakları
46
- 49 Luvca dilinde özel bir tablet işaretler tepeden başlayıp, sola ve tekrar soldan sağa doğru, sağdan sola doğru tarla sürer gibi yazılıyor - yazılmaktaydı. 49.
- 50 Bu metinde hep tekrarlanan nakarat ile günümüz şair şarkıcı Tom Waits'in "Time Time Time .."şarkısına ulaştık. Ek yorumumuz şöyle: Zaman her şeyin ilacıdır. Çünkü zaman içinde silmeyi – yok etmeyi – öldürmeyi barındırır. Bu ek yorum metin çevirmenlerinden geldi - 50
- 51 Gezinti yeri. Sağlığı bozulanlar için yürüme yolu. Yürüme şekli çok kısa adımlar. Dolunayda simetrik kare yürüyüşü için 4 büyük beyaz taşı kumsala yerleştirdi. 2 tane denize yakın 2 tanesi çimenler yakını.50
- 52 Metin, pişmiş toprak heykellerin üzerini süsleyen küçük figürlere, sahte kaplara yazılmıştı. Isı uyarımlı ısıtma yöntemi ile üzerinde yazı olan kap sahte mi, zamanı ne diye, çömlekten matkapla küçük bir örnek çıkarılır. Bu örnek ezilir ve kuvars kristallerini ayırmak üzere kalburdan geçirilir. Bu kristaller daha sonra ısıtma tabağına konur. Ve ışık yükseltici makineye yerleştirilir. Elektronların çabucak yerlerine dönmesiyle bir ışık yayılımı meydana gelir. Bu ışın miktarı çömleğin yaşı ve içindeki radyoaktif maddenin miktarı ile orantılıdır. Yazı sahte çıktı. 51
- 53 Vurguyu kuvvetlendirmek için bize göre gereksiz ama metin yazara göre önemli tekrarlar karşımıza çıktı. 57
- 54 Yine aynı semantik vurgu tekrar karşımıza çıktı. Çeviride koruduk bu ısrarcı ifadeleri.57
- 55 Gökyüzü ve yıldızlar saati 57
- 56 Apollon Tapınağı Gülpınar' daki 60
- 57 Kızıl granit taşlardan yapılmış ikinci bir tiyatro alanı. Eryhrai: Günümüzde Çeşme Ildırı'nın uzak kuzey batısında.61

- 58 Zaman dilimi karışıklık karşımıza çıktı. Metnin yazıldığı dönemde fırıncı dükkânı olmuş muydu? Bilemedik. Sonradan metne ilave edildiğini düşündük. 63
- 59 Benzer metinde bu cümle eklenmiş... Ölene kadarda bir daha yüzmeye öğrenmedi. Dereye, göle, denize hiç girmedi. 64
- 60 Hastane amblemlili- işaretli bir tablette bulduk. O zaman yaralı askerlerle günümüz rehabilitik sakinleştirici konuşmaları gibi bir konuşma olduğuna karar verdik.65
- 61 Temiz Hanım çiçekleri. Günümüzde en çok Aydın civarında yetişen. Küçük saf beyaz renkli. 73
- 62 Günümüzdeki Mısır civarında yer alan çok eski bir ülke 74
- 63 Çok eski çağlardan beri mücevher olarak kullanılan bir taş türü. Koyu mavi renkte, yarı şeffaf - opak niteliğinde 74
- 64 Fiil zaman değişimi. Anlatım farklılaşıyor. Çeviride aynen bıraktık. 75
- 65 Vazoyu havalı fırında pişirirken pişirme sırasında fırının içindeki hava azaltılır ve kabın rengi siyaha döner.. Tekrar hava verildiğinde boyalı yerler siyah renkte kalırken, diğer yerler kırmızı renk kalır. 77
- 66 Katırtırnağı 77
- 67 Sarısabır: çiçeği. 77
- 68 Zamanın geçtiği - değiştiği eksik anlatılmış. 79
- 69 Bağımsız bir tek başına bir duvarın anlamını araştırdık. Ya da yapımına duvarla başlanıp yarıda bırakılacağını düşündük. Araştırmalarımız bizi Çanakkale 19 Mart Öğretim Üyelerine götürdü. Açıklamaları şöyle: Eski çağların bir zaman diliminde ustalar sadece ustalıklarını sergilemek için en sevdikleri işleri sergilerlermiş.. Amaçsız suya inen merdivenler, işe yaramayan kuleler, ortada duvarlar gibi. 80
- 70 Tablet kırık..81

- 71 Altınoluk 82
- 72 Ezine Geyikli 82..?
- 73 Arka oda.. .82
- 74 Etrüsklülerin ülkesinden gelenler 82.
- 75 Diaunuuus kralına ek bilgi.82.
- 76 Günümüzde Ayvalık. 82.
- 77 Gülpınar Apollon Tapınağı 84
- 78 Bir cümle başka bir okuyan tarafından eklenmiş. "Saygıyla köprücücüsüne baktılar."85
- 79 Okunamayan son bir cümlenin mevcudiyetini keşfettik. Tableti örten gevşek toprağı mala ve fırça ile küreğe taşıırken umulmadık bir kaza – çizme ile sadece bu cümle kazınmış – okunamadı. -
- 80 Antik çağlarda yazı bilgiyi taşıdığı-yansıttığı- ve hatta en önemlisi doğruluğunu kontrol ettiği için önemlidir. Okuyup yazmak çok uzun bir zaman alırdı. Onun için Ve bu bilgi ve yazıyı öğrenme becerisi sır gibi saklanırdı. Okuyup yazanlar güçlü sayılırlardı. Ayrıca-lıklıydılar. Oturup okuyan kâtipler önemli mevkilerdeydiler. Kaptan bunun için kolyeyi taşıdığına kanaat getirdik
- 81 Bir yıl boyunca yöreyi dolaşan. İnsanlarla, hayvanlarla, bitkilerle konuşan. Onların sırlarını parşömenlere yazan. Sonra seçimle karar verilen yeni sır toplayıcıya elindeki, defter – parşömenleri devreden kişi 88
- 82 "Datça'nın eski adı... 89
83. Günümüzde Tuzla Köprüsü. Çanakkale. Bu köprü Khryse kentini Aleksanderia Troas'a bağlayan antik yolun bir parçası. Günümüzde altında su yerine toprak var. Aleksanderia Troas'ın tabanı kırmızı tuğlalarla döşeli yapay limanı, Dalyan, (Çanakkale) kıyısında hala görülebilir. 91

- 84 Belki suya inen merdivenler.. İçin sarnıç büyük Kaçakların kenti Kriya Kenti - Telandria – Günümüzde Fethiye körfezinde Tersane Adası.. Tersane adasının kuzey batısında Taşyaka – Kharopia Kesme taş ve poligonal örgü karışımı duvar 95
- 85 Kelimelerin hepsi gümüş suyu yazılmıştı ile aydınlatılmış - parılıyordu az ya da çok ışıktı. 95
- 86 İşlenmeden kullanılan çok büyük boyutlu taş –103
- 87 Gülpınar Apollon Smintheus Tapınağı- 103
- 88 Ek çalışmayı ‘hayatını kazanmak’ olarak yazılmıştı. Para kazanıyordu. Vurgunun nedenini para saklamaması eline geçeni harcaması olarak değerlendirdik. 104
- 89 Anlatılan biçimi ile böyle bir okul öğreti var mıydı? Başka tabletlerdeki bilgileri araştırmalarımız bizi benzer okulların – öğretilerin olduğuna çıkardı. Değişik söylencelere göre böyle öğretmenler çok azdı... Bazıları kördü öğretmenlerin. Hep ses renginden konuşurlar seslerin tonlarını incelerlerdi.. 105
- 90 Hem insanları hem bitkileri ne insanları ne hayvanları sadece bulutları. Karalamalar eklenmiş başka bir dilde 110
- 91 Günümüzde bu resmin benzerine Özer Kabaş resminde rastlanmıştır.115
- 92 İzmirli 120
- 93 Tablet silinmiş.121.
- 94 Benzer bir başka metinde burada bir cümle daha var. Önce dans eden sonra izleyen martılar gitti. –122
- 85 Modern kelime. Metinleri çevirirken bu örnekte olduğu gibi örtü yerine battaniye.. Modern günümüz kelimelerini kullanmaktan çekinmediğimizi bu arada belirtelim. Battaniye, katarak... Gibi. 124
- 96 Benzer metinde şu cümle vardı. “Bir de Ağustos böcekleri ile konuşan zayıf ince bir kız vardı. Saraydan itaatsizlik ve çok şarkı söylü-

yor gerekçesi ile kovulmuş genç bir nedime. Ağustos böcekleri susunca kız uyanıyordu. 124

97 "Her sevda da bir veda vardır". Benzer ifade olarak metinler üzerine çalışan genç bir arkeoloji öğrencisi ifadesiyle. Kendisinin mi bir yerden mi alıntı yaptığını belirtmedi. Yine de bu ifadeyi. Semantik iç içe girmişliği, böyle serbest bir çeviride kullandık. 126

98 Kuaeisuo 130

99 Bu metin yanık bir tahta üzerinde idi. Çok uzaklardan denizin sürüklediği.. Sonra da bulduğunuz Kadırga Dere çıkışı koyuna sürüklenmiş. Karşımıza az çıkan bir dilde yazılmıştı. Geyikli – Assos dan.. Bir dil.131.

100 Günümüzde Ulubey Kanyonu..133

101 Metin Daskyleion 'lu imzalı. Bu Taş tabletteki yazının altında Kuş kabartması yer alıyordu. Bu tablet Daskyleion da yapılmıştı.. Bandırma Kuş Cenneti günümüzde. 137

102 Bu metni çevirmenlerimizden 19 Mart Çanakkale Üniversitesi Arkeoloji Bölümü öğretim üyelerinden birinin şu katkısı oldu: "Halen günümüzde de miras sorunlarında hep büyük kardeşler kendi çıkarlarını kutsal kardeşlik duygularından üstünde tutar maalesef" 140

103 Anlaşılan şu: Nehrin denizle birleştiği yerdeki yeni yapılmış küçük saray sular altında kalacak.. Sadece harabelerin kalıntıları çok eskiden kalmış eski sütunlar bu olaya tanıklık edecekler. İnsanlar değil taşlar tanık olacak. Benzer bir tablette bu yer Marmara Adası Asmalı köyü. . Olarak tarif edilmiş. 145

103 Tablet kırık 147

104 Hitit lehçesi: Nesa ülkesinin dili 150

105 Benzer metinde bu kızın adı Smyria'dan Muamma adlı kızla ilgili bir metinde de geçiyor.156

106 Günümüzde İzmir Aydın civarı 163

- 107 Benzer bir tablette kör kâhin genç kralın kız kardeşi ile evleniyor.163.
- 108 Günümüzde kelime "make no mistake." Keith Richards'ın bir şarkısını hatırlattı kazılara katılan bir stajyer. Bu eki de belirtmeye karar verdik.
- 109 Gerbera çiçeği 167
- 110.Kızıl keçili çayı, günümüzde kızıl keçili.-- Çanakkale.171
- 111 Mavi Alakarga 171
- 112 Bu Gaga imzalı bir mektuptu. Uzun parşömen. Açık yeşil bir mürekkeple yazılmıştı. Uzun araştırmalarımız Gaga isminin nereden geldiğine ulaştık. Çok sevilen bir masal anlatıcısının takma adı. 173
- 113 Uskumru balığı 178
- 114 Metinleri çevirenlerden bir arkadaşımızın yorumunu belirtelim. Dönmemiş mi, gelmemiş mi? Belli değil..- dönememiş gidememiş.. Arıcak bu konuyu anlatan benzer bir tablette: Annesi küçük kızın hep elinden tutuyordu köprüyü geçerken. Her zaman. Bir gün köprüye yaklaşırlarken düştü anne. Ayağını kırdı.. Kızı ilk kez yalnız başına annesinin elini tutmadan, koşa koşa köprüyü geçti köye gidip yardım getirdi. Ya da kızı köprüyü geçemedi eve döndü komşularını buldu. Yardım getiremedi. İki sonuçlu idi yazılanlar. 179
- 115 Bu metin kömür bazlı bir mürekkeple ince ahşap bir parça üzerine yazılmış. Yine aynı malzemeyle Yazılmış benzer tablette bu kez bir abladan bahsediliyor. Çanakkale 18 Eylül Öğretim üyelerinin çevirisi ile. Bu benzer metin de şöyle: Çok kötü ruhlu abla değerli kolyesini denize düşürüyor. Onu bulup getiren, denizin dibinde kolveyi dipte alırken basınçla kulaklarının sağır olduğunu bilmeyen kız kardeşini dövüyor, sebepsiz.. 180
- 116 Günümüzde Alzheimer hastalığı belirtileri. . 182
- 117 Çocuk sağlığı uzmanı 184

- 118 Ezine Tavaklı köyü yakınındaki manastırdaki, bu manastır Apollon tapınağının küçük bir örneğiydi asıl kâhinler burada yaşırdı.. Smitneus tapınağının asıl kâhinleri.. Burada yaşırdı .. Tüm kâhinler çok yaşlıydı. 185
- 119 Bu metnin benzerinde bir çömezın yolda öldüğünü yıllar sonra öğreniyor 5. keşış ve o öğrendiğı gece saçları bembeyaz oluyor üzüntüden. 185
- 120 Bu taş tablette yazıt söz dizileri halinde ev hayvan eşya gibi somut kavramları belirten resimlerden oluşuyor – bir kısmı – piktografik ideogramlar – halinde çift dilli Fenike yazısını hatırlattı bize. 190
- 121 Amfora uzun aşağı doğru incelen toprak küp. Ekşi balık sosu dolu küçük amforanın ağzında kil tıpa vardı. Amforanın hava almasının önüne geçiyordu. Amforalar taşıma sırasında yatay olarak istiflenir, kullanımda ise duvara dayanırdı. Aşağı doğru incelen biçimi amforaların kaldırılması ve taşınmasına –da işe yarıyordu - fayda sağlıyordu. Havuç biçimli uzun küçük kulplu amforalarda genellikle kuru yiyecekler saklanıyordu. Bu amforaların kulpları hemen kırılıyordu; acemi bir ustanın özensiz yaptığı anlaşılımtı.- anlaşılantı.-- karşısında. 190
- 122 Günümüzde Menteşe köyü Ayvacık İlçesi. Çanakkale. 191

TARIK SİPAHİ

DİLSİZ MARTİ

"Keyifli, insana dair, değişmez şeyler yazmaya" çalıştığını söyleyen Sipahi, uzun yıllar gazetecilik yapmış, bazı ansiklopedilerin oluşumunda görev almış. Ama artık sadece yazıyor ve resim yapıyor.

Diyor ki: "Yazmada ikinci bir yaşam var gibi geliyor bana." Sonra ekliyor "Yarım çay kaşığı gözlemliyorum, üç çorba kaşığı karıştırıyorum, hayallerimle..."

Tarik Sipahi, geçmişle geleceğin arasında bir yerden yazıyor... Hayalle gerçeğin birleştiği ara kesitten...

"Ayaklarım zaman dışı bir yerde duruyor.
Öyle Kuzey Ege'de, taşlar arasında, bir zamanda...
Zaten yeteri kadar realizm yaşıyoruz.
Üsküdar'da oturuyorum, markete gidiyorum,
alışveriş yapıyorum. Bu kadar gerçek yaşıyorum.
Duygularımın yolculuğa çıkıyor
diyordu bir söyleşisinde.

Kardansçısı, Köprücüsü, Sırto

Asos'ta denize bir taş atıyor su
kalbimiz dalgalanıyor... Hancı
rahipler, prensesler... O eski za
geri dönüyorsunuz...

www.phoenixkitap.com